Подарунки – "просто з неба"

5 стор.

"Битва під Бродами"

7 стор.

На сторожі Новорічного неба

12 стор.

Друкований орган Міністерства оборони України

Крила України

17 – 28 грудня 2012 року

НА ВАРТІ НЕБА УКРАЇНИ!

№ 51-52 (662-663)

e-mail: krula_ukr@ukr.net

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:

З Новим роком та Різдвом Христовим!

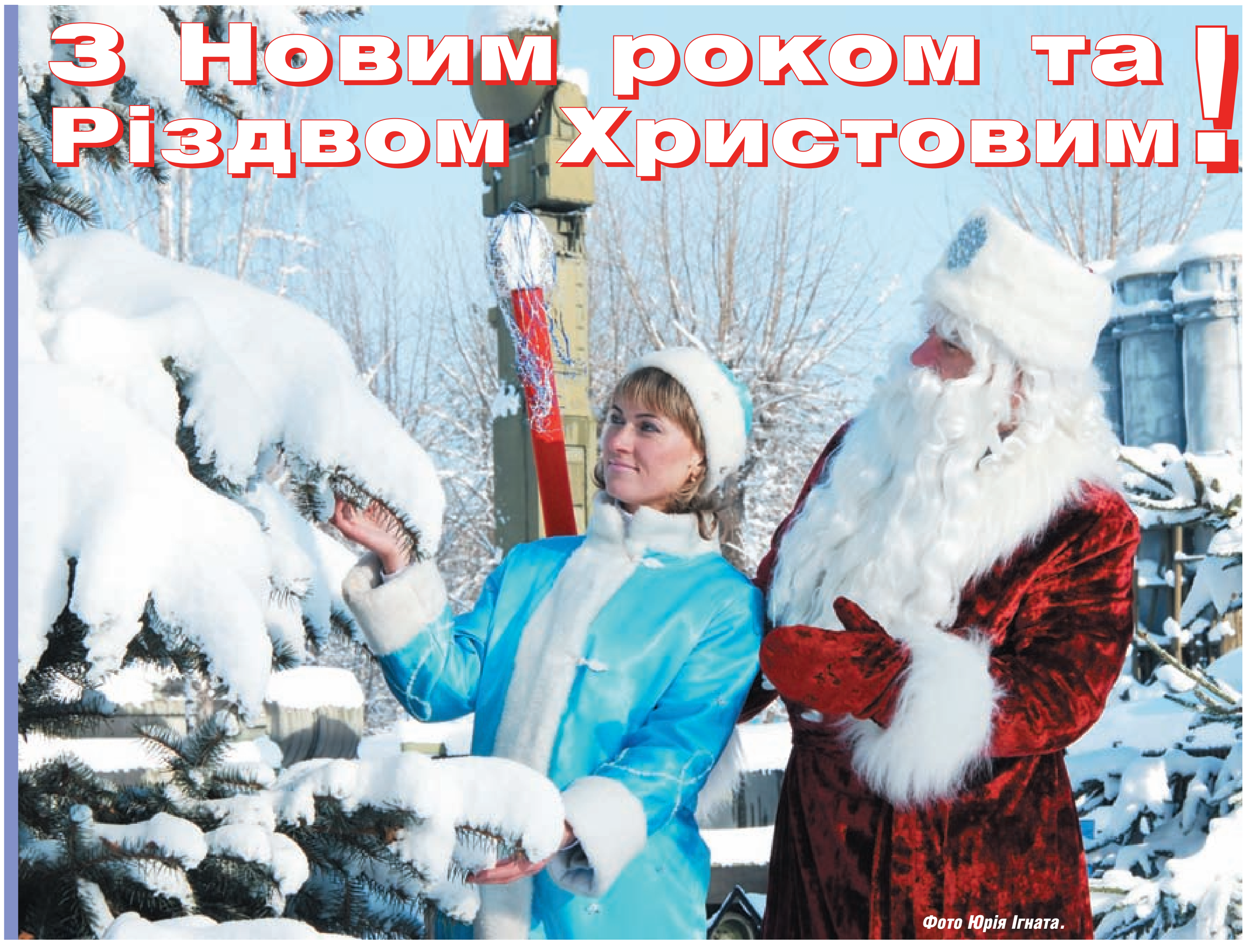

Фото Юрія Ігната.

24 грудня виповнилося 30 років від дня першого польоту важкого військово-транспортного літака Ан-124 "Руслан". Вперше його підняв у небо екіпаж у складі льотчиків-випробувачів Володимира Терського і Олександра Галуненка. Цього дня на ДП "Антонов" відбулися заходи, присвячені цій знаменній події.

2 стор.

"Моя любовь на всю жизнь – это Су-24…"

10-11 стор.

На бойове чергування – з оновленою зброєю

Серед знакових подій кінця 2012 року у Збройних Силах України, безперечно, не можна не відзначити отримання військовослужбовцями Повітряного командування "Південь" відремонтованого на одному з підприємств ДП Укроборонсервіс зенітного ракетного комплексу типу С-300.

20 грудня були завершені випробування, підписані відповідні документи, і військовослужбовці частини розпочали завантаження бойових і транспортних машин на засоби, що будуть здійснювати передислокацію ЗРК до пункту произначення. У складі приймальної комісії, яку очолював головний інженер ЗРВ Командування ПС ЗС України полковник Василь Михиденко, були не тільки спеціалісти Командування ПС ЗС України, а й військовослужбовці частини, котрі невдовзі нестимуть бойове чергування в системі ППО України саме на цьому комплексі. Заступник командира частини з озброєння підполковник Руслан Бобух задоволений якістю виконаного ремонту комплексу та впевнений, що всі завдання, поставлені перед військовослужбовцями, котрі працюватимуть на ньому, будуть успішно виконані.

Закінчення на 2 стор.

Товариші військовослужбовці та працівники Збройних Сил України! Шановні ветерани військової служби! Дорогі батьки військовослужбовців!

Від імені військової ради, Командування Повітряних Сил Збройних Сил України сердечно вітаю Вас з наступаючим Новим 2013 роком та Різдвом Христовим! Ці величні, світлі та радісні свята вселяють у наші серця віру, любов і надії на краще майбутнє.

У році, що минає, особовий склад з'єднань, військових частин і підрозділів Повітряних Сил Збройних Сил України виявляв високу відповідальність, витримку, організованість і професіоналізм у виконанні поставлених завдань із захисту повітряного простору України.

Висловлюю тверду впевненість, що Ваша фахова майстерність, патріотизм, відданість та честь будуть і надалі запорукою розвитку Повітряних Сил Збройних Сил України та зміцнення їх боєздатності.

Щиро дякую всім Вам за щоденну ратну працю, старанність і наполегливість у шляхетній військовій справі, а Вашим рідним і близьким – за розуміння та підтримку.

Бажаю Вам міцного здоров'я, світлої духовної радості, добра, миру і злагоди у сім'ях, спокою у Ваших серцях, нових успіхів у розбудові Повітряних Сил!

Нехай здійснюються Ваші мрії, задуми і бажання, а Господнє благословення й надалі буде на всіх ваших справах!

З Новим роком!
З Різдвом Христовим!

З повагою
Командувач Повітряних Сил Збройних Сил України генерал-лейтенант Ю.Байдак.

ОФІЦІЙНО

Президент України представив новопризначеного Міністра оборони

24 грудня Президент України – Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України Віктор Янукович представив керівному складу Міністерства оборони та Генерального штабу новопризначеного Міністра оборони України Павла Лебедєва. Звертаючись до присутніх, Президент України наголосив, що Павло Валентинович має досвід та відповідну освіту, і його призначення було погоджене з більшістю депутатів Верховної Ради та Прем'єр-міністром України.

– Триває оптимізація системи центральних органів виконавчої влади. Тож виникла пропозиція ввести до складу вітчизняного оборонного відомства, у підпорядкування Міністерства оборони України, Державну службу України з надзвичайних ситуацій, в яку реформоване МНС. Її очолив Михайло Болотських, – наголосив Президент України.

Таке рішення, за його словами, було ухвалене зважаючи на те, що військові та рятувальники з року в рік на практиці спільно залучаються до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та стихійних лих. Водночас світовий досвід засвідчує, що найбільш ефективно служби з питань надзвичайних ситуацій працюють в тих країнах, де вони підпорядковані і перебувають у складі Збройних Сил.

– У багатьох випадках ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій здійснюється за допомогою спеціальної техніки, яка є лише у військах. Тому, після вивчення і аналізу ситуації в Україні, я підтримав таку пропозицію і прийняв відповідне рішення, – зазначив Віктор Янукович.

Верховний Головнокомандувач поінформував присутніх про прийняте ним рішення щодо призначення Дмитра Саламатіна радником Президента України з питань безпеки та оборони.

– Дмитро Альбертович дав згоду працювати в нашій команді. Переконаний, що після призначення на цю посаду він активно долучиться до роботи з подальшого реформування Збройних Сил України, – наголосив глава держави.

Новопризначений керівник оборонного відомства Павло Лебедєв, звертаючись до Президента України – Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України, запевнив, що докладе усіх зусиль, щоби виправдати покладену на нього високу довіру, а також висловив переконання, що особовий склад Збройних Сил впорається з усіма поставленими завданнями.

У свою чергу, Дмитро Саламатін подякував Президенту України – Верховному Головнокомандувачу Збройних Сил України Віктору Януковичу за надану можливість попрацювати на зміцнення обороноздатності нашої держави. Він закцентував увагу на тому, що у 2012 році розроблено концептуальні документи, які є основою оборонного формування, дано старт військовій реформі і процесу переходу на контракту армію, розпочато процес переходу на сучасні військові стандарти, почалося суттєве підвищення грошового забезпечення військовослужбовців, дано потужний поштовх до відновлення військової авіації, зокрема, кількість бойових літаків у строю збільшилася у півтора рази, повним ходом триває процес відновлення бойового ядра флоту, здійснено рекордні 42 тисячі стрибків з парашутом, прийнято на озброєння модернізовані літаки, вертоліт та багато інших зразків техніки, які уже надходять у війська.

– Усе перераховане відбулося завдяки військовій реформі, яку розпочав Президент України – Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України Віктор Федорович Янукович. Багато із цього Ви могли бачити восени на масштабних навчаннях "Перспектива-2012" – перших навчаннях такого роду, – сказав Дмитро Саламатін.

– Я хочу щиро подякувати колективу Міністерства оборони, Генерального штабу, усьому особовому складу Збройних Сил за цю величезну роботу. Я пишаюся тим, що мав честь працювати разом із військовими професіоналами на зміцнення обороноздатності нашої держави, – наголосив Дмитро Саламатін.

За повідомленням Департаменту преси та інформації Міноборони.

АНОНС

Передноворічний офіцерський бал

Традиційно, 27 грудня 2012 року о 17.00, в приміщенні 60-го будинку офіцерів Повітряних Сил Збройних Сил України відбудеться передноворічний офіцерський бал для військовослужбовців та членів їх сімей Вінницького гарнізону. В заході також візьмуть участь представники керівного складу Командування ПС Збройних Сил України, цивільні та військові засоби масової інформації.

Музичне супроводження театралізованого передноворічного дійства здійснюватимуть артисти Центру військово-музичного мистецтва Повітряних Сил Збройних Сил України, зразкового ансамблю танцю "Грація", ансамблю бального танцю "Натхнення", артисти академічного музичного драматичного театру імені Миколи Садовського, а також заслужений артист України Василь Король, учасниця світового пісенного марафону Наталія Марцинківська.

Захід відбудеться за інформаційної підтримки Вінницької обласної державної телерадіокомпанії "ВІНТЕРА", газети "РІА", військового щотижневика "Крила України". Спонсорську допомогу в проведенні офіцерського балу надаватимуть вінницькі приватні підприємства, ресторан "Арт-Хаус".

РІЧНИЦІ

"Руслан" відзначив ювілей

Закінчення. Початок на 1 стор.

У VII льотно-практичній конференції з питань експлуатації й підтримки льотної придатності літаків Ан-124 взяли участь представники цивільних і військових експлуатантів "Русланів", керівники підприємств-партнерів. Як повідомили "Крилам України" у прес-службі ДП "Антонов", вони обговорили питання, що стосуються підвищення ефективності використання Ан-124, необхідні напрямки модернізації цих літаків, а також схему взаємодії під час поновлення їх серійного виробництва.

Розповідаючи про "Руслана" на прес-конференції, Президент – Генеральний конструктор ДП "Антонов" Дмитро Ківа сказав, що Ан-124 – унікальний літак, якому сьогодні багато у чому немає рівних.

– Він, як і раніше, є неперевершеним лідером ринку великогабаритних і нестандартних повітряних перевезень. Напередодні 30-річного ювілею першого польоту "Руслана" стало відомо про продовження контракту з НАТО на використання цього літака для стратегічних перевезень в інтересах країн-учасниць програми SALIS (Strategic Airlift Interim Solution) на період до 31 грудня 2014 р. – наголосив Дмитро Ківа.

Сергій Клименко. "Крила України".

У БОЙОВОМУ СТРОЮ

На бойове чергування – з оновленою зброєю

Закінчення. Початок на 1 стор.

– Цього року, – говорить начальник зенітних ракетних військ Командування Повітряних Сил Збройних Сил України генерал-майор Дмитро Карпенко, – це вже другий комплекс даного типу, котрий ми отримали після ремонту на цьому підприємстві. Перший, який надійшов у вересні, вже розгорнутий на позиції бойового чергування, заряджений бойовими ракетами та готовий до виконання завдань за призначенням. Якість ремонту нас задовольняє. Зважаючи на вік ЗРК, які сьогодні перебувають на озброєнні зенітних ракетних частин ПС ЗС України, спеціалістами ремонтного підприємства виконано досить значний обсяг роботи. Тим більше, що майже всі підприємства, на яких вироблялися складові цього комплексу, розташовані за кордоном, в Російській Федерації. Проте не можна говорити, що комплекс просто розібрали та вставили на місце старих нові блоки. Це вже не перший ЗРК, який пройшов середній ремонт на цьому підприємстві, і кожного разу частка відремонтованих в Україні блоків і агрегатів зростає. Так, на даному ЗРК таких вже майже 80 відсотків. Реальний облік комплексу літаками засвідчив, що відремонтований середнім ремонтом комплекс повністю відповідає своїм тактико-технічним характеристикам. І ми надіємося, що він, як гарантують ремонтники, надійно слугуватиме захисникам повітряного простору України. В планах Командування ПС ЗС України восени 2013 року залучити відремонтований ЗРК до бойових стрільб на полігоні "Чауда".

Освоєння ремонту зенітних ракетних комплексів в Україні розпочато не так давно. Шлях до цього був тернистий. Адже на відміну від літаків, до розпаду Радянського Союзу на території України на було жодного підприємства, яке б виконувало ремонт бодай якогось типу ЗРК. Починати довелося з нуля, і не все спочатку складалося так, як того б хотілося. Зокрема, на одному з українських підприємств, котре планувало освоїти ремонт ЗРК "Бук М1", комплекс простояв майже сім років, проте роботи так і не розпочались.

– На сьогодні на підприємствах ДП "Укроборонсервіс" вже освоєно ремонт ЗРК типу С-300, – зазначає полковник Василь Михиденко. – Також тут завершується освоєння ремонту ЗРК "Бук М1". Ми постійно контролюємо хід робіт на цьому комплексі і впевнені, що при стабільному фінансуванні наступного року одна з наших частин отримає відремонтований комплекс. Так що завдання, поставлені в програмі відновлення боєздатності ЗРВ щодо щорічного проведення середнього ремонту трьох ЗРК типу С-300 та двох "Бук М1", будуть виконані. Цього року нам вдалося зрушити з місця роботи з продовження термінів служби зенітних керованих ракет. Спеціалісти ДП Жулянський машинобудівний завод "Візар" завершили перший етап робіт з продовження термінів служби на ракетах до ЗРК типу С-300. Ними було обстежено ракети найбільш ранніх років виготовлення. Після вивчення зразків та виконання необхідних робіт було зроблено висновок, що ракети є безпечними і їх ресурс можливо продовжити ще на п'ять років. Наступного року такі ж роботи розпочнуться на ДП ККБ "Луч" щодо зенітних керованих ракет до комплексу "Бук М1". Відповідно до існуючих планів, протягом наступних двох років роботи будуть завершені, і всім зенітним керованим ракетам продовжено ресурс.

В умовах реформування Збройних Сил України кількість військових частин скорочується, а завдання з надійної охорони повітряного простру нашої держави залишається незмінним. Для його вирішення потрібно дві складові: навчений особовий склад та боєздатна техніка. ЗРВ ПС ЗС України працюють над тим, щоб обидві складові не допускали сумніву в надійності зенітного ракетного щита над Україною.

Віктор Гедз. "Крила України".

АВІАБУДУВАННЯ

Микола Азаров: "Ан-70 забезпечить авіапідприємству "Антонов" надійне майбутнє на десятиліття"

21 грудня ДП "Антонов" завершило стапельне складання фюзеляжу першого серійного екземпляра військово-транспортного літака короткого зльоту й посадки Ан-70 №01-04. Як повідомили "Крилам України" у прес-службі ДП "Антонов", цим самим реалізовано важливий етап складання літака на замовлення Міністерства оборони України. У заходах, присвячених вилученню фюзеляжу, взяли участь Прем'єр-міністр України Микола Азаров, представники замовників – міністерств оборони України й Росії.

Доповідаючи про хід виконання програми Ан-70, президент – Генеральний конструктор ДП "Антонов" Дмитро Ківа підкреслив, що за останні два роки виконано великий комплекс робі. Зокрема, із російськими партнерами проведено модернізацію літака, його двигунів і обладнання.

– Закінчено перший етап попередніх випробувань уже модернізованого літака. Учора літак виконав 19-й пред'явницький політ. Ми офіційно пред'явили літак замовникам для участі в подальших спільних випробуваннях, – наголосив Дмитро Ківа.

За його словами, в рамках попередніх етапів спільних державних випробувань виконано понад 650 польотів, завершено статичні й утомні ресурсні випробування, підтверджено повний ресурс відповідно до тактико-технічного завдання на літак. Крім того, проведено комплекс стендових дослідницьких випробувань, розпочато передачу конструкторської документації до Російської Федерації для освоєння серійного виробництва літака на Казанському авіаційному заводі.

Вітаючи колектив підприємства із досягнутими результатами, Прем'єр-міністр України Микола Азаров наголосив, що Ан-70 дозволить ДП "Антонов" мати надійне майбутнє на десятиліття.

– Ан-70 – це першокласний сучасний літак, який надзвичайно потрібен. Серійне виробництво цього літака забезпечить заводу надійне майбутнє на десятки років вперед. А разом із заводом і Україні. Україна повинна повернути собі статус авіаційної держави, – сказав Микола Азаров.

Прем'єр-міністр пообіцяв державну підтримку ДП "Антонов", зауваживши при цьому, що авіабудування – це пріоритетна галузь для країни, яка зараз активно розвивається. Глава Уряду підкреслив, що йому надзвичайно приємно взяти участь у церемонії транспортування фюзеляжу першого серійного літака Ан-70 від стапеля до вихідних дверей цеху.

– Мені надзвичайно приємно сьогодні бути присутнім і бути учасником цієї події. Це найважливіший етап створення серійного літака Ан-70. Боротьба за цей етап була тривалою – понад 20 років, і вона ще не завершилася. Тому чим скоріше ми проведемо льотні випробовування, чим скоріше ми приступимо до серійного виробництва, тим швидше ми у цій боротьбі зможемо поставити крапку, – зазначив Прем'єр-міністр. – За цей важкий період ми витримали конкуренцію із найбільшими літакобудівними корпораціями, і поки що ми випереджаємо їх з точки зору виходу на ринок серійного літака Ан-70. За своїми параметрами та можливістю транспортування будь-яких вантажів і механізмів, зокрема військової техніки, він залишається поза конкуренцією, на нього є величезний попит. А якщо є попит – значить буде й робота".

Варто зазначити, що завдяки серійному виробництву літаків Ан-70, Ан-148, Ан-158 Державне підприємство "Антонов" за останні два роки створило 1,5 тис. нових робочих місць. І це, як заявив віце-президент – директор філіалу ДП "Антонов" "Серійний завод "Антонов" Микола Подгребельний, не межа. На підприємстві у 2013-2014 роках планують прийняти ще не менше тисячі робітників. Завдяки саме серійному виробництву літаків робітники вчасно отримують заробітну плату, яка постійно зростає. Також це дозволило розвивати соціальну інфраструктуру підприємства.

Сергій Клименко. "Крила України".
Фото Дмитра Муравського.

ОФІЦІЙНО

Призначено новий Уряд

24 грудня Президент України Віктор Янукович вніс зміни у структуру Кабінету Міністрів України та на подання Прем'єр-міністра Миколи Азарова призначив персональний склад Уряду. У структурі виконавчої влади відбулися зміни відповідно до Указу Президента України № 726/2012 "Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади".

Зокрема, внаслідок реорганізації Державної митної служби України та Державної податкової служби утворено Міністерство доходів і зборів України.

Також утворено Міністерство промислової політики України на основі реорганізації Державного агентства України з управління державними корпоративними правами та майном. Крім того, утворено Державну службу України з надзвичайних ситуацій шляхом реорганізації Міністерства надзвичайних ситуацій України та Державної інспекції техногенної безпеки України.

Відповідними указами Президента призначено новий склад Кабінету Міністрів України.

Першим віце-прем'єр-міністром України призначено Сергія Арбузова, який опікуватиметься питаннями у сферах аграрної політики та продовольства, економічного розвитку, торгівлі, соціальної політики, фінансів, доходів і зборів.

Новопризначений Віце-прем'єр-міністр України Юрій Бойко курируватиме питання у сферах екології, природних ресурсів, енергетики, вугільної промисловості та промислової політики.

Віце-прем'єр-міністр України Олександр Вілкул здійснюватиме керівництво у сферах інфраструктури, регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства.

Віце-прем'єр-міністром України призначено також Костянтина Івановича Грищенка.

Міністрами у новому складі Кабінету Міністрів, який очолює Прем'єр-міністр Микола Азаров, призначено:

Колобова Юрія Володимировича – Міністром фінансів України;

Прасолова Ігоря Миколайовича – Міністром економічного розвитку і торгівлі України;

Ставицького Едуарда Анатолійовича – Міністром енергетики та вугільної промисловості України;

Козака Володимира Васильовича – Міністром інфраструктури України;

Темника Геннадія Павловича – Міністром регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України;

Проскурякова Олега Альбертовича – Міністром екології та природних ресурсів України;

Королевську Наталію Юріївну – Міністром соціальної політики України;

Клименка Олександра Вікторовича – Міністром доходів і зборів України;

Лебедєва Павла Валентиновича – Міністром оборони України;

Захарченка Віталія Юрійовича – Міністром внутрішніх справ України;

Кожару Леоніда Олександровича – Міністром закордонних справ України;

Богатирьову Раїсу Василівну – Міністром охорони здоров'я України;

Табачника Дмитра Володимировича – Міністром освіти і науки, молоді та спорту України;

Лавриновича Олександра Володимировича – Міністром юстиції України;

Присяжнюка Миколу Володимировича – Міністром аграрної політики та продовольства України.

Глава держави визначив, що Міністр Кабінету Міністрів України Олена Лукаш здійснює загальне керівництво роботою Секретаріату Кабінету Міністрів України та його Керівника, спрямовує таку роботу на ефективне забезпечення діяльності Кабінету Міністрів України.

Також Президент України призначив Головою Державної служби України з надзвичайних ситуацій Болотських Михайла Васильовича.

Цього ж дня Прем'єр-міністр Микола Азаров дав перші доручення новопризначеним членам Уряду під час першого організаційного засідання Кабміну.

ПЕРЕЛІТ

Від океану до океану

Минулого тижня в аеропорту "Київ" приземлився літак Ан-2, на якому екіпаж авіакомпанії "ЮТейр", представники авіаційної групи Execujet Aviation Group і групи компаній Liftec – Марко Хілл і пілот-стажист Трейсі Кертіс-эйлор виконували політ "Від океану до океану" – з Тюмені (Мис Кам'яний) до Південно-Африканської Республіки (Кейптаун). Як повідомили "Крилам України" у прес-службі ДП "Антонов", цей рекордний за тривалістю й довжиною переліт присвячений 65-річчю від дня першого польоту знаменитого біплана.

– У молодості я багато літав на Ан-2, – розповідає командир екіпажу Сергій Биков, – тому дуже добре знаю цей літак. Сівши за штурвал, я відразу згадав усі свої навички. На цьому Ан-2 ми вже провели в повітрі 13,5 годин, пролетіли три тисячі кілометрів з Тюмені до Києва. Можу сказати, що увесь час літак поводився бездоганно і, я певен, цілком підходить для виконання такої почесної місії.

За час перельоту Ан-2 має загалом подолати понад 20 тисяч кілометрів над територіями десятків держав, у тому числі Росії й України, Чехії, Німеччини, Франції, Хорватії, Італії, Іспанії, Марокко, Мавританії, Сенегалу, Намібії та ПАР. Після прибуття до ПАР літак передадуть для використання у благодійних акціях.

Слід додати, що в рамках "київської" частини перельоту учасники відвідали ДП "Антонов", де президент – Генеральний конструктор підприємства Дмитро Ківа розповів про історію створення Ан-2, розвиток цієї програми сьогодні, а також про інші сучасні проекти "Антонов".

Гості побували у складальному цеху, де завершується переустаткування Ан-2 у новий варіант Ан-2-100. Його основною відмінністю від базового літака є турбогвинтовий двигун МС-14 виробництва "Мотор Січ" із трилопатевим реверсивним гвинтом АВ-17, що забезпечує поліпшення льотних характеристик і економічних показників літака, підвищує його надійність й безпеку. Крім того, удвічі зросте практична дальність польоту з вантажем 1500 кг. Як відзначив Дмитро Ківа, Ан-2 сьогодні дуже затребуваний на місцевих авіалініях, у тому числі у віддалених регіонах Росії.

– Олег Костянтинович Антонов говорив, що Ан-2 – його найбільша удача. Зберігаючи й розвиваючи традиції, закладені видатним авіаконструктором – творцем нашого підприємства, ми модернізуємо цей чудовий біплан, продовжуючи строк його ефективної роботи, – відзначив Дмитро Ківа.

Сергій Клименко. "Крила України".

ПЕРЕВІРКА

Цілі перехоплено

Напередодні Нового року, 21 грудня, в Повітряних Силах ЗС України відбулось тренування чергових сил з протиповітряної оборони держави. Роль контрольних цілей традиційно виконували військові транспортники на літаку Ан-26 з аеродрому Гавришівка, що на Вінниччині, та вертольоті Мі-8 з аеродрому Чорнобаївка, поблизу Херсона.

До виконання завдань з перехоплення залучалися бойові обслуги Командного центру Повітряних Сил, командні пункти повітряних командувань "Захід", "Південь" та "Центр", бригади тактичної авіації з Полтавщини та Житомирщини, а також підрозділи зенітних ракетних й радіотехнічних військ.

Засобами РТВ цілі було одразу виявлено на малих висотах (близько 200 метрів) і супроводжено з видачею усієї необхідної інформації на Командний центр Повітряних Сил, КП повітряних командувань, авіаційних та зенітних ракетних частин.

У свою чергу, відреагувала винищувальна авіація, яка вилетіла на перехоплення цілей у складі двох винищувачів Су-27. Обидва пілоти без проблем впоралися із завданням, перехопивши свої цілі у передню та задню напівсфери, тому їм було надано команду за залишком пального повернутися на аеродроми базування.

Загальний наліт екіпажів, що брали участь у тренуванні, склав більше трьох з половиною годин. Крім того, підрозділи зенітних ракетних військ провели три навчальні (імітовані) стрільби на зустрічних та догонних курсах, вдосконаливши таким чином свої практичні навички бойового застосування.

Тож загалом, за висновками керівництва виду, чергові сили з протиповітряної оборони держави із завданням впоралися успішно.

Юрій Ігнат.
"Крила України".
Фото автора.

СПІВРОБІТНИЦТВО

До Миргорода – за досвідом та... українськими морозами

І те, інше у повній мірі супроводжувало візит делегації представників Військово-повітряних сил Ісламської Республіки Пакистан до бригади тактичної авіації, що розташована на Полтавщині. Делегацію ВПС Ісламської Республіки Пакистан представили бригадний генерал Зулфікввар Ахмед К'юреш, підполковник Мухаммед Азім Рана, підполковник Саїд Мухаммед Мубараш та підполковник Мухаммед Саїб Фарук Малік. Українську сторону представляли заступник командувача Повітряних Сил з авіації – начальник авіації Командування ПС генерал-лейтенант Василь Нікіфоров, заступник командира Повітряного командування "Центр" з авіації – начальник авіації полковник Андрій Ярецький, а також визначений особовий склад авіабригади.

План перебування іноземних гостей передбачив ознайомлення пакистанськими авіаторами з життєдіяльністю військової частини, на озброєнні якої знаходяться літаки Су-27, обговорення широкого спектру питань щодо характеру та особливостей завдань, які виконуються Повітряними Силами ЗС України на сучасному етапі їх розвитку.

По прибуттю іноземної делегації до частини та урочистого відкриття зустрічі командир авіаційної бригади полковник Олег Гесь розповів гостям про історію, сьогодення та характер повсякденної діяльності частини та особового складу, а також провів брифінг-презентацію на тему "Тактико – технічні можливості літака Су-27". Після брифінгу та відповідей на запитання пакистанські гості мали нагоду оцінити можливості авіаційної техніки під час проведення планових польотів та безпосередньо оглянути бойові винищувачі. При цьому особливий захват та позитивні емоції у гостей викликало виконання фігур вищого пілотажу підполковником Олександром Оксанченком та організація польотів в зимових умовах, як на пакистанських авіаторів – екстремальних. Програма перебування зарубіжних колег передбачала також ознайомлення і з історією та сьогоденням Повітряного командування "Центр", яку представив полковник Андрій Ярецький, та особливостями підготовки льотних екіпажів авіаційної бригади до виконання повсякденних завдань та польотів.

– Значення даного візиту ми розцінюємо вже у тій мірі позитиву, – зазначив генерал-лейтенант Василь Нікіфоров, – що нашим Повітряним Силам є чим сьогодні пишатись і чим поділитись із зарубіжними колегами. Достатньо зауважити, що з підвищенням в останні роки матеріально-технічної складової організації життєдіяльності наших частин пропорційно підвищилась і фахова виучка особового складу. Це наочно продемонстрували усі заходи, до яких була залучена авіаційна бригада, серед яких "Євро-2012", практичні пуски ракет тощо. Тому набутий досвід ми готові використовувати як для підготовки наших екіпажів, так і у рамках міжнародного співробітництва. А зацікавленість пакистанської сторони має конкретний характер, адже наші колеги висловили і готовність, і бажання постійно змінювати та розширяти рамки взаємного співробітництва.

А щодо зимових примх погоди – свіжого морозця та вітру, то це аж ніяк не вплинуло на формат візиту та настрій пакистанських авіаторів. Адже миргородці виявились на висоті не тільки як професіонали, а й притаманної саме їм гостинності: іноземні гості мали змогу відчути комфорт теплих приміщень, смак українського борщу та зручності зимового одягу, який їм був наданий на час відвідин.

Володимир Лазарєв.
м.Полтава.
Фото з архіву Віктора Шклярука.

ЛЬОТНА ЗМІНА

Літає морська авіація

У морській авіаційній бригаді ВМС Збройних Сил України, що у Саках, днями відбулася чергова льотна зміна. До польотів залучалися вертольоти Ка-27, Мі-14 та літаки Бе-12, Ан-26. За словами заступника командира бригади полковника Ігоря Воробйова, з початку року середній наліт на екіпаж складає 43 години 30 хвилин. Відповідно до вимог Начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України до кінця нинішнього року морські авіатори планують збільшити цю цифру до 45 годин.

– В бригаді триває інтенсивна підготовка молодих льотчиків, – зазначив полковник Ігор Воробйов. – У порівнянні з минулими роками інтенсивність бойової підготовки у цьому році значно збільшилася. Це дало можливість молодим льотчикам отримати достатньо тверді навички льотної роботи. На сьогодні ми маємо 22 підготовлені екіпажі, здатні працювати вдень та вночі, у простих і складних метеоумовах.

Разом з льотчиками свої навички відпрацьовують фахівці пошуково-рятувальної служби авіації ВМС. Під час чергової льотної зміни вони виконали 44 стрибки з вертольота Мі-14 та літака Ан-26. За словами начальника рятувальної парашутно-десантої групи бригади морської авіації капітана Олексія Бойченка, з початку року фахівці групи, разом з особовим складом бригади, виконали понад 1700 стрибків. Така інтенсивна бойова підготовка дозволяє рятувальникам підтримувати свій бойовий вишкіл на найвищому рівні і бути морально готовими до будьяких дій в екстремальних ситуаціях.

– Цього разу ми виконували стрибки вдень та вночі, з різними укладками. Також вночі нами було відпрацьовано завдання з проведення пошуково-рятувальної операції на землі. Відповідно до легенди навчання екіпаж Мі-14, орієнтуючись на сигнал радіомаяка, здійснив пошук умовно постраждалого льотчика, якого за допомогою штатних рятувальних засобів підняли на борт вертольота, – сказав капітан Олексій Бойченко.

Протягом року льотчики морської авіаційної бригади ВМС ЗС України неодноразово перевірялись під час різних навчань. Вони брали активну участь у комплексі дослідницьких експериментальних командно-штабних навчаннях "Перспектива-2012", де виконували бомбометання, десантування, пошук та інші види бойового застосування. За словами представників командування, особовий склад бригади на цих навчаннях показав свої кращі якості.

Сергій Осипов.

Професійність, перевірена морозами

Успішним проведенням двох льотних змін за участю льотчиків-інструкторів навчально-авіаційної бригади, що на Харківщині, завершують поточний рік. Польоти відбулися на літаках Л-39 "Альбатрос" та вертольотах Мі-8МТ. За словами командира авіабригади військового льотчика І-го класу полковника Геннадія Дубовика, усі польотні завдання, поставлені перед його підлеглими, були виконані на високому рівні.

– Одразу ж, після завершення цьогорічної льотної практики курсантами Харківського університету Повітряних Сил, військовослужбовці бригади приступили до вдосконалення професійних навичок льотчиків та штурманів, на чому і ставився акцент в ході польотів нинішнього та попереднього місяців, – зазначив офіцер.

Індивідуальні вміння льотно-інструкторського складу оцінювалися за окремими видами льотної підготовки. При цьому, льотчикам та технікам доводилося працювати в умовах низьких температур та вітру, який час від часу замітав злітну смугу снігом. Тому здобуті під час змін навички стали удвічі ціннішими.

Чергову льотну зміну, тут планують провести вже після Новорічних свят. А тим часом у ангарі технічно-експлуатаційної частини бригади триває робота щодо ремонту літальних апаратів. Фахівці інженерно-авіаційної служби та техніки літаків роблять усе можливе, аби наступна льотна практика у майбутніх офіцерів розпочалася за планом.

Дмитро Горбунов. м.Чугуїв.

БОЙОВА ГОТОВНІСТЬ

ЗРВ перевірялися раптово

20 грудня за планом раптових перевірок бойової та мобілізаційної готовності Генерального штабу Збройних Сил України, комплексною комісією Генерального штабу Збройних Сил України в навчальних цілях здійснено практичну перевірку спроможності Варшавсько-Одеського ордена Суворова 3-го ступеня зенітного ракетного з'єднання Повітряних Сил Збройних Сил України виконати завдання за призначенням.

За словами командира зенітної ракетної частини полковника Олександра Третьякова, з цією метою два зенітних ракетних підрозділи приведено у вищі ступені бойової готовності, здійснено 35-кілометровий марш до району призначення. Після передислокації до визначеного місця, в найкоротший термін були проведені заходи з підготовки до заступання на бойове чергування, водночас у пунктах постійної дислокації були розгорнуті пункти прийому особового складу та техніки.

Як зазначив голова комісії Генерального штабу Збройних Сил України полковник Віктор Тертичний, такого роду перевірки дають можливість на практиці перевірити реальну спроможність дій бойових обслуг до виконання завдань за призначенням.

Роман Юрчило.
Фото Сергія Балановського.

БЛАГОДІЙНІСТЬ

Подарунки – "просто з неба"

Вихованцям обласної школи-інтернату Святий Миколай передав подарунки через військових льотчиків

Група офіцерів та сержантів Івано-Франківської бригади тактичної авіації привезла усім вихованцям Івано-Франківської обласної школи-інтернату мішки з солодощами та іграшками, а ще принтер, телевізійні антени та інші необхідні речі для малечі.

– Хочу подякувати нашим шефам, – зазначила директор обласної школи-інтернату Наталя Гаврилюк. – Вони завжди дослуховуються до наших побажань і цікавляться, що саме для нас найнеобхідніше. Більшість наших вихованців – це хлопці. Тож спілкуватися з льотчиками для них дуже цікаво. Торік для нас організували екскурсію на аеродром, діти були вражені.

Напередодні та в день Святого Миколая до закладу завжди навідуються гості. Однак їхня присутність цінна для дітей не тільки подарунками, але й можливістю поспілкуватися з непересічними людьми, які змогли досягти успіху у своїй справі.

– Ми завжди раді бачити дітей у нас в гостях, – наголосив командир Івано-Франківської бригади тактичної авіації полковник Сергій Голубцов. – Показуємо їм зблизька літаки. А щодо "самим політати" – то спершу треба повчитись у Харківському університеті Повітряних Сил і повернутися до нас льотчиками.

На завершення авіатори пообіцяли розділити з вихованцями інтернату радість різдвяних свят, запросивши їх у гості до своїх родин.

Юлія Юзьків.

У БОЙОВОМУ СТРОЮ

У день Святого Миколая посвятили модернізовані літаки

У Севастопольській бригаді тактичної авіації Повітряного командування "Південь" Повітряних Сил ЗС України відбулася церемонія посвяти навчально-тренувальних літаків Л-39М. Вона пройшла у день Святого Миколая на військовому аеродромі "Бельбек", що неподалік Севастополя, а провів її настоятель Свято-Нікольського храму отець Михайло.

Як раніше повідомлялося, протягом останніх двох місяців льотчики цієї військової частини отримали чотири літаки Л-39М після їхньої модернізації на державному підприємстві "Одеський авіаційний завод". Окрім того, у 2012 році з Львівського державного авіаційно-ремонтного заводу було отримано три модернізованих винищувачі МіГ-29.

Варто зазначити, що церемонія посвяти літаків пройшла перед початком чергової льотної зміни. Після неї льотчики Севастопольської бригади тактичної авіації розпочали виконання планових польотів вдень та вночі у складних погодних умовах.

За словами командира бригади полковника Олексія Марченка, таке значне оновлення авіаційної техніки протягом поточного року накладає додаткову відповідальність на особовий склад.

– Відтепер ми просто зобов'язані суттєво збільшити наліт на кожного льотчика, як того вимагає керівництво Міністерства оборони України, – відзначив офіцер.

ПОБУТ

Оновлена казарма для сержантів

У Військовому коледжі сержантського складу, що у Харківському університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, відбулося урочисте відкриття та освячення перебудованої курсантської казарми. Відкриття провів тимчасово виконуючий обов'язки начальника університету військовий льотчик першого класу полковник Андрій Алімпієв та начальник коледжу полковник Костянтин Сюлєв.

– Сьогодні ми стали на крок вперед у плані подальшого розвитку навчально-матеріальної бази нашого вузу, його осучаснення. Та на цьому ми зовсім не збираємося зупинятися, а й надалі покращуватимемо умови навчання курсантів, – пообіцяв полковник Андрій Алімпієв.

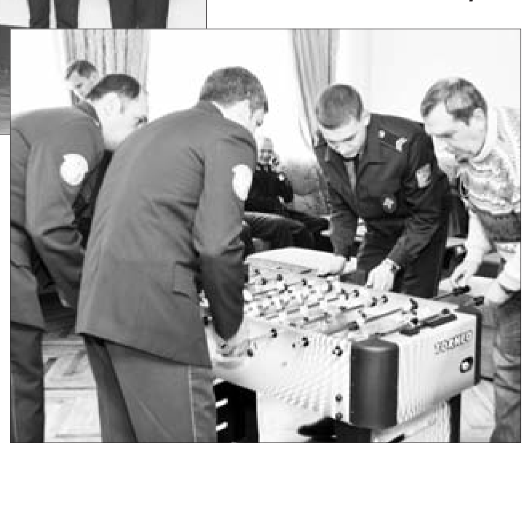
Нове приміщення було повністю відремонтовано та укомплектовано за сучасними вимогами. Для побуту курсантів коледжу було введено в дію сучасний інформаційно-психологічний центр, зручна побутова кімната, просторе приміщення для вмивання, яке забезпечене гарячою водою, пральними машинами тощо.

Також у казармі було встановлено ліжко героя для почесного солдата ХУПСу Героя Радянського Союзу генерал-майора Сергія Остащенка, який назавжди зарахований до списків військової установи.

Після офіційної церемонії введення в дію нового об'єкта керівництво навчального закладу особисто оглянуло основні приміщення та залишилося задоволеними від побаченого.

За традицією, представник православного духовенства освятив приміщення та побажав її новим мешканцям успіхів в ратній справі.

Дмитро Чалий.
м.Харків.

КОНКУРС

Командування Повітряних Сил Збройних Сил України оголошує конкурс на заміщення вакантних посад державних службовців:

провідного спеціаліста штабу авіації військової частини А0215;

провідного спеціаліста служби реєстрації та сертифікації державних повітряних суден військової частини А1049;

спеціаліста 1 категорії відділу бойового управління військової частини А1517.

Вимоги до кандидатів:

наявність громадянства України;

знання чинного законодавства з питань державної служби, основ державного управління та права, правил ділового етикету, правил та норм охорони праці та протипожежного захисту, порядку підготовки проектів нормативних документів, інструкції з діловодства;

володіння державною мовою, знання основних принципів роботи комп'ютера, відповідних програмних засобів та володіння ними у режимі користувача;

для провідних спеціалістів – повна вища освіта відповідного професійного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра, спеціаліста; стаж роботи за фахом у державній службі на посаді спеціаліста 1 або 2 категорії не менше 1 року або в інших сферах управління не менше 2 років;

для спеціаліста 1 категорії – повна вища освіта відповідного професійного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра, спеціаліста; стаж роботи за фахом у державній службі на посаді спеціаліста 2 категорії або в інших сферах управління не менше 1 року.

Документи приймаються за адресою: 21007 м. Вінниця вул. Червоноармійська, 105, військова частина А0287.

Довідки за телефоном: (0432)-596-910.

ОГОЛОШЕННЯ

"Товарна біржа "Земельно-Універсальна біржа" за дорученням ДП "Спецтехноекспорт" проводить аукціон з продажу військового майна

Об'єкт продажу:

Лот № 1

№ Лота	№ п/п	Найменування майна	Загальна кількість	Загальна стартова ціна лоту з ПДВ в грн.
1.	1.	100 мм зенітна гармата АЗГ КС-19М2 ДП "Балаклійський ремонтний завод", м. Балаклія Харківський обл., зав. № В80540	1	70 000,00
	2.	57 мм зенітна гармата АЗГ С-60 ДП "Балаклійський ремонтний завод", м. Балаклія Харківський обл., зав. № 60226	1	82 400,00
Всього			2	152 400,00

Лот № 2

№ Лота	№ п/п	Найменування майна	Загальна кількість	Загальна стартова ціна лоту з ПДВ в грн.
2.	1.	140 мм пускова установка МС-227, Зав. № М103.85	1	15 000,00
	2.	140 мм пускова установка МС-227, Зав. № М104.85	1	15 000,00
	3.	Пускова установка ПК-16, зав. № 207607	1	42 000,00
	4.	Пускова установка ПК-16, зав. № 207608	1	42 000,00
	5.	Пускова установка 31-УМ, без запасних частин, інструменту, приладдя (РБУ-1200), № 123	1	6 500,00
	6.	Пускова установка 31-УМ, без запасних частин, інструменту, приладдя (РБУ-1200), № 123	1	6 500,00
Всього			6	127 000,00

Лот № 3

№ Лота	№ п/п	Найменування майна	Загальна кількість	Загальна стартова ціна лоту з ПДВ в грн.
3.	1.	Вертоліт Мі-8Т, зав.№ 7837, 1979 р. м.Одеса, в/ч 9997	1	816 250,00
Всього			1	816 250,00

Аукціон відбудеться 25 грудня 2012 року о 11.00 годині за адресою: м.Київ, вул. Артема, 1-5, оф. 501.

Для участі в аукціоні претендентам потрібно подати: заяву на участь у аукціоні за встановленою формою, нотаріально посвідчені копії установчих документів, довіреність на участь особи в аукціоні, платіжні документи про сплату реєстраційного внеску.

Для участі в аукціоні необхідно сплатити ТБ "Земельно-універсальна біржа" р/р № 26009131461001 ПАТ КБ "Надра" м. Київ, Центр, МФО 380764, код 34284967 реєстраційний внесок в сумі 150 грн.

Заяви та відповідні документи приймаються по 24 грудня 2012 року включно (до 18.00) за адресою: м. Київ, вул. Артема,1-5, оф. 509, ТБ "Земельно-універсальна біржа".

Довідки за тел. (044) 272-34-99

З питань ознайомлення з об'єктом продажу звертатись до ДП "Спецтехноекспорт" за адресою: Московський пр.7, м. Київ, 04073, Україна. Телефон для довідок ДП "Спецтехноекспорт" 044-568-52-87 (робочі дні тижня з 9 до 18 год.)

Міноборони покращує показники

Повітряні Сили налітали у 2,5 рази більше ніж у минулому році

Минулого тижня у Києві відбулося розширене засідання колегії Міністерства оборони України щодо результатів діяльності Міністерства оборони України та Збройних Сил України у 2012 році, яке за дорученням Міністра оборони України провів перший заступник глави оборонного відомства Олександр Олійник. Про це повідомляє офіційний веб-сайт Міноборони України.

Виступаючи перед присутніми, Олександр Олійник звернув увагу на те, що у поточному році вдалося збільшити кількісні та якісні показники підготовки Збройних Сил України порівняно з 2011 роком.

– Міністерству оборони України у 2012 році вдалося зупинити спад. Ми відчули, що в нас є сили, і наступного року повинні закріпити отриманий позитивний результат, – підкреслив Олександр Олійник.

Перший заступник Міністра оборони України звернув увагу на те, що під керівництвом Президента України – Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України у 2012 році було ухвалено важливі концептуальні документи в сфері оборони держави, значно зросли показники підготовки військ. Значних успіхів досягнуто у питаннях забезпечення Збройних Сил озброєнням та військовою технікою, роботі щодо підвищення соціального статусу військовослужбовців, удосконаленні системи військової освіти.

З питань порядку денного за своїми напрямами перед присутніми також виступили начальник Генерального штабу – Головнокомандувач Збройних Сил України генерал-полковник Володимир Замана, командувач Сухопутних військ ЗС України генерал-полковник Геннадій Воробйов, командувач Повітряних Сил ЗС України генерал-лейтенант Юрій Байдак, тимчасово виконуючий обов'язки командувача Військово-Морських Сил ЗС України контр-адмірал Дмитро Шакуро та інші посадові особи.

Зокрема, виступаючи перед присутніми, начальник Генерального штабу – Головнокомандувач Збройних Сил України генерал-полковник Володимир Замана повідомив, що на виконання вимог Міністра оборони України у поточному році більше ніж у 2,5 рази порівняно з 2011 роком збільшено наліт льотного складу, що дало змогу підготувати 146 льотних екіпажів.

– Скасування непріоритетних заходів дозволило зосередити фінансовий ресурс та час на підготовці військових частин і підрозділів високомобільних десантних військ, сил спеціальних операцій, чергових сил протиповітряної оборони, які у перспективі стануть основою для створення Сил постійної готовності, – наголосив Володимир Замана.

За його словами, під час підготовки до "Євро-2012" було проведено практичну апробацію завдання системи ППО, отримано значний досвід щодо антитерористичного забезпечення подій такого масштабу. Дієздатність перспективи системи управління Збройних Сил було апробовано під час комплексу дослідницьких експериментальних командно-штабних навчань "Перспектива-2012" у вересні поточного року.

– За результатами навчань ми скоригували подальшу роботу щодо створення постійно діючих командних центрів від Генерального штабу до військових частин включно, уточнили організаційно-штатну структуру військових частин бойового складу та забезпечення, – зазначив Головнокомандувач ЗС України.

Важливим показником роботи щодо приведення Збройних Сил України до стандартів кращих армій світу стало посилення мовної підготовки усіх категорій офіцерського складу. Реалізація цього проекту має забезпечити не тільки безпроблемне комплектування миротворчих контингентів, а й використання набутих знань у професійній діяльності.

Генерал-полковник Володимир Замана також наголосив, що Збройні Сили в повному обсязі виконали міжнародні зобов'язання у складі миротворчих контингентів та персоналу в країнах їх дислокації.

– Окремо хочу вказати на якісне виконання завдань у складних умовах особовим складом 56-го окремого вертолітного загону Збройних Сил України Місії ООН у Ліберії та 18-го окремого вертолітного загону Збройних Сил України у Демократичній Республіці Конго, – зазначив він.

Окрім підсумків, в рамках розширеного засідання колегії Міністерства оборони України ставилися завдання на 2013 рік. Зокрема, перший заступник Міністра оборони України Олександр Олійник наголосив, що основними завданнями Міністерства оборони України та Збройних Сил України визначено удосконалення законодавства з питань національної безпеки і оборони, військового будівництва та оборонного планування, забезпечення життєдіяльності Збройних Сил, підвищення ефективності управління державними підприємствами, установами та організаціями, що належать до сфери управління Міністерства оборони, забезпечення їх готовності до виконання завдань щодо забезпечення потреб Збройних Сил в озброєнні, техніці, матеріально-технічних засобах, утилізація надлишкового озброєння, військової техніки та майна, ракет і боєприпасів. Важливим є збереження та посилення кадрового потенціалу, створення належних умов для якісного кадрового забезпечення військ в умовах суттєвого скорочення особового складу та поступового переходу до комплектування Збройних Сил військовослужбовцями за контрактом, вивільнення Збройних Сил від не властивих їм функцій, зайвої інфраструктури, відчуження надлишкового військового майна, забезпечення реалізації соціальних і правових гарантій військовослужбовців, членів їх сімей та працівників Збройних Сил, осіб, звільнених у запас або відставку, формування привабливого іміджу Збройних Сил як важливої умови створення професійної армії нового зразка.

Прикарпаття на 100% виконало цьогорічні завдання призову до українського війська

В Івано-Франківській облдержадміністрації відбулося підсумкове засідання обласної призовної комісії. Призови "Весна-2012" та "Осінь-2012" були чітко організовані, добре працювали районні, лікарські комісії, злагоджено діяла обласна комісія.

– Планове завдання, яке було поставлене районним військовим комісаріатам в поточному році, виконано на 100%, – доповів обласний військовий комісар полковник Ігор Павлюк.

За озвученою ним інформацією, лави Збройних Сил України протягом року поповнили 1190 прикарпатських юнаків. 610 з новобранців стали солдатами навесні, 580 – восени.

Заступник військового комісара майор Валерій Валенков акцентував увагу на тому, що у порівнянні з минулими роками спостерігається тенденція до зменшення кількості юнаків, призваних на службу в армію. Це, на його думку, пов'язано із реформуванням ЗС України та оптимізацією їх чисельності. В області, за словами Валерія Валенкова, найбільше призовників зареєстрували у військкоматах Надвірнянського та Богородчанського районів.

Тарас Грень.

"Кращий винахід року"

На базі Центрального науково-дослідного інституту озброєння та військової техніки Збройних Сил України підбили підсумки проведення вже традиційного Всеармійського конкурсу "Кращий винахід року". Загалом у ньому взяли участь близько 350 винахідників із 23 військових частин, установ та структурних підрозділів ЗС України, які надали 124 заяви на розгляд комісії конкурсу.

Цього року винахідники змагалися у 15 номінаціях, серед яких були "Кращий винахід року у Сухопутних військах", "Кращий винахід року у Повітряних Силах", "Кращий винахід року у Військово-Морських Силах", "Авіаційна техніка та озброєння", "Бойові кораблі та озброєння", "Автомобільна техніка", "Бронетанкова техніка та озброєння", "Ракети та артилерійські системи", "Техніка зв'язку", "Медицина" тощо. Відразу зауважимо, що цього року перемогли учасники, винаходи яких передусім були спрямовані на підтримку ОВТ у справному стані (збереження боєздатності особового складу), удосконалення та модернізацію озброєння та військової техніки і боєприпасів, утилізацію ОВТ та боєприпасів, на створення новітніх технологій військового та подвійного призначення.

На урочистій церемонії нагородження призерів конкурсу до присутніх звернувся тимчасово виконуючий обов'язки заступника начальника Центрального науково-дослідного інституту озброєння та військової техніки ЗС України полковник Владислав Сотник. За його словами, перехід до мобільної, оснащеної сучасними зразками техніки та озброєння професійної армії – це завдання Президента України – Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України. Воно передбачає широке використання сучасних технологій та останніх досягнень науки і техніки. Одним із заходів, спрямованих на популяризацію винахідницької діяльності у ЗС України, залучення військових винахідників до створення нових розробок, і є проведення такого Всеармійського конкурсу. Він проводиться вже сьомий рік поспіль і триває паралельно із конкурсом "Винахід року", який проводить Державна служба інтелектуальної власності України.

Полковник Владислав Сотник побажав усім винахідникам бадьорості духу, творчої наснаги та висловив сподівання, що вони і надалі будуть працювати у напрямку винахідницької та раціоналізаторської діяльності. За підсумками конкурсу він вручив переможцям дипломи та грошові премії.

За технічні рішення у своїй розробці заслужений винахідник України Володимир Комаров отримав кубок за номінацією "Кращий винахід Повітряних Сил". Загалом на його рахунку – більше півтисячі винаходів, він був нагороджений золотою медаллю Всесвітньої організації інтелектуальної власності. Його нова розробка призначена для виявлення несправності та продовження ресурсу авіаційної техніки. Цей винахід дозволить вчасно виявити поломку літака та з'ясувати, який ступінь ремонту йому необхідний. Фахівці говорять, що це у майбутньому зможе суттєво полегшити роботу авіаційних техніків і зробити польоти безпечнішими, а також зменшити ризики виникнення форс-мажорних ситуацій.

БОРОТЬБА ЗІ СТИХІЄЮ

Військові авіатори пробивають “дороги життя”

Попри те, що останнім часом не було таких сильних снігопадів, стан на дорогах, які поєднують деякі прикарпатські села, можна назвати складним.

Адже через вітер вони буквально за кілька годин після розчищення знову задуваються снігом. Це добре бачать і розуміють військовослужбовці Івано-Франківської бригади тактичної авіації, які під проводом МНС беруть участь в ліквідації стихійного лиха. І хоча робочий день у військовослужбовців офіційно до 20 години, вони працюють доти, доки не розчистять всю закріплену за ними ділянку.

Так, в перший день роботи вони працювали до другої години ночі, в інші дні – до 22-23 годин. Зараз вони займаються тим, що розчищають та розширюють дорогу між селами Королівка та Прибілів Тлумацького району Івано-Франківської області, яку місцеві жителі вже назвали між собою “дорогою життя”. Загалом з часу їх залучення до ліквідації наслідків снігопаду авіатори розчистили понад 60 кілометрів доріг на одній з найскладніших ділянок регіону. Як наголосив начальник Івано-Франківського військового гарнізону полковник Ігор Павлюк, військовослужбовці надаватимуть допомогу до тих пір, доки це буде потрібно.

Тарас Грень.

ВРЯТОВАНІ ЖИТТЯ

Військові врятували породіллю

В ніч з 16 на 17 грудня 2012 року на автомобільній дорозі Львів-Броди було заблоковано автомобіль, у якому знаходилося подружжя Підвальних – вагітна жінка та її чоловік.

Близько п’ятої години ранку водій БАТ ТРМ працівник ЗС України Ярослав Гусір (Академія Сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного) розчистив від снігових заметів 5 кілометрів дороги, завдяки чому автомобіль вчасно доставив жінку до фельдшерського пункту селища Олесько, де на світ з’явилися двоє немовлят. Наразі породілля та її малюки почуваються добре.

Авіатори врятували життя 6-місячного хлопчика

17 грудня на автомобільній дорозі Дуліби–Бучач, неподалік траси Тернопіль – Івано-Франківськ, було заблоковано автомобіль карети швидкої допомоги, яка за викликом прямувала до населеного пункту Дуліби для надання невідкладної допомоги шестимісячному хлопчику Дмитру Крілю з нападом астми.

Протягом декількох хвилин в зазначений район на допомогу кареті швидкої допомоги прибула група військовослужбовців під керівництвом заступника командира частини логістики Повітряних Сил з виховної роботи майора Тараса Хруняка та спеціальна техніка ІМР (інженерна машина розгороджувальна) (м.Чортків Тернопільської області).

Практично 18 кілометрів бездоріжжя, засипаного снігом, було розчищено в найкоротший період, завдяки чому карета швидкої допомоги вчасно доставила хвору дитину до районної лікарні населеного пункту Бучач.

За словами начальника головного управління МНС та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи у Тернопільській області генерал-майора Євгена Лукавого, оперативні та професійні дії військовослужбовців цієї військової частини практично врятували життя маленького хлопчика.

18 грудня 2012 року на Тернопільщині група військовослужбовців та спеціальна техніка військової частини Повітряних Сил Збройних Сил України продовжують роботи з розчищення доріг місцевого та обласного значення від снігових заметів.

Роман Юрчило.

З МІСЦЯ ПОДІЙ

“Битва під Бродами”

Неділя. 16 грудня. Зранку в інтернет-виданнях з’являються перші повідомлення про транспорт і людей, які стоять в снігових заторах на автодорозі “Київ-Чоп” на Львівщині. “Допоможіть, від суботнього вечора стоїмо на дорозі, пальне закінчилося, грітися нічим”, – так писали в інтернеті люди, яким сніг не дав добратися до місця призначення. Згодом стало відомо, що силами МНС не вдасться визволити “полонених”, і для вирішення проблеми скеровують підрозділи і техніку Збройних Сил України. В цей час багато хто думав – добре, що ми не під Бродами. А ми подумали – ми повинні бути під Бродами, бо там є військові.

Вже за шістдесят кілометрів від Бродів видно – на дорозі не все в порядку. Біля автозаправних станцій та придорожніх мотелів і ресторанів – скупчення вантажних автомобілів. В деяких місцях кількість фур досягає сотень. Згадується новий анекдот: “На заклики ДАІ не виїжджати на дороги під час негоди відгукнулися лише працівники дорожніх служб”. За тридцять кілометрів від ділянки дороги Суходоли-Дуб’є вантажівки при дорозі стоять суцільною колоною. За десять кілометрів від Суходолів – пост ДАІ. Патруль далі нікого не пропускає. Ще за п’ять кілометрів автотраса перегороджена військовою машиною ІМР-2М. Розшифровується як інженерна машина розгороджувальна. На вигляд – величезний бульдозер.

Водії автомобілів нервуються, сваряться і намагаються добратися до кермувальників ІМР-2М. Ті ні з ким не розмовляють, люків не відчиняють і на крики автомобілістів не реагують. Насправді таким чином військові не дозволяють проїхати настирливим водіям, яким таки вдалося прорватися через пост ДАІ. Бо далі автомобілі якщо й заїдуть, то недалеко. Сніг з неба не падає, але далі на дорозі серед поля дме сильний вітер і наносить на трасу величезну кількість снігу. Вільного проїзду ще нема, і авто, яке зупиниться, через певний час буде заметено. Таких машин на найбільш проблемній ділянці траси чимало. Тут є і фури, і автобуси, і мікроавтобуси, і легкові автомобілі. Навколо зовсім нема людей. Власники покинули машини і гріються десь далеко. Військові на них теж не зважають. Їхнє головне завдання – розчистити дорогу, щоб розблокувати рух транспорту і почати евакуйовувати занесені снігом автомобілі.

Де-не-де біля своїх машин стоять розгублені власники. Ось мікроавтобус з відкритим капотом. Весь мотор занесений снігом. Військові під’єднали до акумулятора мікроавтобуса дроти і намагаються запустити двигун. Та стартер ледь крутиться. “Нема часу, вибачайте, нам треба чистити дорогу, – каже капітан і дає команду своїм підлеглим працювати далі, якщо не заведетесь, то ми до вас повернемось”!

– Стою тут вже другий день, – сумно зітхає водій, – думав зараз заведусь і зможу виїхати, та не так сталося, як гадалося. Буду чекати. Військові мали їхати вперед. Я їх зупинив і ледь вмовив “прикурити” мій автобус. Не вдалося.

Ще далі – ніби оаза серед пустелі – військові намети серед снігу. Тут багато армійських машин, військовослужбовців та цивільних. Це пункт обігріву. Тут є польова кухня, усім охочим наливають гарячий чай. Разом з іншими водіями в наметі гріється водій зі Словенії. Він не говорить ані українською, ані російською. Зрозуміло одне – він благає військових випхати зі снігу його фуру. Там огірки. “Добре, зараз витягнемо”, – кажуть чоловіки в погонах. Спочатку територію навколо вантажівки чистить гусеничний БАТ-2. Потім під’їжджає “Урал”. Машини з’єднують тросом. “Урал” газує, його колеса спочатку буксують та потім таки зчіплюються з дорогою, і багатотонна фура вибирається зі снігового полону. Водій щасливий. Він ще нікуди не поїде, бо дорога ще не розчищена, але його вантажівка завелася і за першою командою зможе виїхати на чисту дорогу.

За півгодини військові таким чином витягли чотири вантажівки. На словенця заздрісно дивляться водії, чиї машини не завелися через виснажені акумулятори, замерзле дизпаливо або інші неполадки. Навіть після розчищення шляху їм доведеться провести тут час для ремонту авто. Дехто намагається усунути несправності, час від часу водії йдуть грітися та пити чай в пункті обігріву. Здалека видно снігові фонтани – це працюють шнеко-роторні машини. Вони загрібають сніг і викидають його, немов комбайни пшеницю, на декілька метрів за дорогу. Ці дуже ефективні машини приїхали з третього окремого полку армійської авіації. Авіатори також надали свої казарми для обігріву людей і виділили ще декілька спеціальних транспортів для розчищення дороги.

Також з боку Рівненської області дорогу в напрямку Львова розчищали люди і техніка загальновійськового полігона, автодорожньої військової частини з міста Дубно, окремого розвідувального батальйону 13-го армійського корпусу. З боку Львова назустріч своїм колегам пробивалися крізь сніг сили двох окремих механізованих бригад та Центру забезпечення навчального процесу Академії Сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. Військові практично не спали, не відпочивали, не грілися – вони билися зі стихією. Завзяття, милосердя і натхнення їм не позичати. Відразу видно – це воїни, і вони беруть участь в бою.

Близько п’ятнадцятої години 17 грудня військова техніка з різних боків зустрілася. Дорогу розблоковували. Для повної нормалізації ситуації знадобилась ще доба. Так військові виграли бій під Бродами. Та він був не один. В той же час армія ліквідовувала наслідки стихії чи не в усіх областях України.

Довідка. Станом на 20 грудня військовослужбовцями Збройних Сил України очищено від снігових заметів понад 2000 кілометрів автомобільних шляхів. Евакуйовано близько 520 цивільних автомобілів, розгорнуто 25 пунктів обігріву та харчування. До участі у ліквідації наслідків погодних умов майже по всій території України від Збройних Сил України було залучено 542 особи особового складу, 355 одиниць техніки.

P.S. Ми не просто дивилися, як військові воювали зі снігом, а й зняли це на відео. Хочете переглянути? Введіть в пошуку сервісу “You tube” слова “снігопад, Київ-Чоп, армія”. Все побачите.

Владислав Назаркевич.
“Крила України”.
Фото автора та Віталія Іванова.

НАДІЙНИЙ ТИЛ

Як до морозів підготуєшся, так і перезимуєш....

Якщо театр починається з вішалки, а річка – з блакитного струмка, то стосовно специфіки виконання завдань військовослужбовцями Харківської радіотехнічної бригади, якою командує полковник Руслан Грінчак, можна з упевненістю стверджувати – немає у воїнів-локаторників розподілу функцій на першо– та другорядні. Адже лише за умов чітко відлагодженого механізму керівництва та взаємодії між усіма окремими підрозділами бригади, які розташовані на території шести областей, лише за умов високого професіоналізму та вишкола розрахунків і екіпажів гарантована безпека повітряного простору держави. І у не меншій мірі – за умов своєчасного та всебічного матеріально-технічного забезпечення підрозділів, зокрема, якісним виконанням завдань, особливо у зимовий період.

У той день, коли я завітав до окремої радіолокаційної роти, якою командує майор Олександр Олексенко, особовий склад займався своїми буденними справами: розрахунок КП ніс бойове чергування, у навчальному класі тривали заняття, екіпажі станцій проводили поточні регламенти на техніці. Однак неможливо було не помітити і те, що на усіх об'єктах інфраструктури роти не по-зимовому тепло та затишно.

В око одразу впала, на перший погляд, непримітна технічна територія, заповнена дровами та вугіллям, доставку якого забезпечило КЕУ Полтави, вабила чистотою та охайністю оновлена котельня та націлена наче ракета у космос струнка водонапірна башта.

– Дійсно, неможливо вести мову про якісне виконання завдань бойового чергування без належної підготовки об'єктів, – зазначив командир підрозділу майор Олександр Олексенко. – І це стосується як командного пункту, так і усіх інших споруд, розташованих на нашій території. Тут є такі звичайні речі, як лазня, тепла вода у казармі. Адже у складі розрахунків несуть чергування і жінки, і військовослужбовці строкової служби, і неприродно якось ще два роки тому було констатувати відсутність таких необхідних елементарних побутових умов. І це стосувалось буквально кожної будівлі, кожного сегменту підготовчих процесів до минулорічних зим. А це ж – і здоров'я особового складу, і його настрій, і його бажання працювати з повною віддачею. Сьогодні з упевненістю можна сказати – більшість існуючих проблем вже позаду. Найголовніше – проведено ремонтні роботи близько 150-ти квадратних метрів даху казарменого приміщення, повністю оновлене обвалування та перекриття КП підрозділу. Капітально відремонтована котельня, печі, і вони гідно витримали випробування на стабільне забезпечення теплом житлового та адміністративного приміщень казарми. До настання зими нарешті був замінений водяний насос на водонапірній башті, який ми очікували більше семи років, а це дало змогу безперебійного забезпечення об'єкта водою із власної свердловини. За це велика подяка начальнику Полтавського КЕУ підполковнику В'ячеславу Камзисту, який постійно тримає руку на пульсі проблем нашого підрозділу.

Крім того, проведено більше 100 метрів водяних та каналізаційних труб, став до ладу теплий туалет в казармі, солдатська лазня, адже рота знаходиться у віддаленні від гарнізону та штабів батальйону і бригади. Проведено також ремонт електрощитової підстанції потужністю десять тисяч вольт, що дає змогу у повному обсязі забезпечувати електроенергією виконання підрозділом завдань за призначенням.

– Без перебільшення можна відзначити, – продовжив майор Олександр Олексенко, – що завдяки керівництву держави та оборонного відомства нинішній рік став по-справжньому проривним у виділенні коштів на удосконалення та підтримання у належному стані не тільки озброєння та техніки, а й об'єктів інфраструктури усіх частин Збройних Сил України, у тому числі і цієї бригади. І позитивні зрушення у нашому житті стають важливою часткою подальшої позитивної мотивації кожного воїна-локаторника на сумлінне виконання поставлених завдань. Адже ми розуміємо, що ці кошти даються державі непросто, і повинні використовувати їх з належною відповідальністю.

Та чого варті будуть усі наші клопоти та обсяги проведених робіт, якщо не буде справжнього господаря? Тому кожен військовослужбовець роти, окрім основних обов'язків, у міру власних сил старається задля того, щоб територія була завжди охайною, доглянутою, щоб в казармі та на бойових об'єктах було тепло, світло та комфортно. І хоча у штаті роти відсутні, наприклад, кочегари, старшина роти старший прапорщик Олександр Кулик організував підготовку позаштатних із числа військовослужбовців строкової служби. Маючи відповідну освіту та сертифікат, він підготував вже не один десяток спеціалістів, які, до речі, з великою охотою оволодівають суміжною спеціальністю, що дає у цивільному житті, за відгуками звільнених у запас, непогані преференції.

А хлопці з економічною, технічною або гуманітарною освітою залюбки вчаться класти цеглу, теслярувати, сантехнічним роботам. Зокрема, це – молодший сержант контрактної служби Артем Журавльов, строковики солдати Сергій Шевченко, Віталій Отришко та інші. Причому, усе це здійснюється без впливу на якість несення бойового чергування, внутрішньої служби та навчальний процес, з дотриманням заходів протипожежної безпеки та безпеки праці.

– Умовностей відносно того, чи несе воїн чергування на командному пункті, чи у котельні, роті немає, – завершує розмову командир підрозділу майор Олександр Олексенко, – у нас усюди бойова позиція. А чи доклали ми достатньо сил, покаже зима та прийдешні її примхи.

І на цьому фоні особисто для мене якось непомітно скралось у абревіатурі радіолокаційної роти слово "окрема". Незрима постійна присутність командира радіотехнічної бригади полковника Руслана Грінчака та командира батальйону підполковника Андрія Валенбахова відчувалась в усіх елементах життєдіяльності підрозділу майора Олександра Олексенка. До речі, зовсім недавно призначеного на цю відповідальну посаду. Саме тому віддаленість від головного штабу аж ніяк не вплинула на оперативність та якість виконання завдань воїнами-локаторниками широкого спектру від бойових до господарських.

Володимир Лазарєв.
м. Полтава.
Фото автора.

ВІДВЕРТО ПРО ВІЙНУ

Два гарячих роки "за річкою"

День введення обмеженого контингенту радянських військ до Афганістану Харківський обласний військовий комісар полковник Олексій Середа традиційно розпочне з вшанування пам'яті своїх бойових товаришів біля меморіальної стели "Афганський біль".

Як і минулими роками, він мовчки постоїть і згадає те, що так марно намагається забути чи покласти далеко на полиці своєї пам'яті.

...Тій війні Олексій Порфирович віддав два роки своєї молодості. Його, "зеленого" лейтенанта, випускника Донецького вищого військово-політичного училища, направили в гарячу точку на п'ятнадцятий день після офіційного оголошення у засобах масової інформації про участь радянської армії у встановленні миру на території Демократичної Республіки Афганістан.

– Мені було 22 роки. Я тоді щойно одружився, і весь медовий місяць пройшов у зборах до далекого відрядження. Про війну я знав лише з кінофільмів та книжок. Тому страшно не було, лише – зухвале бажання пізнати щось нове. Пам'ятаю, як пишався тим фактом, що саме мене та кількох моїх товаришів по службі у військовій частині направили до Середньої Азії, – згадує він.

Лейтенанта Середу призначили на офіцерську посаду в окремій бригаді матеріального забезпечення 40-ї загальновійськової армії. До кола його обов'язків входило спорядження та супровід колон із вантажем, що підвозили до військових частин і підрозділів боєприпаси, пальне, харчі тощо. Та, здавалося би, попри тиловий характер роботи, на спокійну службу сподіватися зовсім не доводилося. Адже, як відомо, автомобільні колони з військовим майном манили бойовиків легкою поживою через відсутність збройної охорони під час перевезення вантажів у перші місяці війни.

– Бувало, що по 30-40 машин не дораховувалися за одну поїздку. Хтось підривався на мінах, на когось нападали бандити. Іноді колони просто потрапляли під гірські завали. Приміром, за перший рік мого перебування там, із усіх приблизно 3 тисяч автомобілів, що були на озброєнні нашої бригади, на бойові втрати ми списали понад 1200 машин. У кожний рейс друзі проводжали нас, як в останню путь, а зустрічали – нібито декілька років не бачили. Саме там я й зрозумів, що таке справжня чоловіча дружба. На жаль, у мирний час такі стосунки важко зустріти, – констатував офіцер.

На колесах машин окремої бригади матеріального забезпечення 40-ї загальновійськової армії Олексій Порфирович об'їхав усю цю далеку ісламську країну, куди направляли старші командири та де дислокувався його підрозділ. За його словами, пересічні афганці були здивовані великим скупченням військової та цивільної техніки, а також рівнем нашої цивілізації.

– На той час у них ішов тисяча триста... якийсь там рік, – пригадав він. – Тому й розвиток суспільства, взаємовідносин і міркування були саме на рівні XIV століття. Пам'ятаю, як ми, офіцери та солдати роздавали цукерки, різні солодощі й консерви смуглявим діточкам. А ті за нашу доброту відповідали з акцентом: "Спасибі, товаришу. Давай, давай ще". Із жалем доводилося дивитися на жінок, які там зовсім не мають ніяких громадянських прав. Втім, про це ми також старалися не думати.

З його слів, відносна тиша від мінометних обстрілів в Афгані тривала лише під час збору врожаю, коли моджахедам просто не було часу брати зброю до рук. А потім, із осінніми холодами, у небі знову лунала свинцева "музика", яка тривала до наступного короткого сезону польових робіт.

Про свої дворічні бойові дії полковник Середа згадувати не любить. Навіть у розмові зі своїми двома вже дорослими синами, торкаючись наболілого, одразу ж намагається перевести бесіду на іншу, суто цивільну тему. Проте зі сміхом любить пригадувати свою адаптацію до спокійного життя, після повернення в Батьківщину з афганської війни.

– У перші тижні я вночі вскакував з ліжка чи шукав під подушкою пістолет тільки через те, що дружина переверталася збоку на бік. А якось було ще цікавіше... Так, прогулюючись по вулиці у вихідний день, я почув якийсь хлопок. Отямився я вже у кюветі поруч з тротуаром, інстинктивно шукаючи на поясі кобуру. Пересічні перехожі аж застигли у непорозумінні. А виявилося, що це просто вітер голосно зірвав стенд з оголошенням. Нічого не поробиш, від цієї звички довелося ще довго відвикати, а страшні сни, напевно, вже ніколи не закінчаться, – зітхає ветеран афганської війни.

За його словами, будь-яка війна чи військовий конфлікт залишає у душі людини певний відбиток. Приміром, чимало офіцерів після служби в гарячих точках одразу звільняються з лав армії. Хтось із них нормально сприймає мирну дійсність, дехто шукає у бойових діях причини усіх своїх бід і негараздів. А бувають і такі, що без певного адреналіну в крові від боїв просто не уявляють своє життя.

– Людина до всього звикає: і до доброго, і до поганого, – продовжує офіцер. – У нас були хлопці, які по два та навіть три рази побували в Афганістані. Здебільшого, це неодружені офіцери чи прапорщики, яким в СРСР бракувало людської теплоти чи відчуття лікті вірного товариша. Дружба в Афгані була наймiцнішою, бо перевірена, як кажуть, в екстремальних умовах.

Із сумом розповів офіцер і про те, що з року в рік у нашому суспільстві з'являються такі собі псевдо-афганці або такі, які, відсидівшись у якомусь штабі, згодом свідомо роблять із себе героїв-розвідників. При цьому щоразу такі особи примножують свої надумані перемоги, вигадуючи нові подробиці. До останніх цей офіцер, як й більшість його побратимів, ставиться, м'яко кажучи, упереджено.

– Справжній воїн-афганець ніколи не стане вихвалятися подвигами чи відкрито казати про кількість вбитих ним людей. Про себе ж я завжди кажу, що просто виконував наказ і намагався служити по совісті. Тому свої бойові нагороди я дуже рідко одягаю. Друзі та рідні знають про мою участь у війні, а решті це знати не обов'язково, – завершив розповідь офіцер.

За всю свою понад 38-річну військову службу у Збройних Силах, саме той дворічний її період полковник Олексій Середа називає виконанням справжньої роботи захисника Вітчизни. І одразу ж додає: "Не дай Бог нинішнім поколінням пізнати те, що пережили в Афганістані ми...".

З числа мешканців Харківщини до Демократичної Республіки Афганістан в період з 1979 по 1989 рік направлено понад 10 тисяч осіб. З них понад півтори тисячі отримали серйозні поранення чи стали інвалідами, а 240 чоловік загинули під час виконання бойового завдання.

Можливо, більшість учасників бойових дій в Афганістані мають рацію в тому, що ті страшні роки війни їм треба забути. Проте це зовсім не підлягає забуттю для решти членів нашого суспільства, які знають про війну з кінофільмів чи книжок. Адже саме на подвигах воїнів-афганців, реальних біографіях і повинні зростати нові покоління захисників Вітчизни.

Дмитро Горбунов.
м. Харків.
Фото автора.

ВІННИЧЧИНА

Музейні експонати доводиться відкопувати

З приходом в Україну справжньої зими із сніговими заметами борються не лише спеціалісти Укравтодору, а й працівники Військово-історичного музею Повітряних Сил ЗС України. Адже основна кількість експонатів – військова техніка, яка стоїть просто неба. Відчищати її від снігу зовсім непросто, бо літаки, вертольоти, зенітно-ракетні комплекси – доволі громіздкі речі.

На битву із снігом, що мете безперестанку, кинуто всі сили. Серйозну допомогу працівникам музею надають військовослужбовці бази забезпечення Командування Повітряних Сил ЗС України. Але, незважаючи на такі “нельотні” метеоумови, музей під відкритим небом продовжує свою роботу і навіть поповнюється новими експонатами.

Не секрет, що основні надходження заклад отримує від частин, що скорочуються чи перебувають на якомусь з етапів реформування. Тут, власне, головне – не проґавити річ, яка може скласти компанію іншим цікавинкам вінницького музею. Тому не дивно, що начальник музею полковник запасу Володимир Дерновий не перший рік тримає руку на пульсі усіх реформувань. Так і цього разу. У поле його зору потрапив навчально-розрізний макет ракети 9М83УР ЗРК С-300В1 (на гусеничному ходу). Його привезли з Умані, і він зайняв достойне місце в експозиції. Раніше макет слугував військовослужбовцям місцевої зенітної ракетної бригади як практичний матеріал для занять. Тепер його побачать тисячі вінничан та гостей міста.

Адже лише цього року Військово-історичний музей Повітряних Сил відвідало понад вісім тисяч чоловік. Його працівники організували близько п'ятисячі екскурсій для дітей, студентів, військовослужбовців, колективів підприємств, громадських організацій. А загальна кількість людей, які відвідали музей, потроху наближається до 25 тисяч.

Для кожної вікової та соціальної групи екскурсоводи готують окрему програму. Скажімо, для учнів початкових класів вона спрямована на військово-патріотичне виховання, а вже для більш дорослої аудиторії можна розповідати ширше. Окрема історія – це дні відкритих дверей, які регулярно, на професійні та державні свята, організовуються на території музею. Тут кожен сам собі екскурсовод, озброєний фотоапаратом та чудовим настроєм.

Юрій Ігнат.
“Крила України”.

ДОНЕЧЧИНА

Військова складова виховання патріотів

У Маріуполі на Донеччині військовослужбовці Збройних Сил узяли участь у круглому столі “Мужність – риса справжніх чоловіків”, що проводився в рамках місячника військово-патріотичного виховання молоді і дітей.

Для обговорення важливих соціальних питань у Центр дитячої та юнацької творчості “Західний” запросили ветеранів-афганців, учнів навчальних закладів, нинішніх та майбутніх вояків українського війська.

Ініціатором проведення даного заходу виступили міське управління освіти, командування місцевого гарнізону та інші. А із матеріальним забезпеченням багатосторонньої зустрічі допомогли голова громадської організації воїнів-інтернаціоналістів “Товариш” Володимир Проценко та директор Маріупольського міського центру позашкільної роботи Людмила Балабан.

Право виступити першими надали ветеранам війни в Афганістані – голові громадської організації воїнів-інтернаціоналістів “Долг” Олександру Чепайкіну та офіцерові у відставці Володимиру Проценку.

– Ми не були героями чи якимись надлюдинами. Під час бою, як й всім, іноді було страшно. Пам'ятаю, як нам дуже хотілося спокою і елементарної тиші без кулеметних пострілів, вибухів гранат… Проте обов'язок перед Батьківщиною мусив нас ризикувати власним життям заради збереження інших життів, – зазначив Володимир Проценко.

На адресу учасників бойових дій надійшло чимало запитань з боку хлопців допризовного віку стосовно моральних і фізичних навантажень у військах спеціального призначення.

Далі про свою бойову роботу з охорони небесного простору розповіли військовослужбовці окремого радіотехнічного батальйону радіотехнічної бригади Повітряного командування “Центр”.

– Мені дуже приємно бути присутнім на подібних заходах, спілкуватися з ветеранами та підлітками. Хочу запевнити присутніх, що двері нашої частини завжди відкриті для проведення різного роду військово-патріотичних ігор чи ознайомлення дітей із військовими буднями, – запевнив присутніх заступник командира батальйону з виховної роботи капітан Дмитро Лисенко.

До речі, виступ офіцера супроводжувався демонстрацією фільму “Радіотехнічний батальйон “Маріуполь” – 60 років на варті мирного неба Донбасу”, який спеціально до нещодавнього ювілею підготували вартові неба.

В обговоренні ролі захисника Вітчизни дівчата та хлопці активно запитували офіцера та військовослужбовців-контрактників про особливості несення ними бойових чергувань, їхні соціальні пільги тощо.

Після виступів та відповідей на запитання, учасники круглого столу визначилися з основними рисами чоловічого характеру та обов'язками громадянина держави.

– Не обов'язково бути героєм, виконувати якісь важливі завдання. Головне, аби ти мав сміливість протистояти грубості, неправді і був готовий захистити слабшого. Напевно, саме це й притаманно характеру справжнього громадянина і патріота, незалежно від його віку і соціального статусу, – висловив свою думку капітан Дмитро Лисенко.

На завершення основної частини заходу вихованці міських закладів культури підготували для запрошених гостей невеличкий концерт.

Підбиваючи підсумки, заступник директора Маріупольського міського центру позашкільної роботи Валерій Крикота подякував військовослужбовцям та ветеранам-афганцям за плідну співпрацю протягом всього 2012 року.

– Військово-патріотичне виховання в нашому регіоні набирає обертів, набуває все більш актуального значення. Велика заслуга у цьому належить людям у погонах. Та головна наша перемога полягає у тому, що діти та молодь свідомо прагнуть стати патріотами і, таким чином, значимими для суспільства, – констатував Валерій Крикота.

Приємним закінченням заходу стало нагородження командира радіотехнічного батальйону підполковника Анатолія Булави, його заступника з виховної роботи капітана Дмитра Лисенка та інших грамотами управління освіти Маріупольської міської ради за активну участь у військово-патріотичному вихованні молоді.

Дмитро Горбунов.
Дмитро Лисенко.
м. Маріуполь.
Фото Дмитра Лисенка.

ХАРКІВЩИНА

Уже стало доброю традицією в Харківському університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба з нагоди свят та визначних дат проводити зустрічі й бесіди з ветеранами Великої Вітчизняної війни, ветеранами авіації, учасниками бойових дій та інші заходи військово-патріотичного виховання.

“Льотне братерство” виховує достойних наступників

Напередодні Дня Збройних Сил України Харківські обласні громадські організації, що зацікавлені в патріотичному вихованні захисників Вітчизни (“Всеукраїнська спілка радянських офіцерів”, “Трудова Харківщина”, “Всеукраїнська спілка робітників” та інші), стали ініціаторами проведення зустрічі курсантів льотного факультету з ветеранами-учасниками Великої Вітчизняної війни, заслуженими ветеранами авіації та праці.

Забігаючи наперед, варто сказати, що 11 листопада, в рамках святкування 82-ї річниці ХУПСу, проходила зустріч курсантів льотного факультету з ветераном Збройних Сил, льотчиком 1-го класу, членом харківської обласної організації “Всеукраїнського союзу радянських офіцерів” полковником Олексієм Яворським. Зустріч, яка планувалась на годину-півтори, на прохання курсантів тривала чотири години без перерви(!). Олексій Яворський, помітивши зацікавленість хлопців деякими нагородами, виступив з пропозицією заохотити такими медалями кращих курсантів. Керівництво факультету підтримало ініціативу. Був відправлений лист-клопотання Президенту Міжрегіональної суспільної організації “Льотне братерство” про надання можливості відзначити ряд курсантів пам'ятними медалями “100 років військової авіації” та “Перший двічі Герой Радянського Союзу майор Грицевець С.І.”. Лист-клопотання був підкріплений описом проведеної зустрічі та, завдяки активістам-курсантам, багатьма фотографіями.

Захід розпочався з винесення прапорів України, Харківського університету Повітряних Сил, копії Прапора Перемоги та прапорів видів Збройних Сил, під якими в свій час служили ветерани, під виконання гімнів України та Повітряних Сил.

Під час урочистостей відбулось вручення пам'ятних медалей “100 років військової авіації” та “Перший двічі Герой Радянського Союзу майор Грицевець С.І.” кращим курсантам факультету.

Після вручення і фотографування – концерт художньої самодіяльності ветеранів, під час якого ветеран ВВВ та авіації, льотчик (Іл-28) полковник у відставці Альберт Годін під супровід курсантів-гітаристів виконав авіаційні та патріотичні пісні.

А на завершення присутнім продемонстрували відеофільм “Перший двічі Герой Радянського Союзу майор Грицевець Сергій Іванович”.

Говорячи про передісторію за-

Пройшло менше місяця, а “Льотне братерство” вже отримало всі медалі та посвідчення для курсантів. Завдяки спільним зусиллям та оперативності, майбутніх лейтенантів заохотили якраз напередодні Дня Збройних Сил України.

Олександр Олехнович.
“Крила України”.

Заслуженный военный штурман СССР генерал-майор авиации в отставке Владимир Лунин этой зимой отмечает сразу два более чем солидных юбилея. 17 декабря Владимир Николаевич отпраздновал своё 75-летие, а в феврале 80-летие встретит штурманская служба. А она – это, по сути, дело всей жизни для этого убелённого сединой, всегда приветливого и доброжелательного генерала, являющегося практически ровесником этой самой штурманской службы, которой отдал 37 лет своей жизни...

“Моя любовь на всю жизнь – это Су-24...”

Владимир Николаевич Лунин – богатый, в своём понимании этого слова, человек. Нет, конечно же, речь идёт ни в коем случае не о богатствах материальных – откуда они у простого военного пенсионера, пускай и в генеральском звании, и не о наградах, ведь на парадном кителе отставного генерала хоть и красуются орден “За службу в Вооружённых Силах СССР” 3-й степени и медали, но всё же ему несоизмеримо далеко до “иконостасов” застойной поры... Нет, богатство этого человека измеряется совершенно другими категориями. Во-первых, это, конечно же, богатство духовное: Владимир Николаевич – не просто интересный собеседник, а по-настоящему очень грамотный, интеллигентный и отзывчивый человек. Во-вторых, его богатство – это многолетний опыт штурманской работы, за время которой он освоил 14 типов летательных аппаратов, проведя в небе на них более пяти с половиной тысяч часов. Ну и в-третьих, его богатство – это его любимая семья – жена, сын, дочери-двойняшки, внук и три внучки. Но – обо всём, пожалуй, по порядку...

Детство будущего штурмана было, как и у большинства “детей войны”, нелёгким. Родился Владимир Лунин в 1937 году на Донбассе, в городе Краматорске тогда Сталинской области. Его отец работал в системе трудовых резервов, и, когда началась война, Николай Константинович эвакуировал семью на Урал. Эвакуация проходила, вспоминает Владимир Николаевич, по-фронтовому страшно. Как рассказывала ему, уже немного подросшему, мама, Елена Дмитриевна, с остановками и периодическими попаданиями под бомбёжку эшелон шёл параллельно стремительно перемещающейся на восток линии фронта. Одно детское воспоминание из этого отнюдь не комфортного круиза в товарном вагоне осталось и в памяти самого Владимира Лунина. Поезд попал под бомбёжку, но успел проскочить мост, который, вместе с двумя последними вагонами тут же разбомбили фашистские стервятники. После моста состав остановился, и люди высыпали из вагонов, чтобы укрыться от смертоносного груза вражеских бомбардировщиков. Елена Дмитриевна упала на землю, накрыв собой маленького сына. И в этот момент над ними, “любуясь” результатом своего бомбового удара, на бреющем полёте прошёл немецкий самолёт.

– Четыре года мне всего было, ухмыляющуюся физиономию немецкого лётчика в очках я запомнил на всю жизнь! – вспоминает ветеран Вооружённых Сил.

На Урале эвакуированных приняли радушно. По крайней мере, благодаря советской власти, размещены по домам местных жителей были все. Три года эвакуации прошли для семьи Луниных в городке Лысьва неподалёку от Перми. Мама Володи работала, а четырёхлетний мальчуган сидел в выделенной им комнатушке один-одинёшенек.

– Сказать, что голодали, было бы чересчур, – продолжает свой рассказ Владимир Николаевич. – Но кушать, откровенно говоря, хотелось постоянно... Позже, когда мы вернулись в Краматорск, и мне на обед дали тарелку супа, я так обрадовался, увидев содержимое: “О! Картошечка!”, что мама не выдержала и расплакалась...

Отца семейства через год отозвали с фронта и как опытного инженера-механика и организатора направили на один из военных заводов на Урале, а после освобождения Краматорска – восстанавливать там известный машиностроительный завод.

В 1946 году Николая Константиновича переводят в Енакиево и назначают директором индустриального техникума. В том же техникуме работала и мама, преподавала химию. Вскоре, в победном сорок пятом, у Володи родилась младшая сестрёнка Наташа. А ещё через некоторое время он и мама заболели брюшным тифом. Мальчик, хоть и тяжело, но перенёс болезнь, а вот Елена Дмитриевна в возрасте 33 лет скончалась, оставив на руках Николая Константиновича девятилетнего сына и полуторагодовалую дочурку...

С экс-главными штурманами ВВС Украины. Слева направо: генерал-майор С.П.Сафронов и полковник В.В.Чумарев.

Вскоре Лунины переехали в Ростов, где жила папина родная сестра Елена Константиновна. Как и отец, она была фронтовичкой, работала в годы войны в санитарном поезде. А после войны – лектор, экскурсовод, актриса... В общем, уникальная в своём роде личность, умевшая многое. Немного пожив у неё, Володя был отправлен в Ленинград к другой папиной сестре, Вере Константиновне. Преподаватель иностранных языков (в доме часто говорили на французском, а преподавала она кроме него ещё английский и немецкий языки), вместе с мужем она чудом выжила в блокаду. Два года мальчик прожил у тётушки, пока отец со второй супругой Зинаидой Афанасьевной, у которой первый муж погиб на фронте, и которая стала второй мамой для детей, не сняли в Ростове подходящую халупу и не вызвали мальчика к себе.

Когда Володя уезжал из города на Неве, тётя с дядей предлагали остаться, поступить в Нахимовское училище. Но мальчуган уже в те годы мечтал стать лётчиком, всё время бегал с расставленными в стороны руками-крыльями – летал...

В 1953 году Володя поступил в 10-ю Ростовскую спецшколу ВВС. Тогдашние спецшколы были идентичны суворовским училищам, а сейчас представляют собой военные лицеи. Три года учёбы, и Владимир Лунин – уже курсант Оренбургского военного авиационного училища штурманов. Мечтал стать лётчиком, но в военкомате посмотрели на отличные оценки в аттестате, а особенно – по математике, штурманам ведь математика необходима прежде всего – и дали направление в штурманское училище. Про что, впрочем, штурман Лунин ни разу впоследствии не пожалел.

На ЗКП во время учений. 1987 год.

А дальше была долгая и интересная служба. В январе 1959 года молодой лейтенант получил распределение в Балашовское военное авиационное училище лётчиков, в котором прослужил в общей сложности 16 лет. Но это абсолютно не значит, что все эти долгие годы офицер провёл в пределах четырёх стен училища. Служба проходила сначала в учебных авиаполках в гарнизонах Ртищево, Борисоглебск и Петровск, и лишь затем – непосредственно Балашов.

Когда Юрий Гагарин совершил свой первый полёт в космос, сотни, если не тысячи советских военных лётчиков подавали рапорта с просьбой перевести для дальнейшего прохождения службы в отряд космонавтов. Но рапорта, конечно же, удовлетворяли далеко не все. Так, старшему лейтенанту Лунину было отказано по той причине, что в отряд космонавтов брали лётчиков, штурманов и инженеров только с высшим образованием. Тогда Владимир Николаевич поступил сначала заочно в авиационный институт, а затем – в Военно-воздушную академию имени Ю.А.Гагарина.

После выпуска из академии Лунин ещё некоторое время проходил службу в должности старшего штурмана полка, потом училища, а затем был переведён на Урал. Там, в Свердловске, офицер четыре года был главным штурманом авиации Уральского военного округа. А в 1980-ом полковник Владимир Лунин получил назначение во Львов, на должность главного штурмана ВВС Прикарпатского военного округа.

Всё это время штурман до мозга кости Владимир Николаевич не прекращал летать, осваивать всё новые типы самолётов, выполнять и планировать всё новые задачи. К тому времени им уже были освоены Ли-2, Ил-12, Ил-14, Ил-28, Ан-12, Ан-24, Ан-26, Ту-124 и Ту-134. Но пришло время, когда в войска стали поступать на вооружение новейшие на то время фронтовые бомбардировщики Су-24, и перед прибытием во Львов полковник Лунин добился разрешения переучиться на этот тип самолёта в Центре боевого применения фронтовой авиации в Липецке. С тех пор Су-24 раз и навсегда стал любимым самолётом Владимира Николаевича. Он летал на нём больше других типов авиационной техники – 11 лет, освоив за это время все, без исключения, модификации – Су-24, Су-24м.

В конце того же, восьмидесятого года, со штабом в Виннице была сформирована 24-я Воздушная армия Верховного Главного командования, и полковник Владимир Лунин был назначен на должность главного штурмана созданного авиационного объединения.

Коллектив боевой подготовки ВВС ПрикВо. 1979 год.

Курсант Лунин после полета на бомбометание. Самолет Ил-28, 1958 год.

Именно в этот период с самолётов Як-28, Су-7Б, Су-17 и Як-28р (п) на самолёты Су-24, а вскоре – и модернизированные Су-24м (мр, мп) переучивались авиационные полки 24-й ВА ВГК. Потому у главного штурмана армии работы было, как говорится, выше крыши – переучивание, планирование всевозможных учений различного уровня, в том числе – и перелёты на более чем значительные расстояния в составе эскадрилий и полков, бомбометание на полигонах не только на территории Украины, но и в Белоруссии, Венгрии и даже Закавказье, дозаправка с танкеров Ил-78 в воздухе и многое другое. А это – масса расчётов: маршруты, высоты, боевые порядки, боевая зарядка, выбор полигонов, условия боевого применения – всем этим занималась штурманская служба во главе с к тому времени уже заслуженным военным штурманом СССР генерал-майором авиации Владимиром Луниным.

Владимир Николаевич с большим уважением вспоминает своих командиров и товарищей, с которыми служил в Балашовском ВВАУЛ и на Урале. Это – генерал-лейтенант авиации В.Горбачев, командующий авиацией Уральского ВО, генерал-майор авиации Н.Вертель – начальник училища, полковники Н.Синельников, В. Мартынов, В.Базилевич, Г.Зимин, А. Быстров и многие другие.

– Сейчас, оглядываясь назад и оценивая с высоты пройденного пути и приобретённого опыта ту работу, которую мы выполняли, я не могу не отметить неоценимый вклад в дело повышения боевой выучки авиационных частей армии её командующих генерал-полковников авиации А.Борсука и Е.Заруднева, комдивов, ставших впоследствии заместителями командующих, генералов В.Степанова, В.Мохова, В.Орлова, Н.Нидзий, К.Тареева и В.Туманова, командиров полков полковников Ю.Колесникова, В.Грачёва, В.Неучева, Ю.Молчанова и Ю.Сыщикова, – говорит юбиляр. – Ну и, естественно, не могу не вспомнить свой штурманский аппарат – офицеров, вместе с которыми нам приходилось выполнять обычные и сложнейшие задачи. Это – главный штурман ВВС генерал-лейтенант А.Шабунин, мой заместитель полковник В.Чумарев, впоследствии ставший главным штурманом 23-й Воздушной армии, а позже – первым главным штурманом ВВС Украины. Это – и полковники В.Загрубский, В.Зелтабол, А.Хабибулин, старший штурман полка, дивизии, а потом – и главный штурман ВВС Украины генерал-майор С.Сафронов, старшие штурманы полков, дивизий полковники М.Пашнин и И.Макшаков, а также многие-многие другие военнослужащие, добросовестно выполнявшие свою работу.

У Владимира Николаевича замечательная семья. Жена Галина Михайловна, педагог по профессии, с которой он познакомился еще курсантом, стала ему верной и незаменимой спутницей в жизни и уже 52 года, испытывая все трудности, а порой и неудобства армейской жизни, они шагают вместе. Сын Дмитрий, как и отец, мечтал стать летчиком и, закончив Балашовское ВВАУЛ, служил в разных гарнизонах, семь лет на Дальнем Востоке. Стал летчиком 1-го класса, облетал весь Советский Союз и приграничные с ним на Западе страны. А в "лихие" 90-е годы, уже подполковником, уволился в запас и трудится на гражданском поприще. Дочери Таня и Лена, двойняшки 1970 года рождения, тоже "катались" по гарнизонам и уже в Виннице закончили Государственный политехнический институт, вышли замуж. У Татьяны растут дочери Элен и Юлия, а у Елены – дочь Наталья и семилетний Дима.

В 1989 году обстоятельства сложились так, что заслуженный военный штурман СССР генерал-майор авиации Владимир Лунин перешёл на нелётную работу, став заместителем начальника штаба армии, а впоследствии, когда на её базе были сформированы ВВС Украины, – заместителем начальника штаба Военно-Воздушных Сил Украины. А в конце 1992 года генерал–майор Владимир Лунин вышел в запас.

В зале заседаний с руководящим составом ВС ВС Украины. 17.12.2012 г.

Тем не менее, после окончания службы Владимир Николаевич не расстался с армейским коллективом и перешёл на работу в службу войск и режима штаба ВВС Украины на должность помощника начальника отдела по выездам за границу. Собственно говоря, именно с этой должности и закладывался впоследствии отдел международного военного сотрудничества Командования Воздушных Сил Вооружённых Сил Украины, у истоков которого стояли полковники Владимир Боришполов, Пётр Майданюк, Андрей Ордынович, а также служащие ВС Владимир Лунин и Ирина Лошковская. В настоящее время этот отдел выполняет большую работу по организации и проведению мероприятий, связанных с укреплением международных связей и военным сотрудничеством со многими странами мира. Немалый вклад в эту ответственную и нужную работу вносит и нынешний юбиляр – без пяти лет ровесник всей штурманской службы заслуженный военный штурман СССР генерал-майор авиации в отставке Владимир Николаевич Лунин.

Алексей Тригуб.
Фото з архіва В.Н.Луніна.

Ракетне братство живе

Вже 53 роки, з 17 грудня 1959-го, ведуть відлік своєму виду військ воїни Ракетних військ стратегічного призначення Радянського Союзу. Вже давно немає Радянського Союзу, незалежна Україна ліквідувала всі ракети стратегічного призначення, котрі знаходилися на її території, та ветерани 43-ї Ракетної армії не забувають про своє свято. Як і минулого року, як і кожен рік перед цим, в цей день збираються вони в одному з залів Музею ПС ЗС України, згадують минуле, відзначають кращих.

– Напередодні нашого свята сталася важлива подія в громадському житті ветеранів РВСП, – сказав у своєму виступі голова ради Вінницької міської громадської організації "Ветеран-ракетник" полковник у відставці Владислав Філатов. – На початку грудня зареєстрована Всеукраїнська асоціація "Ветерани Ракетних військ Стратегічного призначення". Для нас це має важливе значення, адже відтепер ми входимо до міжнародної асоціації ветеранських організацій воїнів-ракетників і можемо спільно з такими ж організаціями Білорусі, Росії, інших країн за підтримки командування Ракетних військ стратегічного призначення Росії вирішувати свої проблеми, спілкуватися та ділитися досвідом.

Ветерани-ракетники на Вінниччині – потужна громадська організація, котра нараховує більше тисячі членів. Вони не тільки відзначають свята, а й стали активними учасниками суспільно-політичного життя області, наполегливо відстоюють свої права. Зокрема, серед найактуальніших справ сьогодення – боротьба за те, щоб Військово-медичний центр Центрального регіону залишився в складі Збройних Сил України в нинішньому вигляді. Адже, незважаючи на плани значного скорочення ЗС України, на обслуговуванні в медичній установі залишається значний загін, близько 150 тисяч, ветеранів-ракетників з центральних областей України. У свій час саме тут для їх медичної реабілітації було створено Центр професійної патології ракетників, і зараз його послугами активно користуються ветерани.

Та не тільки про проблеми говорили колишні ракетники у цей святковий день. Полковник у відставці Владислав Філатов зачитав вітання зі святом від ветеранів 43-ї Ракетної армії з Москви, Білорусі, Хмельницького, Первомайська, від інших громадських організацій. Також він вручив Почесну грамоту Спілки ветеранів України та цінний подарунок колишньому командувачу 43-ї Ракетної армії генерал-полковнику Володимиру Михтюку.

Завершилася зустріч переглядом документальних фільмів про сьогодення ракетників стратегічного призначення в Росії та дружньою невимушеною розмовою ветеранів-однополчан.

Віктор Гедз.
"Крила України".
Фото автора.

Щастя очима дітей

Персональну виставку творчих робіт вихованців художнього гуртка 9-го гарнізонного Будинку офіцерів "Дитинство моє" виставлено на загальний розсуд у Харківському художньому музеї. На виставці представлено понад 100 кращих дитячих малюнків.

Ініціаторами заходу виступили давні партнери – керівництво міського музею та митці військового закладу культури.

– Наші творчі гуртки беруть активну участь у різних громадських заходах Харкова. Це – і концерти, і виставки малюнків, і різні творчі конкурси тощо. А цього разу ми вирішили порадувати мешканців обласного центру цікавими роботами наших юних художників, – пояснив начальник гарнізонного Будинку офіцерів майор Володимир Росляк.

Зокрема, у виставці взяли участь вихованці гуртка з числа молодшого і середнього шкільного віку – Аміна Гришина, Анастасія Гасич, Олена Манько, Марія Кононова, Маргарита Гуценко, а також інші діти.

– На підготовку до виставки, з моменту вирішення організаційних питань, у нас було декілька тижнів. До речі, реалізуючи на папері тему експозиції, діти проявили неабияке образне мислення. Тут є і їхні потаємні мрії, і розуміння ними поняття "щастя", і веселі моменти з власного життя, – розповіла художній керівник гуртка Ірина Фалько.

На урочисте відкриття виставки керівництво 9-го гарнізонного Будинку офіцерів запросило юних художників з інших міських гуртків, а також організувало невеликий концерт. Так, свої привітання юним авторам продемонстрували артисти Студії дитячої творчості "Світлячок", співаки вокальних гуртків військового закладу культури та інші.

До закінчення Новорічних свят, творчі роботи дітей зможуть оцінити усі бажаючі харків'яни та гості Харкова. А у вихідні дні відвідувачі ще матимуть змогу поспілкуватися з окремими авторами, які виступатимуть в ролі екскурсоводів.

– Майбутню виставку творів дитячого мистецтва ми плануємо провести вже в приміщенні Будинку офіцерів і присвятимо її Дню захисника Вітчизни. При цьому найкращі роботи юних художників напередодні військового свята ми подаруємо солдатам, які проходять службу у Харкові, – поділився планами на майбутнє майор Володимир Росляк.

Дмитро Горбунов.
м. Харків.
Фото автора.

На сторожі Новорічного неба

“Чергова бойова обслуга до бойового чергування готова!”, – щодня чує цю доповідь начальник Командного центру Повітряних Сил ЗС України полковник Анатолій Козловський. Щоразу він зосереджений, розсудливий, ретельно перевіряє усі питання, пов’язані із несенням служби його підлеглими. Адже на кону – безпека повітряного простору усієї держави. Відповідальність – величезна. Кожен оперативний черговий Командного центру на час свого чергування стає справжнім мозковим центром, який тримає на контролі українське небо і керує діями усіх чергових сил з протиповітряної оборони держави.

Оперативний черговий полковник Юрій Онищенко (ліворуч), що чергуватиме в Новорічну ніч, та начальник Командного центру полковник Анатолій Козловський.

– Нині до бойового чергування в системі ППО залучається понад півдесятка екіпажів винищувальної авіації Повітряних Сил на літаках МіГ-29 та стільки ж вертольотів Мі-24 армійської авіації Сухопутних військ, – розповідає полковник Анатолій Козловський. – Крім того, у цій системі чергує навіть один з кораблів Військово-Морських Сил.

І це ще не все. За словами начальника Командного центру, понад півсотні підрозділів радіотехнічних військ цілодобово “скануують” небо на випадок непроханих гостей чи любителів несанкціонованого повітроплавства. Разом із ними завдання виконує півтора десятка підрозділів зенітних ракетних військ. Також залучаються пости радіотехнічної розвідки та пункти наведення авіації. Загалом до чергових сил в системі протиповітряної оборони держави щодня залучається понад 3200 військовослужбовців та 400 одиниць військової техніки. А віднедавна, поряд з вертольотами армійської авіації, в системі ППО чергують і мобільні вогневі групи військової служби правопорядку. Це – на випадок затримання порушника повітряного простору, задля дотримання усіх юридичних моментів з передачі його правоохоронним органам.

Підвищена відповідальність – у особового складу, який нести ме чергування у Новорічну ніч. Звичайно, нічого особливого у такі дні не відбувається. Йдеться про високу моральну відповідальність – ніч таки новорічна, а мирний спокій громадян треба забезпечити “на усі сто”.

Чи не кожен оперативний черговий неодноразово заступав на бойове чергування з 31-го на 1-е. Цього разу небо новорічної України буде під контролем оперативного чергового полковника Юрія Онищенка. Він точно – професійний новорічний “оперативний”, адже з 2005 року, відколи служить на КЦ Повітряних Сил, це уже четверте новорічне чергування, тож йому звикати не доводиться.

– Ми заступаємо о дев’ятій ранку, – розповідає Юрій Онищенко. – Попередньо проходимо інструктаж і, звичайно, ритуал заступання на бойове чергування. Вдома мене чекають рідні: дружина Ірина та донька Ольга. Вони з розумінням ставляться до моєї роботи і подумки завжди зі мною. А Новий рік з келихом “ігристого” таки відзначимо разом, але трохи пізніше, вранці першого січня.

На Командному центрі традиційно встановлять новорічну ялинку, аби святковий настрій нікого не полишав. А напередодні Нового року, за ініціативою полковника Анатолія Козловського, усі сім’ї військовослужбовців Командного центру ПС ЗС України привітає Дід Мороз та Снігуронька.

– Ми споряди мо казкових героїв подарунками, організуємо автомобіль і, по можливості, привітаємо усі родини наших військовослужбовців, – діли ться планами начальник КЦ, – словом, усе в кращих традиціях нашого колективу.

У свою чергу, полковник Юрій Онищенко запевнив, що український народ може зустрічати Новий рік спокійно, адже чергові сили з протиповітряної оборони непохитно стоятимуть на сторожі мирного неба.

Юрій Ігнат. “Крила України”.
Фото автора.

Ключі від неба тримають міцно

Поки мешканці східних регіонів України зустрічатимуть Новий рік, їхній спокій пильно охоронятимуть вартові неба. Для того, аби новорічне чергування відбулося без зайвих пригод, на Харківщині, в розташуванні штабу окремої радіотехнічної бригади Повітряного командування “Центр”, нещодавно відбувся інструктаж командирів підрозділів, підлеглі яких, до речі, несуть службу у семи областях сходу України. Про особливу пильність в ніч проти 1 січня та в період святкування Різдва Христова підлеглим особисто розповів командир частини полковник Руслан Грінчак.

– У святкову ніч майже чотири сотні військовослужбовців нашого з’єднання охоронятимуть небо у Харківській, Сумській, Полтавській Дніпропетровській, Запорізькій, Донецькій та Луганській областях. Приблизно третина всього населення України проживає в цих регіонах. Також в цій зоні зосереджена чимала кількість стратегічно важливих об’єктів. Тож, відповідальність, покладена на плечі воїнів-локаторників, дуже велика, – зазначив командир окремої радіотехнічної бригади.

Контролювати несення святкового чергування підлеглих у всіх окремих радіотехнічних батальйонах та радіолокаційних ротах буде заступник командира бригади з виховної роботи підполковник Валерій Гладкий.

– Протягом грудня у частині виконано комплекс заходів щодо перевірки та підготовки до роботи усіх зразків техніки та спеціальної апаратури. Тому проблем із локаторами чи засобами зв’язку не повинно виникати. Щодо самих людей, то вони розуміють: від їхньої роботи в Новорічну та Різдвяну ночі залежатиме спокій в країні, – висловив думку заступник командира бригади.

Тим часом, на бойове чергування з охорони повітряного простору вже заступили військовослужбовці двох зенітних ракетних полків Повітряного командування “Центр”. Окремі підрозділи цих частин розташовані у Харківській, Донецькій та Луганській областях.

– Буквально за декілька днів до завершення року на Харківщині заступив на бойове чергування один з наших дивізіонів, де обов’язки командира виконує майор Андрій Кравченко. Протягом наступних 45 діб – аж до початку лютого, їхні зусилля будуть спрямовані лише на гарантування безпеки населення, – пообіцяв командир зенітного ракетного полку полковник Ігор Колесник.

А на Донеччині та Луганщині до несення чергової служби залучено підрозділ зенітного ракетного полку, озброєний зенітним ракетним комплексом БУК-М1. Командир частини протиповітряної оборони полковник Олег Василенко високо оцінив готовність до дій своїх підлеглих.

– Великий промисловий регіон може спокійно відпочивати як у Новорічну ніч, так й в усі інші. Професіоналізм моїх товаришів по зброї, перевірений не одними навчаннями з бойовою стрільбою на полігоні “Чауда” в Криму, а також успішним забезпеченням проведення міжнародних змагань на Донбасі в рамках “Євро-2012”, – констатував командир полку.

Отже, ключі від неба наші вартові неба тримають міцно. Їхня ж бойова робота стане доброю запорукою спокійного відпочинку пересічних громадян на Новорічні та Різдвяні свята.

Дмитро Горбунов. м.Харків.
Фото автора.

У Конго відправили два вертольоти та Новорічну ялинку

Цими вихідними з літовища Міжнародного аеропорту “Львів” ім. Данила Галицького вантажним літаком до 18-го окремого вертолітного загону ЗС України, що виконує завдання Місії ООН зі стабілізації у Демократичній Республіці Конго, на ротацію було відправлено два ударних вертольоти Мі-24.

За словами старшого групи авіаційних технічних спеціалістів 3-го окремого полку армійської авіації Сухопутних військ ЗС України підполковника Романа Рожкова, це планова ротація вертолітної техніки загону.

Згідно з вимогами Місії ООН, які висуваються до технічного стану машин, термін експлуатації вертольотів класу Мі-8 в умовах екваторіального африканського клімату має становити не більше 900 годин у повітрі. Для бойових вертольотів серії Мі-24 цей термін становить 650 годин. У загоні ведеться відповідний облік, і машини, термін експлуатації яких наближається до завершення, відправляють в Україну для здійснення технічного обслуговування і ремонту. Їм на заміну надходять машини, що пройшли увесь цикл регламентних робіт.

Підготовкою гвинтокрилих машин до транспортування займалося близько 30 військовослужбовців інженерно-авіаційної служби 3-го окремого полку армійської авіації. Вже у Конго вертольоти знову складуть і після перевірки працездатності систем, вузлів та агрегатів введуть у стрій.

– Наші “однополчани” зустрічатимуть Новий рік та Різдво Христове далеко від дому. Тому, щоби створити їм атмосферу свята, особовий склад полку зробив їм невеликий сюрприз – разом із вертольотами передали дві ялинки. Сподіваємось, що ці українські лісові красуні підбадьорять наших хлопців, які виконують непрості завдання у спекотних африканських джунглях, – говорить заступник командира 3-го окремого полку армійської авіації з інженерно-авіаційної служби підполковник Роман Рожков.

"Робота кожного військовослужбовця чергових сил – важка і відповідальна"

Українці – в очікуванні Новорічних і Різдвяних свят. Та плани на святкування складають не усі. Сотні військовослужбовців Повітряного командування "Захід" проведуть свята на бойовому посту. Цей багатотисячний колектив вартових неба відповідає за охорону повітряного простору заходу країни. В зоні відповідальності Повітряного командування – великі міста регіону, атомні електростанції, потужні хімічні підприємства.

Бойове чергування в системі протиповітряної оборони країни нестимуть бойові обслуги зенітних ракетних і радіотехнічних військ, чергові служби командних пунктів та фахівці зв'язку.

"Щодоби більше сімдесяти військовослужбовців спускається під землю в захищений командний пункт для несення бойового чергування з охорони повітряного простору, – каже заступник начальника командного пункту Повітряного командування "Захід" підполковник Михайло Павленко, – так само це відбуватиметься і 31 грудня. Рано-вранці чергова зміна спочатку пройде медогляд. Потім на ритуальному майданчику оголосять бойовий наказ. Далі – заступлення на бойове чергування і напружена бойова робота".

Оперативним черговим у новорічну ніч на командному пункті буде полковник Володимир Дзьоник. Це фахівець найвищого ґатунку з надзвичайно великим досвідом за плечима. Під його керівництвом чергуватиме велика команда військовослужбовців. Впродовж двадцяти чотирьох годин вони нестимуть персональну відповідальність за непорушність повітряних державних кордонів. Це штурмани, керівники напрямків, фахівці радіотехнічних військ, ситуаційного та розвідувально-інформаційного центрів, зв'язківці, планшетисти та чимало інших спеціалістів.

Фахівці, які несуть бойове чергування, увесь час польоту повітряного судна прогнозують можливий подальший розвиток подій та, за необхідності, виробляють варіанти рішень. На планшети, тобто на такі собі небесні карти, планшетисти наносять позначки повітряних суден. Все це відбувається в режимі он-лайн. Протягом доби на командному пункті супроводжують понад півтисячі повітряних суден. З кожним роком їх кількість в небі України зростає – збільшується кількість рейсів цивільної авіації, зростає парк приватних літаків і гелікоптерів.

"Чергування буде напруженим. Останніми роками саме тридцятого і тридцять першого грудня в першій половині дня різко зростає кількість повітряних суден у небі. Виконується надзвичайно багато чартерних рейсів. Роботи так багато, що можна й не помітити, як одна доба приходить на зміну іншій, – розповідає телефоніст-записувач солдат Тетяна Дунаєвська. – А от після обіду тридцять першого грудня "повітряний трафік" вщухає. Літаків в небі стає менше, ніж звичайно. Однак вільним від повітряних суден небо в зоні нашої відповідальності не буде і о дванадцятій годині ночі. А це значить, що в мить, коли всі підійматимуть келихи з шампанським, ми будемо працювати".

Тетяна вже заступала на новорічне чергування. Це було в перший рік її військової служби. Зголосилася сама, бо хотіла довести і собі, і колегам, що не боїться складнощів. За освітою вона – історик, закінчила університет і вирішила, що хоче спробувати себе в армії. Тут знайшла свою другу половинку. З коханим хлопцем вони планують створити сім'ю. "Він ще не знає, що новий рік я зустрічатиму на службі, думаю, зранку чекатиме мене на КПП", – міркує Тетяна.

А от планшетист солдат Наталя Яцків чергуватиме 31 грудня вперше. В липні 2011 року вона призвалась на військову службу. "На командному пункті служив мій чоловік, служить моя рідна сестра, – розповідає Наталя, – цього року ми з сестричкою вирішили, що треба й нам заступити на чергування в новорічну ніч. Перед складанням графіка звернулись до командира – ставте нас 31 грудня. Разом і їхати на службу зранку веселіше, і повертатись додому. В мене чоловік зараз працює в охоронній структурі. Він також буде чергувати в новорічну ніч. Маю двох діточок. Вони, звичайно, трохи засмутились. Та малі є малі – вони ляжуть спати о десятій вечора. А от вже Різдво ми святкуватимо всі разом вдома".

Цікаво, що солдати строкової служби самі просяться чергувати в новорічну ніч. "По-перше, це романтика, потім друзям вони скажуть – коли ви святкували – я чергував, – каже заступник начальника командного пункту Повітряного командування "Захід" підполковник Михайло Павленко, – по-друге, можливість спробувати традиційні новорічні страви. Офіцери і військовослужбовці контрактної служби зазвичай приносять з собою дещо для новорічної вечері – салат олів'є, оселедець "під шубою", одним словом, класика. Звичайно ж, пригощають і солдатів".

А от ніяких новорічних ялинок та гірлянд на командному пункті не буде. Ялинки становлять загрозу для пожежної безпеки, а гірлянди – це сторонній електроприлад. Без експертизи та сертифікації жодний електроприлад на командний пункт не потрапляє. Він має бути оглянутий фахівцями захисту інформації. Звичайно, ніхто заради новорічних вогників цього робити не буде. На КП є телевізор. Звичайно ж, сертифікований. У час, відведений для відпочинку, військовослужбовці чергової зміни можуть подивитись новорічні програми.

Підполковник Михайло Павленко стверджує, – командування не обділить увагою тих, хто нестиме службу на бойовому посту: "На командному пункті, або як ми кажемо "у споруді" новий рік зустрічатимуть більше сімдесяти військовослужбовців. Звичайно, командир та його заступники обов'язково завітають до колег та привітають їх зі святом".

Нестимуть бойове чергування на командному пункті Повітряного командування "Захід" і військовослужбовці Галицько-Волинської радіотехнічної бригади. "Наша радіотехнічна бригада сьогодні – це понад 1300 військовослужбовців. – Розповідає командир бригади полковник Михайло Донченко, – колектив дуже великий, до того ж розташований в різних кутках західної України. На плечах вартових неба – завдання державної ваги, і "прогалин" у радіолокаційному полі вздовж кордону бути не може. Щодоби на бойове чергування з охорони повітряного простору заступає понад двісті військовослужбовців бригади, не виняток і 31 грудня. Десь о десятій вечора прийду на командний пункт і я зі своїми заступниками – будемо вітати військовослужбовців зі складу чергових служб. Знаю точно, що виконувати бойову роботу у святковий день – не проблема для наших оперативних чергових. Багато разів у роки своєї офіцерської молодості ніс службу в Новий рік і я. Зараз вже лише контролюю несення чергування підлеглими".

Оперативним черговим у Новорічну ніч на командному пункті бригади буде капітан Руслан Іващук. Він одружений. Дружина Олена та донька Єлізавета чекатимуть чоловіка і батька зі служби о дев'ятій ранку першого січня. "Ось тоді і розпочнеться наше родинне свято, – каже Руслан, – а до цього часу буду зосереджений лише на питаннях бойового чергування. В Новий рік чергую не вперше. Зі свого досвіду знаю – святкового настрою на командному пункті не відчувається. І відповідальності в таке чергування більше".

"Робота кожного військовослужбовця чергових сил – важка і відповідальна, – каже заступник командира бригади з виховної роботи підполковник Олександр Малушенко, – бойове чергування несе оперативний черговий, його помічники, черговий зв'язку і планшетисти. Останніми можуть бути підготовлені військовослужбовці строкової служби, усі інші – професіонали. До речі, серед солдатів-строковиків існує надзвичайна конкуренція за місце у складі чергової зміни. Виконувати бойове завдання в новорічні свята – престижно і почесно".

Також на командному пункті чергуватимуть близько сорока зв'язківців окремого полку зв'язку, яким командує полковник Мирослав Курчак. "Телефон, телеграф, радіобюро, відділи приймальних та передавальних пристроїв, центр інформаційних систем – все це обслуговують наші фахівці", – каже заступник командира полку підполковник Володимир Мельник.

Черговим пункту управління зв'язком буде капітан Олександр Савченко. Він координуватиме роботу всіх сил зв'язку. Його колеги кажуть, що традиційно чергуватиме в новорічну ніч офіцер, який на цій посаді ще ні разу 31 грудня не чергував. Олександр взагалі не засмучується: "За свою офіцерську службу я чимало новорічних ночей провів на посту – був черговим частини або батальйону. Тож морально готовий на всі сто відсотків. Дружину Зоряну попередив. Багато пояснювати їй не треба. Вона військовослужбовець, тож усе розуміє. Діти Анастасія та Маркіян чекатимуть мене зранку. Ось тоді всією родиною і посвяткуємо".

"Проблеми новорічних чергувань у нас давно нема, – розповідає тимчасово виконуючий обов'язки начальника штабу інформаційно-телекомунікаційного вузла майор Юрій Костик (до речі, він заступав на бойове чергування в Новий рік два рази), – військовослужбовці ще до складання графіка між собою обговорюють це питання і узгоджують всі кандидатури. Хтось святкує католицьке Різдво і готовий чергувати у православні свята. Так само і на Новий рік. Завжди знаходяться люди, які відчувають – пора чергувати в свято".

Такими добровольцями нині виявилися, наприклад, старший прапорщик Володимир Козак та прапорщик Владислав Кравець.

"Моя дружина Людмила теж військовослужбовець, вона цього року чергувати не буде, а я таки заступлю, – каже Володимир Козак, – служу в армії вже дев'ятнадцять років. В нашому колективі прийнято заступати на новорічне бойове чергування раз на чотири роки. Зараз якраз моя черга. Також легко порахувати, скільки разів 31 грудня я вдома не ночував – чотири рази. Для зв'язківців новорічне чергування спокійніше – інтенсивність переговорів зменшується. Але воно дуже відповідальне. Кожний з нас усвідомлює: якщо я не впораюсь, наприклад з несправністю апаратури – доведеться викликати на службу іншого фахівця. В звичайний день – це не проблема, а от у Новорічну ніч не хотілося б комусь псувати свято".

Не раз заступав на бойове чергування 31 грудня і Владислав Кравець. "Я ще не одружений, тож сприймаю такі чергування легко. Треба, значить, треба. Вдома новорічну ніч провів би з близькими за святковим столом і перед телевізором. Тут зустріну новий рік разом з колегами – це теж добре. Близько сімдесяти відсотків складу нашої чергової зміни – жінки. Принесемо святкові страви і обов'язково накриємо святкову вечерю. Можливо, буде хвилька переглянути у дозволений для відпочинку час телевізор. Далі – звичайна бойова робота. Чергувати під землею непросто. Декілька років тому, коли в приміщеннях ще не було кондиціонерів, від спеки навіть зупинялась апаратура. А люди витримували. Зараз вже чергувати легше, але все одно непросто".

Підполковник Володимир Мельник каже, що вже більше десяти років у Новорічну ніч командир полку із заступниками приходить на кожний бойовий пост і вітає підлеглих на чергуванні зі святом. Це вже стало традицією.

Владислав Назаркевич.
"Крила України".

Кафедра радіотехнічних та спеціальних військ Національного університету оборони України запрошує на навчання

Підготовка фахівців оперативно-тактичного рівня для радіотехнічних військ Повітряних Сил Збройних Сил України, а також військ зв'язку, радіотехнічного забезпечення, автоматизованих та інформаційних систем (РТЗ, А та ІС) здійснюється на кафедрі радіотехнічних та спеціальних військ інституту авіації та протиповітряної оборони Національного університету оборони України. Вона створена у 2010 році. До складу кафедри увійшли предметно-методичні комісії (ПМК) застосування радіотехнічних військ і застосування військ зв'язку, РТЗ, А та ІС кафедри Повітряних Сил, а також знов створена ПМК організації експлуатації та ремонту озброєння і військової техніки радіотехнічних військ.

Предметно-методична комісія застосування військ зв'язку, РТЗ, А та ІС продовжує традиції кафедри організації зв'язку, радіотехнічного забезпечення та автоматизації управління авіації, яка здійснювала підготовку відповідних фахівців з 2000 року (з 2007 у складі кафедри Повітряних Сил).

Традиції ПМК застосування радіотехнічних військ започатковані ще 2004 року. Саме тоді було здійснено перший набір зазначених фахівців до Національної академії оборони України.

Кафедра радіотехнічних та спеціальних військ призначена для підготовки слухачів оперативно-тактичного рівня з бойового застосування радіотехнічних військ, організації експлуатації та ремонту ОВТ радіотехнічних військ та організації зв'язку, радіотехнічного забезпечення і автоматизації управління.

Роль кафедри в системі підготовки військового фахівця полягає в тому, що вона відповідає за підготовку фахівців оперативно-тактичного рівня Повітряних Сил за такими спеціальностями і спеціалізаціями: "Застосування та управління діями підрозділів (частин, з'єднань) радіотехнічних військ", "Бойове застосування та управління діями військових частин радіотехнічних військ", "Організація зв'язку, автоматизація управління та радіотехнічне забезпечення Повітряних Сил", "Організація зв'язку, автоматизація управління та радіотехнічне забезпечення", "Організація експлуатації та ремонту озброєння та військової техніки радіотехнічних військ", "Організація експлуатації та ремонту озброєння та військової техніки радіотехнічних військ".

Крім того, кафедра вирішує й інші завдання, зокрема займається підвищенням кваліфікації фахівців тактичного рівня Повітряних Сил за визначеним профілем (курсова підготовка), бере участь у підготовці фахівців оперативно-тактичного рівня за іншими спеціальностями і спеціалізаціями інституту авіації та протиповітряної оборони.

Кафедра також здійснює навчальну і методичну роботу з визначених навчальних дисциплін, наукову та науково-технічну діяльність, воєнно-наукову та виховну роботу зі слухачами очної та заочної форм навчання, підготовку науково-педагогічних кадрів, підвищення кваліфікації науково-педагогічних та наукових працівників.

Завданнями кафедри радіотехнічних та спеціальних військ у системі підготовки є навчання слухачів основам забезпечення бойової та мобілізаційної готовності, організації бойового чергування, організації та методики бойової підготовки, організації підготовки та бойового застосування радіотехнічних частин, застосування підрозділів (частин) військ зв'язку, РТЗ, автоматизованих та інформаційних систем Повітряних Сил, організації технічного забезпечення, експлуатації та ремонту ОВТ радіотехнічних військ, військ зв'язку, РТЗ, автоматизованих та інформаційних систем. А також важливим є формування у слухачів умінь в управлінні підготовкою та застосуванням військових частин з обґрунтуванням рішень, що приймаються, моделюванням відповідних процесів.

Виконання усіх цих завдань неможливо здійснити без вивчення ключових навчальних дисциплін, які викладаються на кафедрі, проходження військового стажування слухачами університету та розробки магістерських робіт за відповідним фахом.

Для реалізації усіх цих завдань передбачена відповідна структура кафедри. Отже, діючим штатом кафедри визначається: начальник кафедри – Володимир Медведєв, кандидат військових наук, професор. Науково-педагогічні працівники функціонально розподілені між двома предметно-методичними комісіями. Так, ПМК №1 – застосування та технічне забезпечення радіотехнічних військ Повітряних Сил. До її складу входять професор кафедри Михайло Заборовський, кандидат військових наук, доцент; старший викладач кафедри полковник Сергій Поліщук; старший викладач кафедри підполковник Сергій Попов. ПМК № 2 – застосування військ зв'язку, РТЗ, автоматизованих та інформаційних систем Повітряних Сил: професор кафедри Альберт Асланян, доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки; доцент кафедри Василь Ясинецький, кандидат військових наук, доцент, Почесний радист СРСР; доцент кафедри підполковник Олександр Якобінчук, кандидат військових наук.

Таким чином, на кафедрі працюють досвідчені педагоги та перспективні молоді офіцери, що добре знають практику військ сьогодення. Крім того, вони вже є здобувачами і активно проводять дисертаційні дослідження з предметної галузі.

Головна увага у навчальній роботі зосереджується на всебічному підвищенні якості військово-професійної підготовки слухачів з втіленням у навчальний процес інноваційних технологій, які знайшли свою реалізацію у вищих навчальних закладах України та передових країн світу. Саме до таких сучасних інновацій належить компетентний підхід. Проблема вдосконалення системи освіти шляхом впровадження компетентного підходу активно обговорюється у педагогічній науці і є предметом численних дискусій як науковців, так і практиків. Компетентний підхід акцентує увагу на результатах освіти, причому як результат освіти розглядається не сума засвоєної інформації, а здатність людини діяти у різних проблемних ситуаціях, що виникають в ході виконання обов'язків за конкретною посадою (у нашому випадку посаду визначає викладач).

Ідея полягає в органічному поєднанні фундаментальних теоретичних знань та їх застосування у практичній діяльності. Потрібно зазначити, що такий підхід не применшує значимості теоретичних знань. Викладачі кафедри добре розуміють, що "теорія" (від грец. theoria – розгляд, дослідження) – це вища форма наукового мислення, система понять, категорій, законів, що віддзеркалюють істотні якості, зв'язки та відносини предметів та явищ дійсності. Найважливішим є те, що формування та розвиток теорії відбувається у сфері науки, а оволодіння нею – в процесі навчання. Завдання навчання – не тільки надати систему знань, а й сформувати здатність до теоретичного мислення, основою якого є доказ.

Друга складова навчання наших слухачі – практична діяльність. Вона реалізується згідно із вимогами начальника Національного університету оборони України генерал-лейтенанта Василя Телелима, доктора військових наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України. Він визначив, що практичне навчання слухачів повинно складати не менше 25-30%. Ці вимоги реалізуються завдяки допомозі, а інколи і безпосередній участі командувача ПС ЗС України генерал-лейтенанта Юрія Байдака. Практична діяльність слухачів проходить на базі військових частин та навчальних закладів ПС, пунктів управління повітряного командування, бригад тактичної авіації, радіотехнічних бригад, полків зв'язку, навчально-тренувального центру Повітряних Сил. Тобто, підготовка слухачів здійснюється сумісними зусиллями кафедри та замовника.

Основними завданнями методичної роботи кафедри є науково-методичне забезпечення організації, проведення та управління якістю навчально-виховного процесу; підвищення методичної майстерності науково-педагогічних працівників кафедри; удосконалення методики, форм та технологій проведення всіх видів навчальних занять; втілення у навчальний процес математичних моделей і розрахункових задач, які використовуються у Повітряних Силах.

Кафедра підтримує тісний зв'язок з військами зв'язку, РТЗ, А та ІС та інформаційних систем штабу Командування ПС і відділом радіотехнічних військ Командування Повітряних Сил. Для органічного поєднання теорії та практики підготовки слухачів інституту авіації та протиповітряної оборони Національного університету оборони України на кафедрі започаткована практика зустрічей керівного складу Командування та штабу Повітряних Сил зі слухачами та науково-педагогічними працівниками.

Важливим напрямом діяльності кафедри є здійснення винахідницької та раціоналізаторської роботи. Вченими отримано понад 25 патентів на корисну модель. Традиції, засновані заслуженим винахідником України, нині покійним кандидатом технічних наук, доцентом Левом Слєповим, продовжують підполковник Олександр Якобінчук, майор Максим Кас'яненко.

Науково-педагогічні працівники кафедри беруть участь у наукових конференціях та семінарах. Слухачі активно працюють у гуртку воєнно-наукового товариства слухачів університету.

На кафедрі серйозно підходять і до підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів. Успішно завершили навчання в ад'юнктурі та захистили кандидатські дисертації підполковники Є.Жемчур, В.Блаженний, О.Якобінчук, готуються до захисту підполковник В.Кубрак, майор М.Кас'яненко, продовжують підготовку здобувачі полковники І.Каркіщенко, С.Поліщук, В.Крищенко, підполковники М.Карпін, С.Попов, які є випускниками кафедри.

Успішне виконання викладеного кола різноманітних завдань пов'язано з деякими проблемами, на вирішення яких спрямована подальша робота колективу кафедри. Так, наприклад, відсутність на кафедрі науково-дослідної лабораторії стримує результативність вкладу у наукове обґрунтування розвитку радіотехнічних військ, військ зв'язку, РТЗ, А та ІС, форм і способів їх застосування.

Тому при плануванні подальших організаційних заходів передбачається створення у складі кафедри науково-дослідної лабораторії проблем застосування радіотехнічних та спеціальних військ.

Вирішення проблеми недостатнього забезпечення слухачів підручниками (посібниками) колектив кафедри вбачає в їх своєчасній розробці та виданні. Проблема удосконалення навчально-матеріальної бази вирішується шляхом обладнання двох спеціалізованих класів: радіотехнічних військ; військ зв'язку, радіотехнічного забезпечення, автоматизованих та інформаційних систем Повітряних Сил.

Вирішення існуючих проблем та реалізація творчих планів, що спрямовані на підвищення якості навчального процесу, дозволять підвищити ефективність навчання слухачів очної та заочної форм навчання, а також здійснювати перепідготовку та підвищення кваліфікації посадових осіб для ПС ЗС України за визначеними спеціальностями та спеціалізаціями кафедри.

Завідувач кафедри радіотехнічних та спеціальних військ кандидат військових наук, професор генерал-майор запасу Володимир Медведєв.

Моєму дядькові, Ренгачу Сергію Васильовичу, ліквідатору катастрофи на ЧАЕС, присвячується

Повітряна битва під Чорнобилем

Початок в №48-49.

Однак, незважаючи на те, що екіпаж капітана Володіна виконував завдання з величезним ризиком для життя, в 1986 році у подання до нагородження потрапили зовсім інші люди, ті, що не мали прямого відношення до ЛНК. У результаті, і вони не одержали ні орденів, ні медалей. А нагорода знайшла офіцера тільки в 1989 році, після вручання тодішнього командувача КВО генерал–полковника Б.Громова.

Після попередньої оцінки того, що трапилося, представники урядової комісії вимагали, щоб вертольоти почали роботу вже з вечора 26 квітня. Голова урядової комісії із ЛПА на ЧАЕС Б.Щербина сказав: "На вас, на ваших вертолётчиков сейчас вся надежда. "Кратер" надо запечатать песком наглухо. Сверху. Ниоткуда больше к реактору не подступиться. Только сверху. Только ваши вертолётчики...".

Однак реально розпочати польоти можна було тільки зі світанком наступного дня – потрібен час на перебазування авіаційної техніки, та й погода не сприяла нічному перельоту (була гроза).

У ніч на 26 квітня в Олександрії по тривозі був піднятий 51-й огвп (командир – гвардії полковник А.Серебряков) та ранком 27 квітня прибув у район катастрофи на оперативний аеродром Чернігів (Малейки). Для організації приймання полку в 23.30 з Борисполя курсом на Чернігів вилетів екіпаж Мі-8 під командуванням полковника Б.Нестерова. Незабаром після його посадки прибув Мі-8 з Олександрії, на борту якого знаходився підполковник В.Соколов, заступник командира піднятого по тривозі полку.

Більшість вертольотів 51-го огвп (12 Мі-6 і 18 Мі-8), незважаючи на низьку хмарність і грозу, змогли успішно зробити переліт і до 03.00 разом з екіпажами були у Чернігові.

Варто відзначити, що незадовго до згаданих подій багато екіпажів частини повернулися з Афганістану: "з вогню та у полум'я".

А тим часом вертолітне угруповання продовжувало нарощуватися. 27 квітня слідом за двома Мі-26 з 344-го ЦБП (Торжок) прибуло 3 Мі-26 і декілька Мі-24Р з 276-го обвп (Боровуха). Наступного дня прибула вже вся ескадрилья Мі-26 з Боровухи. Ранком 27 квітня 3 екіпажі Мі-6 367-го овп вилетіли з Каунаса. Вони приземлилися на аеродромі Городня, а потім були перебазовані в Малейки. Крім того, перебазували вертольоти Мі-8 з Білорусії, Мі-24Р з 119-ї ове (Дубно), навіть вертольоти з 212-ї озае авіації РВСП (Мозир). Для виконання транспортних перевезень із Києва й назад залучалися вертольоти з 255-ї озае (Бориспіль).

У наступні дні з Телаві прибули Мі-26 із складу 793-го отвп. При цьому на аеродромі проміжної посадки авіаторами було ухвалене рішення не відпочивати, а продовжити політ у район катастрофи. А вже через дві години після посадки в районі ЧАЕС екіпажі приступили до робіт й встигнули до настання темряви виконати по 5-7 вильотів на "тампонування" реактора. Крім того, у перші дні 18 екіпажів Мі-6 прибули з 112-го отбвп (Нерчинськ), а 30 квітня – екіпажі Мі-8 з 112-ї озае (Одеса), у перших числа травня – екіпажі 288-го овп (Нівенскоє).

У період з 30 квітня по 5 травня на аеродромі Чернігів (Пєвци) дислокувалися вертольоти наступних полків і ескадрилей: Мі-6 і Мі-8 51-го огвп (Олександрія), Мі-8 318-ї ове (Біла Церква), Мі-8 118-ї ове (Чебеньки), Мі-6 і Мі-8 113-го овп ПРС (Троїцк, із складу авіації Космічних військ), Мі-6 696-го дввп (Торжок, із состава 344-го ЦБП), Мі-6 12-ї ове (Воронеж, із состава 344-го ЦБП), Мі-26 276-го обвп (Боровуха), Мі-8 112-ї озае (Одеса), Мі-8 320-го овп (Херсон), Мі-8 287-го обвп (Рауховка), Мі-26 793-го отвп (Телаві).

Таким чином, 27 квітня в район ЧАЕС було перебазовано вже близько 80 (за іншим даними 90) вертольотів, зосереджених під командуванням начальника штабу ВПС КВО генерал-майора Н.Антошкіна. Здебільшого, екіпажі вертольотів мали досвід бойових дій в Афганістані.

Протягом дня 27 квітня були виконані польоти на радіаційну розвідку в зоні катастрофи, а також – на відео– і фотозйомку зруйнованого реактора, у т.ч. із представниками Держкомісії та прокуратури. Ближче до півдня полковник Нестеров разом з полковником Серебряковим зайнялися підбором вертолітних майданчиків у районі Чорнобиля.

На початковому етапі ЛНК основні зусилля були спрямовані на те, щоб зменшити викид радіоактивних продуктів в атмосферу й, відповідно, мінімізувати збиток для людей і навколишнього середовища. Тому було ухвалене рішення засипати реактор 4-го енергоблока речовинами, шар яких відіграв би роль поглинача (на цю роль підходили пісок, доломітові глини, борна кислота).

Для виконання цього завдання необхідно було виконати великий обсяг підготовчих робіт: вивчити обстановку в районі реактора, шляхи підльоту, способи скидання речовин, раціональні й безпечні висоти їх скидання. В остаточному підсумку, методика була розроблена теоретично й випробувана практично авіаторами 51-го огвп і представниками ВПС Київського військового округу. За попередніми оцінками, у зруйнований реактор треба було скинути близько 50000 мішків з піском. Теоретична оцінка ймовірності влучення мішків у задане місце на етапі розробки операції визначалася показником 0,2. Однак, як показали подальші події, завдяки чіткій організації скидань, у дійсності вона становила 0.8-0.85.

Перші з мішків були скинуті 27 квітня в 10.00 з борта вертольота, командиром якого був заступник командувача ВПС КВО полковник Б.Нестеров. Пізніше він згадував:

"Першу пару заходів виконую сам. Близько відкритих вхідних дверей уклали максимальну кількість мішків, які повинен був скидати бортовий технік за моєю командою. Скидав він їх візуально, на око; ніякої прицільної апаратури для точного влучення в ціль не було, й усе залежало від його окоміру й злітаності екіпажу.

Виходжу на бойовий курс, нагадую бортовому техніку про приєднання страхувального пояса й приступаю до гасіння поступальної швидкості до 60-50 км/год. При досягненні швидкості порядку 100 км/год подаю команду оператору: "Приготуватися до скидання". За цією командою бортовий технік іде зі свого робочого місця й готується до скидання вантажу з відкритих дверей вантажної кабіни. На швидкості 70-60 км/год за командою "Скидання!" він самостійно прицілюється, і 2-3 мішки летять униз; після чого доповідає: "Вантаж скинутий". Приступаю до розгону поступальної швидкості й виконання нового заходу на ціль. Тут важливого значення для успішної спільної роботи льотчика й оператора набуває координація й плавність керування, тому що різка робота педалями може призвести до "рискання" вертольота за курсом і можливого викидання оператора з вантажної кабіни під дією відцентрових сил".

За спогадами М.Тараканова: "Перші мішки завантажувалися прямо із квітників у самій Прип'яті, використовували ящики, цебра, шматки фанери..."

За спогадами учасника ліквідації катастрофи на ЧАЕС Є.Ігнатенка, робота вертолітників на початковому етапі "тампонування" реактора виглядала таким чином:

"Штурман вивів машину на ціль із застосуванням прицілу для бомбометання, після чого подав команду "Давай". Шість мішків були покладені попередньо на один з кінців дошки перед відкритими дверми борта. Двоє інших членів екіпажу узялися за вільний кінець дошки і почали його піднімати, намагаючись зрушити мішки. Кожний мішок важив кілограмів 50, тобто всього було близько 300 кг. Хлопців було двоє, їм було затяжко. Я кинувся їм на допомогу. Нарешті мішки неохоче поповзли вниз. Простеживши за їхнім польотом, я побачив стовідсоткове невлучення. Це мене сильно засмутило, тому що вирішення поставленого завдання відсувалося на невизначений термін... А з розпеченого жерла активної зони на моїх очах сизим стовпом продовжували рватися нагору "Кюрі" і "Рентгени", реальну присутність яких мені вдалося відразу ж зафіксувати за допомогою власного дозиметра. Ми не могли ухилитися від цього стовпа і змушені були летіти крізь нього. За показниками свого дозиметра я помітив, що за цей політ мною отримана доза, яка в чотири рази перевищувала ту, яку я одержував за кожний з попередніх польотів, хоча над реактором ми були набагато менше часу. Звичайний політ коштував 1-2 рентгенів. Цей обійшовся в 6 рентгенів".

А ще доза, отримана екіпажем за час скидання вантажу, залежала й від того, який вертоліт працював перед ними: від кожного влучення всередину зруйнованого реактора в повітря піднімалася курна хмара. Якщо працював Мі-26, то наступний екіпаж одержував 10-12 рентген, а якщо Мі-8 – то "усього" 4-6.

Виконання завдання ускладнювалося й тим, що в районі енергоблока височіла 140-метрова труба, а вертоліт "провалювався" над зруйнованим реактором на 20-30 м – через високу температуру різко падала тяга двигунів.

Польоти на скидання речовин виконувалися на швидкостях від 80 до 0 км/ч, з висот 150-200 м. На основному етапі пілоти зависали над тріщиною шириною всього близько 9х15 м, яка утворювалася між шахтою й вивернутою вибухом плитою біозахисту реактора. У перших вильотах бортовий технік відкривав бічні двері, висовувався по пояс і скидав 6-10 мішків (вагою по 50-70 кг кожний) за борт. Потім процес скидання дещо вдосконалили: мішки клали на дошки, підйом одного із країв яких дозволяв скидати відразу по 2-3 мішки. Далі стали використовувати мішки у зв'язках – це збільшувало й влучність.

Для контролю скидання вище висоти роботи вертольотів ставили ще один, з фотоапаратурою, що фіксувала точність влучень. Після закінчення робіт проводився їхній аналіз.

29-30 квітня по 20 вильотів на "тампонування" реактора виконали екіпажі Г.Сальникова, С.Кузнєцова, О.Веруші. 1 травня по 32 вильоти виконали екіпажі А.Балагана і Ю.Яковлєва.

Надалі місцеві Кулібіни створили перекидні ящики й підвісні ковші, що дозволило збільшити кількість скинутих у реактор речовин. А пізніше як контейнери для транспортування мішків стали застосовувати й парашути. При цьому вони в перевернутому положенні підчіплювалися на бомботримачі вертольотів, у кожному з них містилося по 15-20 мішків.

Підполковником-інженером Ю.Яковлєвим була розроблена нова й, як виявилося, дуже ефективна методика скидання вантажів за допомогою вантажних парашутів від багатокупольних систем.

Незабаром із усіх прилеглих льотних частин та ПДВ на аеродром Пєвци доставлені парашути різних типів (усього 18923 штуки, з яких 9354 потім скинуть у реактор, а в Чернігові, Чорнобилі й Києві терміново налагодили випуск спеціальних зачепів (усього їх було потрібно близько 5000 штук), що дозволяли підвішувати під вертоліт більше ніж 1-2 парашути.

Технологія роботи з парашутами була, за спогадами Героя Російської Федерації полковника В.Алімова, наступна:

"Засипали в мішки шари піску, потім кілька свинцевих пацьо, далі знову шари піску і т.д. Потім розстелявся парашут, де попередньо відрізали парашутну систему з ранцем. Відрізали одну стропу. Розстеляли парашут, складали туди ці найтяжчі, по 100 кг мішки з піском і свинцем, і щоб цей гігантський мішок не бовтався в польоті, його обв'язували цією стропою.

Підлітав черговий вертоліт від реактора, сідав. Робітник підлазив під черево вертольота, передавав борттехніку в люк зв'язаний "кінець" парашута з мішками. Той прикріплював за ДП-63 (замок зовнішньої підвіски). Після цього робили зліт на реактор".

Згодом екіпажі вдосконалили методику скидання парашутів: тепер вони відчіплювали при скиданні вантажу тільки два з його кінців, і він залишався на вертольоті для наступного використання. Також стали практикуватися підчеплення парашутів з висіння: це дозволяло зменшувати час на виконання завдання.

У перші дні вертольоти навіть не обладнувалися спеціальним захистом від випромінювання, лише в наступні дні почали намагатися захиститися за допомогою свинцевих плит на чашках крісел і на підлозі кабіни. Іноді екіпажі самі проявляли вправність, викладаючи на підлозі мішечки зі свинцевим дробом або свинцеві пластинки. І це при тому, що в перші дні рівень радіації над реактором становив 3000-3500 рентген/год! Тому за один прохід екіпаж одержував, у середньому, дозу в 2-3 рентген/год. А деякі з них виконували по 30 вильотів за добу!

Керування вертольотами в повітрі спочатку здійснювалося з даху міськкому Партії, а потім – з даху готелю "Полісся", розташованого в м.Прип'ять за півтора кілометри від реактора. У перші дні ЛНК його здійснював генерал-майор Н.Антошкін і полковники Б.Нестеров (28-30 квітня) та Л.Мимка (30 квітня – 2 травня). Як згадував генерал Н.Антошкін, це виглядало так:

Льотчик при заході на ціль витримує машину точно по напрямкові, тобто летить строго по лінії бойового шляху. Авіанавідник, спостерігаючи за вертольотом, веде його по дальності до певного рубежу. Коли вертоліт підходить до рубежу, дає по радіозв'язку попередню команду приготуватися, а як тільки його перетинає – команду "Скидання". Вантаж відчіплюється й падає в ціль. Щодня залежно від вітру розраховувалося положення рубежу скидання. Ранком екіпаж-розвідник робив пробний кидок, а авіанавідник за орієнтирами фіксував дальність".

На одній з відеозаписів хрипкий, втомлений голос невидимого нам людину кричить – "На трубу! На трубу. До об'єкта сто метрів п'ятдесят, тридцять, скидання! Давай! Перетримав" і далі вже круті росіяни вираження. Вантаж падає усередину енергоблоку, і будинок трясе від удару, як при справжньому бомбуванні.

Через велику кількість вертольотів, що перебувають повітрі, керування польотами в районі майданчиків завантаження здійснювалося на одній частоті, а на бойовому курсі – на іншій. При цьому авіанавідник, що сидить на даху готелю "Полісся", керував на одній з них, а другу – прослуховував.

Далі буде.

©Дроздов С.В., 2011

Астрологічний прогноз

Якщо ви більше будете знати, як зустрічати Новий 2013 рік – рік Змії, значить, зумієте гідно, без поспіху і суєти організувати свято, яке запам'ятається вам надовго.

Як свідчить східний календар, покровителем року майбутнього буде Водяна Змія – знак сильний, розумний, що прекрасно розбирається практично у всіх сферах життя. А значить, наступаючий рік обіцяє чимало сюрпризів і подій і в культурному житті, і в політичній, і в спортивній, і в науковій сферах.

Для багатьох знаків гороскопу цей рік буде сприятливим і в матеріальній сфері, і в особистому житті, і в кар'єрі. Ну а для того, щоб мудра Змія ще більш прихильно ставилася до вас, декілька порад на тему, як гідно її зустріти.

Спершу зазначимо, що люди, народжені в рік Змії, від природи розумні, спокійні і повні внутрішньої гідності. Вони завжди блискуче ведуть свої справи, можливо, скупі на емоції, але при цьому прекрасні друзі і завжди готові прийти на допомогу. Наділені рішучим, цілеспрямованим характером і впертістю, роблять гарну кар'єру, але невдачі можуть переживати занадто гостро.

Зовні привабливі, вишукані, люблять красиві речі, обстановку, начитані. Вміють спілкуватися на різні теми, але швидко втрачають інтерес, якщо нічого нового не можуть дізнатись з розмови. Не люблять чужих порад і при вирішенні своїх проблем покладаються лише на себе.

Новий рік – свято сімейне, а значить, найкраще зустрічати його в колі сім'ї, близьких друзів, з тими людьми, кого ви найбільше хочете бачити, і спілкування з якими приносить вам радість. Адже Змія не любить великі компанії, в яких багато ледве знайомих один з одним людей.

Прикрасьте будинок традиційним новорічним декором і обов'язково знайдіть місце для парочки-другої статуеток або зображень символу наступаючого року. Краще, якщо вони будуть зроблені з природних матеріалів. Запаліть ароматичні свічки з деревними і квітковими запахами – Змія любить їх. І пам'ятайте: провести новорічну ніч потрібно без поспіху, метушливості, щоб сповна насолодитися її чарівними митями. На середину новорічного столу потрібно обов'язково поставити гілочку сосни, яка на сході вважається символом довголіття. На ялинку слід не забути повісити талісман 2013 року – невелику Змію: їй обов'язково підлестить така увага.

Найбільш традиційним блюдом для новорічного столу-2013 буде риба, наприклад, сьомга, форель. Її можна запекти, приготувати на грилі або зварити юшку – будь-який рецепт буде до речі.

Оскільки Змія вважається любителькою делікатесів та іншої розкоші, то зустрічати її слід чимось незвичайним. Можете оформити таким чином: на срібній таці розташувати тарталетки-човники з ікрою та маслом, пливучими до гігантського копченого вугря (чимось вугор схожий на змію і вельми смачний). Вугор згорнути зміїними кільцями і надрізати на шматочки, щоб він нагадував Змія на Поклонній горі у виконанні Церетелі. Таке цікаве оформлення новорічного столу до зустрічі 2013 було запропоновано на Першому всеросійському конкурсі кулінарів. Ви можете придумати щось своє і оригінальне – Змія обов'язково відзначить вас оригінальністю.

Оскільки Змія любить кроликів і зайців, то обов'язково, щоб на столі був кролик. Приготуйте з нього якусь страву, наприклад, грецьке блюдо "стіфадо". Обов'язково потрібно приготувати щось з м'яса, яєць, приготувати гарячі страви, оскільки вважається, що змія їх любить, і таким чином, ви на весь рік отримаєте від неї прихильність. Змія любить натуральні продукти, тому на святковому столі має бути багато закусок з натуральних свіжих продуктів. Це можуть бути закуски зі свіжих овочів, з додаванням зелені, яку слід додавати не тільки в салати, але і в гарячі страви – тобто, додавати зелень скрізь, де доречно. Так як Змія воліє натуральні продукти, то слід відмовитися від усіх напівфабрикатів. Згідно зі східним повір'ям Змію можна задобрити гарбузом. Тому виберіть який-небудь рецепт з гарбуза і приготуйте з неї блюдо, яке всім буде до душі. Гарбуз можна запекти в духовці, приготувати в маринаді з овочами або горіхами, і приготувати інше самостійне блюдо з гарбуза.

З напоїв краще зупинити свій вибір на вині і натуральних соках. Ну, а на десерт подати гарний торт, прикрашений символікою свята – Змія любить солодке.

Перш ніж вибирати вбрання для новорічної ночі, слід знати, як привести себе в порядок до Нового року, адже якщо ваша зовнішність буде неохайною, то ніяке плаття, навіть найвишуканіше і модне, не зробить вас Королевою вечора! Ви напевно заслужите прихильність Змії, якщо правильно підберете гардероб для новорічної ночі. Поперше, в одязі повинні домінувати чорні та темно-сині кольори. Вважається актуальним і зелений колір.

Окрім того, дівчатам рекомендується прибрати на полицю штани. Кращий наряд для новорічної вечірки-2013 – сукня-олівець довжиною до колін, без рукавів, з гладкого атласу або з тканини, що імітує шкіру змії. Можна також зупинити свій вибір на спідниці оригінального крою.

Чоловікам можна порадити як доповнення до традиційного костюму краватку зі зміїними "мотивами". В прикраси повинні входити дорогоцінні й напівкоштовні камені, а справжні діаманти стануть особливим "шиком".

Радісно зустрічайте Новий 2013 (Рік Чорної Водяний Змії). Але пам'ятайте, що потрібно провести без метушливості поспіху новорічну ніч, насолоджуючись сповна кожним чарівним миттю.

Овен

У рік Чорної Водяної Змії Овнам є сенс налаштуватися на те, що стан організму потребує до себе чималої уваги. Вкрай небажаним може виявитися зневага до профілактики хвороб, плачевні наслідки спричинять за собою і шкідливі звички. Вже сьогодні Овнам потрібно починати налаштовуватися на активний спосіб життя, дещо змінювати в режимі харчування. Тоді в новий рік вони вступлять у всеозброєнні.

До своєї професійної діяльності у 2013-му Овнам варто ставитися дуже скрупульозно і педантично. В даному випадку як ніколи виправдане твердження, що дрібниці вирішують багато. І ті Овни, з чийого боку буде проявлено досить працьовитості, наполегливості, відповідальності, отримають винагороду. Не варто розраховувати, що у новому році матеріальні блага самі по собі, без усяких зусиль з вашого боку посиплються на вас. Зірки в наступному році люблять ініціативних, рухливих Овнів, які готові до ділових поїздок, відряджень, роботи понаднормово тощо.

У рік Чорної Водяної Змії Овни повинні бути готові до бурхливого особистого життя. Нестачі в емоціях вони точно не зазнають. Їм доведеться сваритися, потім миритися, потім знову з'ясовувати стосунки, і так майже весь рік. Тільки коли новий 2014-й замаячить на горизонті, пристрасті почнуть потроху вщухати, і це буде означати початок тривалого періоду рівних стабільних взаємин.

Телець

Рік Чорної Водяної Змії Тельці, судячи з усього, збираються почати вельми енергійно. Та так, що до закінчення зими вже грунтовно вичерпають ресурси свого організму і почнуть відчувати нездужання. Якщо ж вони не звернуть на це увагу, то можуть зазнати чимало проблем зі здоров'ям. Порада тут тільки одна: піклуватися, дбати і ще раз піклуватися про своє самопочуття.

Особливо позитивні перспективи на наступний рік очікують Тельців бізнесменів та представників творчої інтелігенції. Перші займуть керівні посади, другі набудуть ще більшої популярності, ніж мали до цих пір. Втім, і решта Тельців на долю не будуть ображені, адже в цілому представникам цього знаку обіцяно зміцнення авторитету в їх сфері діяльності. Найбільш сприятливим виявиться період до середини літа. А ще одним позитивним моментом для Тельців стане хвиля нових корисних знайомств.

У грошових справах Тельцям в рік Чорної Водяної Змії слід бути якомога більш обережними і вести справи якомога коректніше. Якщо у вас просять у борг, постарайтеся інтелігентно відмовити, давайте ж тільки тим, хто неодноразово перевірений вами на порядність. Не робіть боргів і самі, причому поширте це правило і на готівкові гроші, і на банківські позики, і на комунальні платежі, одним словом, на все.

В особистих справах 2013 рік прогнозує деяку нерівність. Хвилі конфліктів у них будуть чергуватися зі світлими смугами стабільних і яскравих взаємин. Причому, емоції при цьому виявляться досить сильними і захоплять Тельців з головою. Але це нормально, оскільки і події для цього будуть слушними, наприклад, весілля або народження малюка.

Близнюки

Ніяких глобальних потрясінь в плані самопочуття астрологічний прогноз для Близнюків на 2013 рік не віщує. Звичайно ж, це зовсім не означає, що їм можна нехтувати своїм здоров'ям. Але в плані фізичного самопочуття достатньо буде не впадати в крайнощі, тобто, до прикладу, не переїдати і не голодувати (з метою схуднення). Що ж стосується емоційного здоров'я, то потрібно постаратися зберігати душевну рівновагу в будь-яких ситуаціях і не приймати проблеми близько до серця.

У рік Чорної Водяної Змії Близнюки, по суті, залишаться зі своїми професійними проблемами один на один. Очікувати чиєсь допомоги їм не доведеться. Але якщо вони підійдуть до завдань, що стоять перед ними, уважно, докладно і відповідально, то своїх позицій не втратять.

Зірки в майбутньому році радять Близнюкам проявляти підвищену обережність до витрат і капіталовкладень. Від будь-яких сумнівних угод і пропозицій краще відмовитися. Та у всіх інших починаннях і змінах оптимально грунтуватися на всім відомому правилі – сім разів відмірій...

Близнюкам у рік Чорної Водяної Змії вдасться підняти свої стосунки з коханими на якісно новий рівень. Неодружені і незаміжні скріплять свій союз шлюбом, одружені зуміють залагодити застарілі проблеми. Правда, для цього в новий рік бажано вступити без сварок, так що перед зимовими святами потрібно помиритися або хоч би оголосити тимчасове перемир'я.

Рак

Рік Чорної Водяної Змії для Раків поділиться на 3 періоди. У січні все буде ніби й непогано. Однак уже в лютому-квітні найменша неувага до свого самопочуття може обернутися загостреннями старих або спалахами нових захворювань. Вийшовши з цієї кризи, Раки відчують себе непогано. Однак їм все одно доведеться бути дуже уважними, щоб не порушити цю досить крихку рівновагу.

Професійна сфера доставить Ракам в рік Чорної Водяної Змії чимало клопоту. Незаплановані перевірки, розрив уже усталених ділових зв'язків – все це не кращим чином вплине на кінцеві результати. Найбільш важкою видасться весна. І тільки в середині осені проблеми почнуть "відпускати".

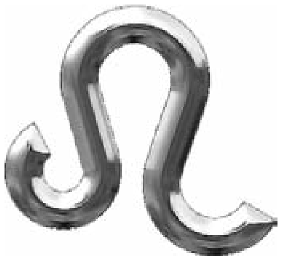
В цілому, 2013 рік для Раків непоганий. Рік обіцяє пройти рівно, без неприємностей і ускладнень. Але так буде, зрозуміло, тільки в тому випадку, якщо Раки не надумають брати в банках позики або не вважатимуть, що стабільна, але не зростаюча зарплата їх не влаштовує.

У кожної людини, напевно, є що приховувати від стороннього ока. Але у випадку з Раками ці гріхи з минулого весь час будуть намагатися вилізти назовні. Особливо цього потрібно побоюватися наприкінці літа і на початку осені. Але далі особливо розслабитися не доведеться.

на Новий рік

Лев

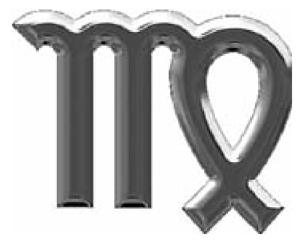
Леви в новому році в плані самопочуття можуть відчувати себе цілком спокійно. Звичайно ж, це не означає, що вони можуть дозволити собі розслабитись. Але випити зайву чарочку під час застілля або не вчасно лягти спати іноді можна буде без наслідків для здоров’я.

У рік Чорної Водяної Змії Леви зможуть відчути себе на гребені успіху. Цей рік – чудовий шанс реалізувати, нарешті, давно задумане, що не вдавалося досі втілити в життя. А труднощі ... вони не стануть хворобливими і не виявляться визначальними для загальної картини.

У грошових питаннях в наступному році буде спостерігатися явна позитивна динаміка. Збільшуватися будуть і доходи, і видатки. Однак вдасться вирішити деякі значні проблеми, та й витрати не перевищать прибутки. Так що в цілому рік виявиться вдалим і залишить по собі відчуття задоволення.

Незважаючи на всі успіхи Левів, у рік Чорної Водяної Змії їх партнери нерідко будуть незадоволені. Можливо, саме через те, що за іншими турботами Леви будуть не встигати приділяти їм достатньо уваги. Втім, і Леви будуть пред’являти своїм половинкам претензії. Їм буде хотітися цікавих подій, нових вражень, але їх партнери нечасто зможуть радувати їх подібним.

Діва

Діви в рік Чорної Водяної Змії просто зобов’язані взяти за правило систематичні заняття спортом. Це стане першим способом зняття стресів і підтримки себе в “робочому” стані. Другим слід обрати періодичну самотність – усамітнення від усіх і від усього. Так, мабуть, вдасться справлятися із перевтомою, дратівливістю, яких у наше сумбурне століття вже неможливо уникати.

Астрологічний прогноз для Дів на 2013 рік позитивний як в цілому, так і в деталях. Діви-керівники можуть розраховувати на підвищення. Незадоволені своєю нинішньою роботою мають шанс поміняти сферу діяльності, причому цілком успішно. Люди творчих професій отримають натхнення і піднесення.

Доходи в рік Чорної Водяної Змії Дів не розчарують. Протягом всього часу господиня року не образить своїх підопічних Дів. Особливо вдалим виявляться осінній та зимовий періоди.

Шанс на кохання у Дів у майбутньому році однозначно є. Правда, не можна сказати, щоб розвиток їх стосунків зі своїми партнерами протікатиме ідеально гладко. До речі, те ж саме стосується як одружених, так і незаміжніх Дів. Але конфліктні періоди не будуть тривати довго.

Терези

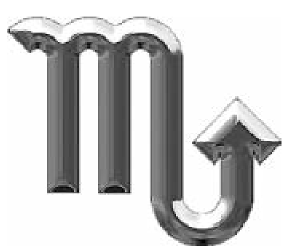
Вам рекомендується відмовитися від шкідливих звичок. Дуже шкідливий малорухливий, сидячий спосіб життя. Літні люди цього знаку повинні остерігатися загострення застарілих хвороб.

Кар’єра стане одним з найбільш значущих аспектів життя Терезів. Червоною ниткою крізь весь рік для них повинна пройти працьовитість. Якщо в першій половині року Терези слідуватимуть цьому правилу, то в другій, нарешті, почнуть отримувати результати від докладених зусиль.

Терези на рік Чорної Водяної Змії фактично закладають базис вже сьогодні. Це означає, що досягнення нинішнього року стануть потенціалом для наступного. Якщо вірити тому, що є час розкидати каміння, а є час його збирати, то в майбутньому році настане момент саме пожинати плоди посіяного раніше.

Якщо який-небудь представник знака Терезів може з упевненістю стверджувати, що в нього за душею немає нічого таємного, то 2013 рік для Терезів йому потрібно вважати ідеальним. Справа в тому, що в наступному році назовні вийде все те потаємне і давно забуте. Це, звичайно ж, зовсім не означає, що проявиться щось неприємне, можливо, якраз, відбудеться відновлення старих і дуже приємних стосунків. Проте є сенс бути насторожі.

Скорпіон

Якщо в рік Чорної Водяної Змії Скорпіони зуміють не доводити себе до стресів і перевтоми, то, в цілому, їх самопочуття можна вважати досить стабільним. Звичайно, є декілька критичних періодів: квітень-червень, а потім жовтень. Однак і вони, при належному ставленні до власного здоров’я, не ознаменуються ніякими незворотними або фатальними процесами.

2013 рік запам’ятається неминучими труднощами. Зрозуміло, причиною всьому стане горезвісний людський фактор. Скорпіонам не уникнути сварок, непорозумінь, проявів непорядності з боку колег або компаньйонів. Втім, якщо Скорпіони зуміють пройти крізь усі ці терени з честю, їм вдасться прорватися до значних кар’єрних висот. Правда, станеться це вже після закінчення року Змії.

Скорпіонам в рік Чорної Водяної Змії не варто бути надто марнотратними. Економію їм потрібно постаратися зробити основою своїх грошових справ. Тільки так Скорпіонам вдасться пережити майбутній рік благополучно.

Особисте життя Скорпіонів в майбутньому році обіцяє бути бурхливим і аж ніяк не безхмарним. Доведеться часто з’ясовувати стосунки, шукати вимушені компроміси зі своїми дітьми. Існує великий ризик розлучень і остаточних розривів між сімейними і навіть просто закоханими парами.

Стрілець

Стрільцям на рік Чорної Водяної Змії зірки нітрохи не загрожують негативом. Навпаки, їм гарантований нормальний імунітет і задовільно стабільний стан нервової системи. Все це стане запорукою відмінної активності, гарного настрою, готовності до творчих звершень.

У цілому рік для Стрільців буде непоганий. Представникам творчих професій, швидше за все, вдасться реалізувати щось давно задумане. Офісні службовці та працівники держустанов можуть очікувати підвищення кар’єрі. Тільки не слід надмірно довіряти свої справи і їх вирішення іншим людям, намагайтеся розраховувати виключно на себе.

2013 рік віщує Стрільцям масу подій та емоцій. Їх чекає як ейфорія від несподіваних удач, так і напруга від проблемних ситуацій. Гроші доведеться, з одного боку, вкладати в проекти або витрачати. Як наслідок, в певні моменти відчувати їх нестачу або ж насолоджуватися плодами кар’єрного росту та підвищенням особистого добробуту.

У новому році вітається рішучість і готовність розставити остаточно всі крапки над “і”. Довгі роздуми можуть тільки нашкодити Стрільцям. Причому, це правило актуально як для пар з “досвідом”, так і для тих, хто тільки збирається скріпити свій союз шлюбом.

Козеріг

Козерогам у рік Чорної Водяної Змії не доведеться особливо розслаблятися. Ризики захворіти будуть досить великі, так що доведеться нащулити, як кажуть, вухо. До осені ситуація в основному стабілізується, однак протягом усього року аж ніяк не зайвими будуть профілактичні заходи. І, крім того, потрібно пам’ятати, що здоровий спосіб життя – саме та основа, яка є запорукою вашого доброго самопочуття.

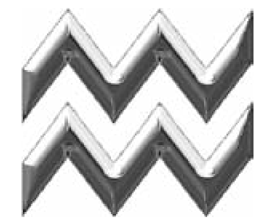
Рік для Козерогів ознаменується значними успіхами. Дуже важко буде знайти справу або заняття, яке виявилося б цьому “земному” знаку не по плечу. Причому, період кар’єрного сходження й успіхів у професійній діяльності буде тривати майже весь рік. І тільки в останні 2 місяці року можуть виникнути деякі труднощі, які змусять Козерогів занепокоїтися утриманням завойованих позицій.

2013 рік обіцяє Козерогам непоганий рівень доходів. Їм навряд чи доведеться скаржитися на долю, особливо на стику зими і весни, а також в середині осені. Втім, якщо завданням було заробити мільйон доларів, то такі плани можуть виявитися і недосяжними.

На особистому “фронті” у Козерогів можливі деякі проблеми і труднощі. Їм буде не вистачати вміння знаходити компроміс в неоднозначних ситуаціях. А ще Козероги можуть виявитися незадоволені незапланованими вкладеннями в сім’ю (наприклад, на лікування або навчання), яких буде, швидше за все, не уникнути.

Водолій

Астрологічний прогноз на 2013 рік для Водоліїв стверджує: до себе вони повинні ставитися якомога дбайливіше. Навряд чи їм минуть безслідно різного роду надмірності, застілля або перевтоми. Ослаблена імунна система тут же дасть про себе знати загостреннями застарілих проблем, застудами, грипом.

Водоліям у рік Чорної Водяної Змії потрібно постаратися протриматися на плаву. Справа в тому, що труднощів у професійній сфері буде не уникнути, тому доведеться запастися терпінням і працьовитістю. І нехай навіть весь рік буде здаватися одним суцільним буднем, але витримавши його з гідністю, Водоліям вдасться закласти непогану основу для свого подальшого кар’єрного росту.

Незрозуміло чому, але Водоліям буде важко втримати гроші у своїх гаманцях. Їм буде дуже вже часто здаватися, що гроші мають властивість танути як сніг навесні. Втім, це зовсім не означає, що Водолії весь час будуть на мілині. Доходи у них з’являтимуться, просто їх не вдасться втримувати надовго при собі.

Нудьгувати в рік Чорної Водяної Змії Водоліям не доведеться. Їм забезпечена маса емоцій, причому в найширшому діапазоні – від бурхливого захоплення до гніву і депресії. Правда, і подій буде ціле море. Може зустрітися старе кохання, яке, здавалося, давно вже вас покинуло. Або виникнуть нові, неймовірно яскраві стосунки.

Риби

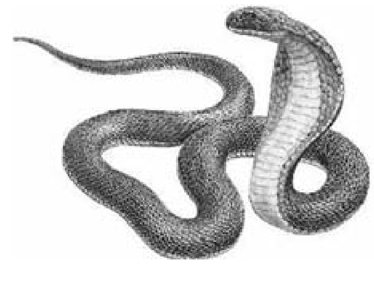

Хоч у рік Чорної Водяної Змії у Риб самопочуття і не буде ідеальним, але їм вдасться пройти усі випробування на міцність з честю. До того ж, вимушена турбота про своє здоров’я змусить Риб знайти вельми ефективні методи його збереження і навіть зміцнення.

У новому році Рибам рекомендується не псувати стосунки з начальством. Якщо їм вдасться заручитися підтримкою свого керівництва, то це стане гарною підмогою у важкі моменти, коли колеги будуть проявляти нещирість, розпускати про Риб невтішні чутки і тому подібне.

Хоч і хвилеподібно, але доходи все ж будуть надходити в гаманці Риб. Так що 2013 рік для них можна в цілому вважати позитивним. Потрібно тільки бути готовими до того, що доведеться багато роз’їжджати, часто перебувати далеко від дому.

У Риб у рік Чорної Водяної Змії виразно з’явиться можливість поліпшити свої житлові умови. Однак при цьому потрібно постаратися не зіпсувати стосунки з ріднею, а шанси цього достатньо великі. Слід пам’ятати, що вміння йти на компроміс ніколи не зайве, тим більше, що часто відразу й не зрозумієш, хто ж насправді винен у виникаючих проблемах.

НА ОЗБРОЄННЯ

Білорусія закупила Як-130

Міністерство оборони Білорусії підписало з російською корпорацією “Іркут” контракт на поставку в 2015 році чотирьох навчально-бойових літаків Як-130. Про це повідомляє прес-служба корпорації. Умови поставки не уточнюються. Як відзначається, Білорусія стала першою країною СНД, що закупила літаки Як-130.

Російськими навчально-бойовими літаками Білорусія зацікавилася ще в 2009 році. У листопаді 2011 року льотчик-інспектор командування ВПС і ППО Білорусії здійснив на Як-130 ознайомчий політ. Зараз для підготовки пілотів білоруські ВПС використовують винищувачі Су-27УБ, МіГ-29УБ і штурмовики Су-25УБ. В 2006 році Білорусія закупила L-39 Albatros, що були у використанні.

Літаки Як-130 призначені для підготовки пілотів як російських, так і закордонних бойових літаків “четвертого” і “п’ятого” поколінь. Літак розвиває швидкість до 1060 кілометрів за годину й може долати до 2000 кілометрів. На озброєнні Як-130 можуть стояти ракети й бомби різних типів, а також гарматні контейнери загальною масою до трьох тонн. Крім Білорусії, російські літаки Як-130 замовив Алжир, Сирія, В’єтнам і Лівія.

ПОСИЛЕННЯ

Німецький контингент одержав вертольоти Tiger

Сухопутні війська Німеччини, дисльковані в афганському Мазарі-Шаріф, одержали два перші ударні вертольоти ЕС665 Tiger. Про це повідомляється на сайті німецьких СВ. Вертольоти доставили в Афганістан транспортним літаком Ан-124. Ще два вертольоти німецькі військові мають одержати за кілька днів.

У вересні 2012 року повідомлялося, що міноборони Німеччини одержало перші чотири вертольоти ЕС665 Tiger, спеціально модернізовані для служби в Афганістані до версії ASGARD (Afghanistan Stabilization German Army Rapid Deployment). Зокрема, вертольоти пристосували для експлуатації в більш жаркому кліматі, а також оснастили більш потужними двигунами й додатковим озброєнням. Крім того, машини одержали встаткування запису польотних даних і системи обміну даними, сумісні зі стандартами зв’язку інших контингентів в Афганістані.

Другу партію із чотирьох Tiger, модернізованих для Афганістану, ФРН, як повідомлялося, одержить до кінця 2012 року. Усі вертольоти стануть на озброєння 36-го вертолітного полку у Фрітцларі, де ведеться підготовка пілотів.

У цілому Німеччина замовила в компанії Eurocopter 40 вертольотів Tiger у спеціальній версії вогневої підтримки UHT. Станом на вересень 2012 року у війська надійшли 27 таких машин, з яких вісім відправили на модернізацію для польотів в Афганістані.

У РАМКАХ АЛЬЯНСУ

НАТО поставить Туреччині шість батарей Patriot

Міністр оборони США Леон Панетта схвалив поставку Туреччині двох батарей зенітного ракетного комплексу MIM-104F Patriot PAC-3, пише газета The Wall Street Journal. Як очікується, наказ про розміщення комплексів на території країни Панетта підпише найближчим часом. Раніше влада Нідерландів і Німеччини також погодилися розмістити в Туреччині по дві батареї Patriot. Комплекси будуть передані тимчасово. Вони покликані підсилити турецьку систему ППО на ґрунті конфлікту із Сирією.

Анкара направила НАТО офіційний запит на розміщення зенітних комплексів на своїй території в листопаді 2012 року, а керівництво альянсу дало на це згоду 20 листопада. Туреччина запитувала в НАТО щонайменше 15 батарей Patriot, які дозволили б їй забезпечити противоповітряне прикриття 80-кілометрової зони уздовж кордону із Сирією, довжина якого становить близько 900 кілометрів.

Із усіх 28 країн-членів НАТО комплекси Patriot мають США, Німеччина, Іспанія, Нідерланди, Польща, Туреччина й Греція. При цьому надати комплекси Туреччині без шкоди для власної безпеки можуть тільки три держави: США, Нідерланди й Німеччина. Інші країни мають у своєму розпорядженні невелику кількість комплексів, і тимчасове виведення їх із системи ППО підірве її можливості. Три країни, що зголосилися передати Туреччині ЗРК, заявили, що вважають за необхідне зміцнити ППО цієї країни.

Згідно із заявою США, Німеччини й Нідерландів, комплекси, які будуть передані Туреччині, використовуватимуться винятково з метою самооборони – ними не планується знищувати літаки, що виконують польоти над територією Сирії. Крім самих комплексів, країни також направлять до Туреччини по 400 військовослужбовців, які забезпечуватимуть і обслуговуватимуть Patriot.

Термін передачі зенітних комплексів поки не відомі. Втім, за оцінкою уряду Нідерландів, Анкара отримає ЗРК у середині січня 2013 року. У свою чергу, в керівництві НАТО раніше заявили, що всі комплекси, заплановані до поставки, заступлять на бойове чергування наприкінці січня майбутнього року. Крім ЗРК, НАТО направить в Анкару спеціальний розвідувальний літак, який буде використовуватися для виявлення пусків балістичних ракет.

МОДЕРНІЗАЦІЯ

Індія оснастить літаки системою попередження про зіткнення

Міністерство оборони Індії санкціонувало установку на всі закуповувані військові літаки й вертольоти системи попередження про зіткнення. Про це, як повідомляє Defense News, заявив міністр оборони Індії. За його словами, точні типи й набір устаткування визначатимуться залежно від конкретного літального апарата.

У цей час у складі ВПС Індії системами попередження про зіткнення оснащені тільки літальні апарати, що перевозять командування й перших осіб держави. Зокрема, такі системи мають пасажирські літаки виробництва Embraer і Boeing. На них також встановлена апаратура попередження про небезпечне зближення із землею.

Загальна вартість програми оснащення нових літаків необхідною апаратурою поки не визначена. Також не уточнюється, чи одержать нові системи вже існуючі на озброєнні ВПС Індії літаки й вертольоти. За рахунок використання бортових систем попередження про зіткнення й небезпечного зближення із землею Індія розраховує знизити аварійність у ВПС.

Слід зазначити, що подібні системи колись практично не встановлювалися на літальні апарати індійських ВПС, які покладалися на дані центрів управління польотами. Літальні апарати, призначені для VIP перевезень, одержали встаткування попередження тільки після того, як в 2011 році в повітрі ледве не відбулося зіткнення вертольота, що перевозив колишнього президента Індії, з іншою такою машиною.

ПЛАНИ

Росія запустить 11 балістичних ракет

Російські Ракетні війська стратегічного призначення в наступному році планують запустити 11 міжконтинентальних балістичних ракет. Про це повідомляє РІА “Новости” з посиланням на командувача РВСН генерал-полковника Сергія Каракаєва.

Як пояснив Каракаєв, в рамках випробувань перевірять як існуючі ракетні комплекси, так і перспективні проекти. В 2012 році (із грудня 2011 року) РВСН здійснили п’ять пусків ракет. У ході трьох з них, за словами генерал-полковника, РВСН випробували розроблювальні комплекси й ефективність російського озброєння при подоланні систем протиракетної оборони (ПРО) потенційного супротивника.

Каракаєв також розповів, що РВСН планують до 2022 року зберегти на озброєнні найважчу стратегічну ракету РС-20 “Воєвода” (за класифікацією НАТО – “Сатана”). За його словами, зараз ракетний комплекс із цією ракетою в півтора рази перевищив гарантійні терміни експлуатації, простоявши на бойовому чергуванні 24 роки. Термін бойового чергування іншого російського ракетного комплексу – РС-18 (“Стилет”), раніше подовжили до 33 років, тим самим більш ніж у три рази перевищивши його гарантійний строк служби. У цілому до 2021 року РВСН мають намір обновити 98 відсотків ракетних комплексів. Планується, що до 2016 року нові ракетні комплекси складуть близько 60 відсотків ударного угруповання.

Рік, що минає, ознаменувався появою нових гравців у космонавтиці – Північна Корея змогла вивести на орбіту свій перший супутник, випередивши Південну Корею, компанія SpaceX вперше доставила вантаж на МКС, а американські компанії заявили про плани видобутку корисних копалин на астероїдах і нових експедиціях на Місяць.

Для російської космонавтики низка невдач, яка почалася ще в кінці 2010 року, продовжилася і в 2012-му. Втрата двох супутників призвела до відставки глави Центру імені Хрунічева, а головний конструктор системи ГЛОНАСС Юрій Урлічіч був звільнений на тлі заяв МВС про розкрадання при розробці системи.

Головні події 2012 року в космонавтиці

Північна Корея прорвалася в космос

Північнокорейським інженерам після невдалої спроби, зробленої в квітні, вдалося вивести на орбіту свій перший супутник.

Американська система стеження за космічним простором підтвердила, що після запуску з космодрому Сохей 12 грудня, в космос на орбіту заввишки близько 500 кілометрів були виведені чотири об'єкти – супутник "Кванменсон-3", розгінний блок і ще два фрагменти, можливо, дві половини обтічника.

Запуск стокілограмового супутника, призначеного для зйомки поверхні Землі, викликав різко негативну реакцію міжнародного співтовариства. Сусідні країни, зокрема Японія і Філіппіни, назвали цей запуск порушенням резолюцій Ради Безпеки ООН, які забороняють КНДР займатися випробуванням ядерної зброї і проводити пуски ракет, які можуть стати засобами його доставки.

Хоча деякі експерти і вважають, що КНДР не зможе підтримувати стійку космічну програму і її мета виключно політична, на карті світу з'явилася нова космічна держава.

При цьому північнокорейцям вдалося пробитися в космос раніше їх південнокорейських колег. Південна Корея відчуває труднощі з ракетою KSLV. Перші два запуски цього носія, створеного за участю російських фахівців з Центру імені Хрунічева, закінчилися невдачею. Третій запуск, намічений на жовтень 2012 року, кілька разів відкладався через технічні проблеми і, врешті-решт, був перенесений на 2013 рік.

Китайський зонд в гостях у астероїда

Планомірне просування Китаю в космос викликає повагу на тлі невдач і скандалів у російській космічній галузі та довгої паузи після відставки шатлів в США. У червні 2012 року на кораблі "Шеньчжоу-9" в космос разом з двома колегами-чоловіками вирушила перша китайська космонавтка Лю Ян.

Члени цього ж екіпажу стали першими гостями першої китайської космічної станції "Тяньгун-1", до якої "Шеньчжоу-9" пристикувався 24 червня. Космонавти провели на станції півтора тижні і благополучно повернулися на Землю.

Ще про одне досягнення китайської космічної галузі світ дізнався під завісу цього року – китайський місячний зонд "Чан'е-2" відвідав астероїд Таутатіс. Цей апарат був призначений для дослідження Місяця, однак після того, як він успішно виконав місячну програму, китайські вчені направили його спочатку в точку Лагранжа L2, а потім до чотирикілометрового астероїду.

До цих пір побувати поруч з астероїдами вдавалося тільки космічним апаратам США, Японії та ЄС. Китайські вчені заявляють, що тепер КНР довела свою здатність створювати міжпланетні космічні апарати.

Перші космічні шахтарі

У квітні 2012 року була створена перша комерційна компанія, яка заявила про намір видобувати корисні копалини за межами Землі.

Фірма Planetary Resources, в числі співзасновників та інвесторів якої топ-менеджери Google Сергій Брін і Ларрі Пейдж, космічний турист Чарльз Симоні і глава Space Adventures Ерік Андерсон, має намір вже через два роки відправити в космос перші автомати-геологи. Космічні телескопи Arkyd будуть шукати серед астероїдів, що зближуються із Землею, перспективні з точки зору гірських розробок.

Компанія має намір видобувати на астероїдах водяний лід, з якого можна буде виробляти ракетне паливо – водень і кисень, а також метали платинової групи, яких на астероїдах у десятки разів більше, ніж на Землі.

Інша американська компанія Golden Spike ("золотий костиль" – натяк на епоху прокладки трансконтинентальної залізниці в США) в грудні оголосила про намір до 2020 року організувати пілотовані експедиції на Місяць – приблизно в десять разів дешевше, ніж польоти епохи "Аполлонів", всього лише за 1,5 мільярда доларів за рейс.

Перший політ, як розраховує компанія, має відбутися у 2020 році.

Приватний корабель в гостях у МКС

Вантажний корабель Dragon в 2012 році став першим в історії приватним космічним апаратом, який дістався до Міжнародної космічної станції (МКС).

До цього моменту до станції прибували тільки "державні" кораблі – російські, американські, європейські і японські.

Корабель, який створений американською компанією SpaceX, в 2012 році здійснив два польоти до МКС. Перший політ був пробним – він відбувся в кінці травня. Учасники проекту перевіряли керованість корабля, провели цілу серію маневрів навколо станції, щоб переконатися в безпеці стикування.

Другий політ відбувся в жовтні – ця експедиція вже виконувалася в рамках контракту з НАСА щодо доставки вантажів на МКС.

Dragon доставив на станцію близько 450 кілограмів вантажу – харчування та одяг для екіпажу, обладнання для наукових експериментів і обслуговування систем станції.

На Землю в капсулі повернулося близько 904 кілограмів вантажу.

Втрата супутника і відставка глави Центру Хрунічева

Запуск 7 серпня ракети-носія "Протон-М", що виводив на орбіту супутники зв'язку – російський "Експрес МД2" і індонезійський "Телком-3", закінчився невдачею через збій у роботі розгінного блоку "Бриз-М" виробництва Центру імені Хрунічева.

Двигун "Бризу-М" вимкнувся через сім секунд, а не через 18 хвилин, як повинен був. В результаті супутники залишилися на перехідній орбіті, використовувати їх за призначенням не можна.

Прем'єр-міністр Дмитро Медведєв провів нараду у зв'язку з аварійним запуском і доручив уряду опрацювати питання організації роботи Роскосмосу і контролю за якістю космічної продукції.

Після цієї наради гендиректор Центру імені Хрунічева Володимир Нестеров написав заяву про звільнення за власним бажанням. Трохи пізніше президент РФ Володимир Путін своїм указом звільнив Нестерова від займаної посади.

Роскосмос після відставки Нестерова оголосив конкурс на заміщення посади гендиректора Центру імені Хрунічева, переможцем якого став єдиний претендент – колишній заступник керівника Центру Хрунічева Олександр Селіверстов.

Перший відкритий конкурс з відбору космонавтів

Міжвідомча комісія з відбору космонавтів (МВК), що пройшли проведений Роскосмосом відкритий конкурс, прийняла рішення допустити до проходження загальнокосмічної підготовки вісім претендентів, серед яких одна жінка.

Подібний відкритий конкурс проводився вперше, до цього моменту стати космонавтами могли тільки військові льотчики або співробітники космічних підприємств.

На адресу конкурсної комісії надійшло 304 заяви від бажаючих. До очного етапу конкурсу було допущено 51 чоловік, з яких всі випробування цього етапу з позитивним результатом виконали дев'ять осіб. А в підсумку МВК з відбору в загін космонавтів прийняла рішення допустити до проходження загальнокосмічної підготовки вісім претендентів.

Російський ЦУП без зв'язку

Розрив оптоволоконного кабелю, що зв'язує російський Центр управління польотами (ЦУП) ЦНДІМАШ зі станціями стеження за космічними об'єктами, стався в листопаді.

Кабель був перерізаний помилково на території Митищинської АТС при проведенні ремонтних робіт. Пошкоджений канал зв'язку належав оператору "Акадо Телеком".

Російський ЦУП через розрив кабелю не міг передавати команди на цивільні супутники і російський сегмент МКС. Однак представники Роскосмосу запевнили РІА "Новости", що загрози для МКС і інших космічних апаратів немає – були задіяні резервні канали, зокрема зв'язок з МКС дублювався через американські системи.

НАСА повідомляло, що перехід на американську систему зв'язку, яка періодично і в робочому порядку використовується на додаток до системи російських наземних станцій, ніяк не позначився на роботі МКС.

Пізніше з'ясувалося, що обрив кабелю ніяк не вплинув на російські військові супутники, деякі супутники дистанційного зондування Землі і супутники зв'язку, а також на космічний радіотелескоп "Радіоастрон".

Менше ніж за добу пошкоджений канал зв'язку був відновлений, система управління функціонувала в штатному режимі. При цьому, за контрактом з клієнтом, на усунення подібних аварій дається не більше 48 годин.

Відставка глави РКС

Юрій Урлічіч був відправлений у відставку з поста генконструктора ВАТ "Російські космічні системи" (РКС) і написав заяву про звільнення з посади гендиректора підприємства за власним бажанням.

Це сталося після заяв з боку МВС про розкрадання 6,5 мільярда рублів в РКС при розробці навігаційної системи ГЛОНАСС. За даним фактом було порушено кримінальну справу стосовно низки керівників, імена та посади підозрюваних не розголошувалися.

Після цього рішенням військово-промислової комісії при уряді РФ Юрій Урлічіч був звільнений з посади генерального конструктора системи ГЛОНАСС. Трохи пізніше Роскосмос направив в Мінекономрозвитку матеріали про звільнення Юрія Урлічіча з поста гендиректора РКС.

Роскосмос запропонував обрати тимчасово виконуючим обов'язки генерального директора РКС заступника гендиректора з економіки Андрія Чимириса.

"Прогрес" долетів до МКС за 6 годин

На початку серпня космічна вантажівка "Прогрес М-16М" вперше пристикувалася до Міжнародної космічної станції за рекордно короткий час – 6 год замість звичайних двох діб.

"Прогрес М-16М" привіз на МКС стандартний набір вантажів: компоненти палива, кисень, обладнання для наукових експериментів, засоби медичного забезпечення, продукти харчування і воду, а також посилки для екіпажу МКС – всього понад 2,5 тонни вантажів.

Оскільки перший досвід виявився вдалим, наступна космічна вантажівка – "Прогрес М-17М" – пристикувалася до МКС також за "швидкою" схемою.

У 2013 році з Байконура планується провести близько 30 космічних пусків

У 2013 році з космодрому Байконур планується здійснити близько 30 космічних пусків. Зокрема, активно експлуатуватимуться ракети "Союз" і "Протон-М", повідомляє журнал "Новини космонавтики".

Приблизно такими ж були плани на 2012 рік, однак відбулося зміщення декількох пусків на 2013 рік.

Висока ймовірність, що протягом 2013 року з Байконура буде запущений "Протон" із супутником зв'язку для Міноборони Росії. А на кінець року намічений пуск "Протона-М" з новим російським багатофункціональним лабораторним модулем "Наука" для міжнародної станції. Однак існує висока ймовірність того, що цей пуск переміститься на 2014 рік, передає "Інтерфакс" з посиланням на джерело на космодромі.

Всього планується 15 пусків ракет "Союз". Крім того, можна розраховувати на 10-12 пусків ракет "Протон-М". Також двічі передбачається використовувати ракету-носій "Зеніт-3М" (для пуску ізраїльського телекомунікаційного супутника Amos-4 і російського "Електро-Л").

Піхотинець, який став маршалом авіації

Микола Семенович Скрипко – людина, без перебільшення, унікальної долі. Українець, але народився у Прибалтиці, служив червоноармійцем у звичайній піхотній частині, але завершив військову службу у званні маршала авіації…

Радянський воєначальник маршал авіації Микола Скрипко народився 5 грудня 1902 року, рівно 110 років тому, у селі Больдераа Ліфляндської губернії. У 17 років добровольцем пішов до Червоної армії, воював рядовим бійцем у піхоті, згодом – молодшим командиром в артилерії. Всю громадянську війну він воював на Далекому Сході: спочатку – проти військ отамана Семенова, згодом – японських інтервентів, потім – білих урядів Далекого Сходу. Зокрема, був учасником штурму Спасська, Владивостокської наступальної операції, за що нагороджений своїм першим орденом Червоного Прапора.

Після закінчення війни Микола Скрипко залишився служити на Далекому Сході, був спочатку начальником служби зв'язку та розвідки гаубичного артилерійського дивізіону. Згодом, у 1923 році, під час військових навчань він здійснив виліт на літаку як спостерігач, після чого її прийняв рішення перейти служити до авіації.

У 1924 році Микола Скрипко вступив до Ленінградської військово-теоретичної авіаційної школи, після закінчення якої через рік був направлений на навчання до 1-ї військової школи льотчиків імені М'ясникова – саме так на той час називалася славетна Качинська авіаційна школа. З 1927 року він служив молодшим льотчиком у 36-й легкобомбардувальній авіаційній ескадрильї 7-ї авіабригади у Кіровограді. З 1928 року – у Борисоглібській 2-й авіаційній школі льотчиків. Спочатку – льотчиком-інструктором, згодом – командиром навчальної ланки, загону, ескадрильї. У 1934 році льотчик Скрипко був призначений на посаду начальника відділу з підготовки льотчиків авіаційної школи в Оренбурзі, а невдовзі став командиром створеної на базі цього відділу навчальної авіаційної бригади ВПС Приволзького військового округу.

Після закінчення у 1938 році Вищої льотно-тактичної школи в Ленінграді Микола Семенович був призначений на посаду командира 13-го легкого бомбардувального полку у Середньо-азійському військовому окрузі. Незабаром частина була переформована у 34-й швидкісний бомбардувальний авіаційний полк.

З квітня передвоєнного 1940-го підполковник Микола Скрипко командував 35-ю авіаційною бригадою у Київському особливому військовому окрузі, влітку цього ж року нетривалий час командував у цьому ж окрузі – 16-ю змішаною авіаційною дивізією. У листопаді 1940 року полковник Микола Скрипко прийняв під командування 3-й далекобомбардувальний авіаційний корпус у складі ВПС Західного особливого військового округу зі штабом у Смоленську.

Із першого дня Великої Вітчизняної війни полковник Скрипко – у діючій армії. Літаки корпусу постійно здійснювали бойові вильоти на підтримку військ Західного фронту. При цьому корпус ніс значні втрати через відсутність винищувального супроводу й застосування застарілих типів бомбардувальників. Однак і за таких важливих обставин полковнику Скрипку вдавалося досягти значних бойових результатів шляхом впровадження новаторських бойових прийомів. Так, зокрема, без погодження з вищим командуванням він віддав наказ про встановлення додаткових бортових кулеметів у задній нижній напівсфері бомбардувальників, а через відсутність штатних кулеметників комплектував їх командирами й червоноармійцями наземних і штабних підрозділів. В результаті значно знизилися власні втрати, а вогнем з цих кулеметів за короткий строк було збито понад 20 винищувачів противника, які намагалися атакувати бомбардувальники з незахищених, як їм здавалося, секторів.

Такі високі бойові показники не могли бути непоміченими командуванням, і незабаром полковник Микола Скрипко отримав підвищення – був призначений командувачем Військово-Повітряних Сил 5-ї армії Південно-Західного фронту, а невдовзі – заступником командувача ВПС всього Південно-Західного фронту.

З березня 1942 року генерал-майор Микола Скрипко – заступник командувача Авіації далекої дії прославленого генерала Олександра Голованова. Цю посаду генерал Скрипко обіймав майже до Нового, сорок п'ятого року, коли АДД було переформовано у 18-у Повітряну армію, і сам Скрипко став заступником командувача.

За роки Великої Вітчизняної війни Микола Семенович отримав чотири чергових військових звання – генерал-майора, генерал-лейтенанта, генерал-полковника та маршала авіації.

Після закінчення війни, у 1946 році, 18-у Повітряну армію було розформовано, а маршал авіації Микола Скрипко був призначений на посаду першого заступника командувача Дальньої авіації. А після закінчення у 1950 році Вищих академічних курсів при Вищій Військовій академії імені Климента Ворошилова став командувачем транспортно-десантної авіації. З 1953 року – командувач транспортно-десантної авіації Повітрянодесантних військ.

Аналізуючи численні проблеми у питаннях десантування великих повітрянодесантних з'єднань та зростання ролі останніх в умовах сучасної війни, маршал авіації Микола Скрипко дійшов до висновку про необхідність створення нового роду авіації. Він активно добивався розгляду наданих ним відповідних пропозицій. Керівництво Міністерства оборони СРСР погодилося з цими пропозиціями, і в 1955 році було створено Військово-транспортну авіацію, а маршал авіації Микола Скрипко став її першим командувачем. Очолював ВТА протягом 14 років і став, власне, її родоначальником у сучасному вигляді.

Останньою військовою посадою маршала авіації Миколи Скрипка була посада військового інспектора – радника Групи генеральних інспекторів Міністерства оборони СРСР. Останньою ж посадою взагалі – посада члена Центральної ревізійної комісії КПРС. З життя прославлений маршал пішов у віці 85 років наприкінці 1987 року.

Не пройшло й десяти років, й ім'я родоначальника Військово-транспортної авіації маршала авіації Миколи Скрипка було присвоєно 610-у центру бойового застосування і підготовки особового складу військово-транспортної авіації ВПС Російської Федерації, що знаходиться у місті Іваново. А з 2002 року ім'я маршала носить один із літаків ВТА ВПС РФ.

Олексій Тригуб.

ДЕНЬ КАЛЕНДАРЯ

31 грудня – 13 січня

31 грудня 1948 р. *народився заступник ГК ВПС ЗС України з ВР (1999-2004) Б.П.Коротков.*

31 грудня 1948 р. *народився Герой Радянського Союзу, льотчик-космонавт, льотчик-випробувач В.М.Афанасьєв.*

31 грудня 1955 р. *народився провідний інженер АНТК "Антонов" з льотних випробувань С.В.Бабін.*

31 грудня 1968 р. *здійснив перший політ перший у світі надзвуковий пасажирський літак Ту-144, екіпаж Е.В.Єляна.*

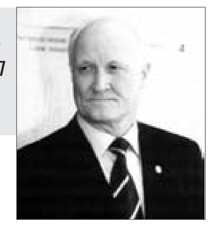
31 грудня 1983 р. *на озброєння прийнято літак Ту-95МС із малогабаритною стратегічною крилатою ракетою Х-55 конструкції МКБ "Райдуга".*

1 січня 1923 р. *народився військовий льотчик, командир 2-го овбак ДА м. Вінниця (1970-1980) І.В.Горбунов.*

1 січня 1930 р. *народився заслужений військовий льотчик СРСР, перший командувач 24-ї ПА м. Вінниця (1980-1984) А.Ф.Борсук.*

1 січня 1938 р. *народився Генеральний директор ДП "Завод 410 цивільної авіації" (1974-2008) А.П.Кудрін.*

1 січня 1938 р. *морська авіація набула статусу самостійного роду сил ВМФ СРСР.*

1 січня 1944 р. *народився Міністр оборони України (1993-1995) В.Г.Радецький.*

1 січня 1948 р. *народився Міністр оборони України (2001-2003) В.П.Шкідченко.*

1 січня 1967 р. *народився головний інженер ЗРВ Командування ПС ЗС України В.П.Михидченко.*

2 січня 1903 р. *народився заслужений льотчик-випробувач СРСР П.М.Стефановський.*

2 січня 1946 р. *народився заступник командувача ВПС ЗС України з тилу (1992-2002), голова Вінницької міської організації ветеранів ЗС В.В.Павленко.*

2 січня 1950 р. *народився військовий льотчик, учасник першого міжнародного візиту ВПС України до США та Канади (1992 р.), кращий пілотажник світу (1996 р.) М.Л.Коваль.*

2 січня 1957 р. *народився директор ДП МОУ "Укроборонлізинг" Г.В. Левківська.*

2 січня 1959 р. *народився заступник командувача ПС ЗС України з логістики – начальник логістики В.А.Шатов.*

2 січня 1903 р. *народився льотчик-випробувач Н.Б.Фегерварі.*

3 січня 1955 р. *народився начальник Генерального штабу – Головнокомандувач ЗС України (2010-2012) Г.М.Педченко.*

3 січня 1963 р. *відбувся перший політ магістрального пасажирського літака Іл-62 з двигунами АЛ-7, екіпаж В.К.Коккінакі.*

3 січня 1972 р. *народився начальник розрахунково-касового відділу МОУ Т.М.Савенко.*

4 січня 1958 р. *перший у світі штучний супутник Землі увійшов в атмосферу.*

5 січня 1935 р. *народився заслужений військовий льотчик СРСР, командувач ВПС Київського ВО (1985-1990, з травня 1988 р. – 17-та ПА) М.П.Крюков.*

5 січня 1973 р. *з літака Ан-12Б з висоти 800 м вперше було здійснено десантування бронетехніки (БМД-1) з екіпажем.*

6 січня 1918 р. *народився Герой Соціалістичної Праці, льотчик-випробувач Г.О.Нікіфоров.*

6 січня 1933 р. *народився льотчик-космонавт О.Г.Макаров.*

ДЕНЬ КАЛЕНДАРЯ

31 грудня – 13 січня

6 січня 1943 р. *Указом Президіуму Верховної Ради СРСР були введені погони в Червоній армії.*

6 січня 1958 р. *відбувся перший політ дослідного зразка винищувача Т-47 ОКБ П.О.Сухого.*

7 січня 1928 р. *відбувся перший політ дослідного зразка літака У-2 (По-2) М.М.Полікарпова.*

7 січня 1931 р. *народився заслужений військовий льотчик СРСР, командувач 17-ї ПА (1979-1980), командувач ВПС Київського ВО (1980-1985) В.Є.Панькін.*

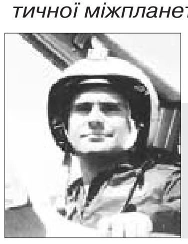

8 січня 1960 р. *народився начальник штабу – заступник начальника авіації Командування ПС ЗС України І.М.Янушевич.*

8 січня 1948 р. *відбувся перший політ винищувача Ла-174 КБ С.А.Лавочкіна, І.Є.Федоров.*

8 січня 1958 р. *народився заступник начальника військ зв'язку та ІС штабу Командування ПС ЗС України М.І.Душук.*

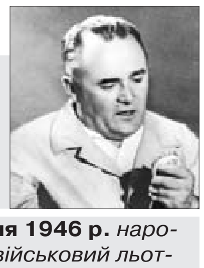
8 січня 1973 р. *відбувся запуск автоматичної міжпланетної станції (АМС) "Луна-21", який доставив на поверхню Місяця "Місяцехід-2".*

9 січня 1963 р. *народився льотчик-випробувач, пілот пілотажної групи "Українські соколи" І.І.Овчинніков.*

10 січня 1964 р. *народився штурман-випробувач АНТК ім. О.К.Антонова, провідний штурман військово-транспортного літака Ан-70 В.М.Дерновий.*

11 січня 1954 р. *народився начальник адміністративного управління Командування ПС ЗС України В.М.Нагайчук.*

12 січня 1907 р. *народився основоположник практичної космонавтики, двічі Герой Соціалістичної Праці С.П.Корольов.*

12 січня 1946 р. *народився військовий льотчик, перший Командувач ВПС України (1992-1994) В.О.Васильєв.*

12 січня 1962 р. *народився начальник радіотехничних військ Командування ПС ЗС України С.Д.Вишневський.*

13 січня 1952 р. *народився ректор Національного авіаційного університету М.С.Кулик.*

13 січня 1955 р. *народився директор ДП "Луцький ремонтний завод "Мотор" М.І.Матрунчик.*

На грани ядерной катастрофы. 1962 год – Карибский кризис.

Закінчення. Початок в №42.

В период с 1 по 9 ноября на 12 судов, которые находились в то время в портах Кубы, были загружены 42 ракеты "Р-12" (36 боевых и 6 учебных); на них было размещено 3289 человек и 1056 единиц техники. Затем суда взяли курс домой. Остальные 3716 человек и 1056 единиц техники были отправлены на 12 судах в период с 18 ноября по 12 декабря. Выгрузка техники и ракет в морских портах СССР занимала от 7 до 10 суток. Большая группа генералов и офицеров, участвовавших в оказании интернациональной помощи Республике Куба, была награждена государственными наградами. Среди них – А.Буцкой, П.Акиндинов, Л.Гарбуз, В.Слизнев, П.Данкевич, И.Стаценко, И.Сидоров, В.Подарин, А.Вахтин и многие другие офицеры, солдаты и сержанты. Всего Указом Президиума Верховного Совета СССР №1739 от 1 октября 1963 года "за образцовое выполнение специального задания правительства орденами и медалями СССР был награжден 1001 человек.

После принятия решения о выводе ракет, СССР активно продолжал оказывать помощь в строительстве Революционных Вооруженных Сил Кубы.

По соглашению между правительством СССР и Кубы в соответствии с директивой ГШ ВС СССР вся военная техника и вооружение безвозмездно передавалась кубинцам. Из состава 51-й рд были оставлены автомобильная рота, инженерно-саперный батальон, хлебозавод. Была организована подготовка специалистов по эксплуатации, обслуживанию, боевому применению переданного кубинцам вооружения и техники. На обучение специалистов отводилось: в Сухопутных войсках 5-6 , в ЗРВ – 10, в ВМС – 9 месяцев. Полки, батальоны, дивизионы, эскадрильи, корабли превратились в учебные центры, а офицеры, сержанты и солдаты – в преподавателей, инструкторов. К середине 1964 года было подготовлено более 15 тыс. кубинских военнослужащих, в том числе для войск ПВО – 7400 человек, сухопутных войск – 4300, ВВС – 1500, частей связи – 550.

Практически миссия советского военного контингента на Кубе была завершена через 25 месяцев. 29 мая 1963 года было подписано соглашение между СССР и Республикой Куба об оставлении на острове символического количества советских войск – мотострелковой бригады. И группа советских войск на Кубе (ГСВК) была переименована в Группу советских специалистов на Кубе (ГСВСК).

Возвращаясь во времени назад, заметим, что активную роль в урегулировании Карибского кризиса сыграли СССР, ООН, Куба. Об этом свидетельствуют целый ряд мероприятий, направленных на разрешение "ядерного кризиса".

23, 24 и 25 октября 1962 года состоялись три заседания Совета Безопасности ООН, на которых развернулась горячая дискуссия о положении в Карибском бассейне. Представители ряда стран призвали США, Кубу и СССР к мирному урегулированию конфликта. Генеральный секретарь ООН У.Тан обратился к руководству СССР и США с просьбой не допустить столкновения советских и американских кораблей. 27 октября Фидель Кастро в письме У. Тану заявил о готовности Кубы разрешить все разногласия с США мирными средствами, не нарушая своего суверенитета. Несколько ранее, 23 октября, была проведена беседа советского посла А. Добрынина с Р.Кеннеди, после которой установили прямую связь советского посла с Белым домом. В этот же день было опубликовано Заявление советского правительства об опасных последствиях морской блокады Кубы и военных приготовлениях США в Карибском бассейне, а также о возможном ответном ударе СССР, "если агрессоры развяжут войну" …

Но уже 26-27 октября СССР выступил с компромиссными предложениями: вывести с Кубы ракеты при условии, если США гарантируют неприкосновенность границ Кубы и возьмут обязательство не осуществлять против нее агрессии. Советские предложения были приняты Вашингтоном. 30 октября Белый дом официально отказался от планов агрессии против Кубы.

Генеральный секретарь ООН У.Тан вел переговоры с кубинским правительством и посольством СССР о контроле со стороны США за демонтажем и вывозом ракет. Американцы требовали этого права прямо на месте дислокации ракет. Фидель Кастро своего согласия на контроль непосредственно на территории Кубы не дал. СССР согласился на это, но только в открытом море… Командование Группы предварительно сообщало американцам количество вывозимых ракет и на какой транспорт они погружены. В открытом море к судну подходили военные корабли, в небе барражировали вертолеты. Это была унизительная для СССР процедура… Ракеты, которые несколько дней назад грозно смотрели в небо, теперь расчехлялись. Инспекторы пересчитывали их, и судно продолжало путь домой, в СССР. Вывозились также и фронтовые бомбардировщики Ил-28.

США выполнили требования СССР: в апреле 1963 года вывезли свои ракеты из Турции и Италии. Соединенные Штаты публично заявили об отказе от планов вооруженного свержения правительства Кастро. Поставленные советским правительством военно-политические цели были, в основном, достигнуты.

Заключение, или по ком звонил колокол?

Минуло 50 лет с момента самой опасной военной конфронтации. Но объективного ответа на вопрос, что было причиной Карибского кризиса, пока нет. На Западе по-прежнему считают, что советские ракеты на Кубе заставили Кеннеди пойти на крайнее обострение. То есть действия СССР – причина кризиса. В публикациях на постсоветском пространстве высказывается противоположная точка зрения, а именно: корни кризиса уходят в американскую авантюристическую политику военного насилия над другими государствами и народами.

Карибский кризис создавался в атмосфере психоза "холодной войны" . Стороны действовали бескомпромиссно: бряцанье оружием, военные угрозы и обвинения друг друга в агрессивности.

Вашингтон решил любыми средствами удалить советские ракеты с Кубы, наказать режим Кастро; жестко противостоять "вызовам" Советского Союза вплоть до применения силы, в том числе ядерного оружия. А Москва и Гавана также жестко решили, что американской агрессии в отношении Кубы надо дать решительный отпор, а в случае развязывания войны "нанести самый мощный ответный удар", в том числе в Европе… Если бы ядерный апокалипсис состоялся, то искать причины кризиса уже было бы некому… К счастью для человечества, в октябре 1962 года благоразумие восторжествовало над политическими амбициями. Руководители СССР и США того времени сумели удержать под контролем ситуацию конфликта и вовремя остановиться.

Однако не все точки над "і" расставлены, не все вопросы закрыты. Пока у общественности нет полных рассекреченных документов, способных доказать, допускало ли американское или советское политическое руководство применение ядерного оружия, до тех пор не будет однозначного ответа на вопрос: кто подвел мир к ядерной катастрофе? Можно не сомневаться в том, что военные и США и СССР выполнили бы любое решение своего правительства…

Оценивая остроту ситуации и соотношение противостоящих военных группировок (сил) того времени, так или иначе втянутых в конфликт и ждущих времени "Ч", можно сделать вывод, что риск возникновения ядерной войны в ходе Карибского кризиса достиг своего апогея. В последующем, вплоть до сегодняшнего момента никогда ничего подобного не было. С этой точки зрения Карибский кризис навсегда сохранится в памяти человечества как напоминание о хрупкости и нестабильности нашего бытия.

Послесловие. Уроки и выводы

Карибский кризис – сложный военно-политический конфликт. Военная конфронтация – не суть кризиса, а следствие политической борьбы двух социальных систем. Карибский кризис снова напомнил о роли и месте государственных деятелей в истории, в судьбах народов. В тот период судьба мирового сообщества находилась в руках руководителей СССР и США. Оружие находится в руках генералов, а его применение зависит от политиков. Что касается военно-стратегической операции "Анадырь", то ее историческое значение в том, что она сорвала план американского вторжения на Кубу и ликвидацию ее общественного строя. Без ведения масштабных военных действий были решены глобальные политические цели, свобода и независимость Кубы – защищены.

В операции "Анадырь", которая явилась сердцевиной Карибского кризиса 1962 года, на практике была показана стратегическая мобильность соединений и частей всех видов и родов войск, их боевые возможности. Беспрецедентная межконтинентальная переброска войск, боевой техники, грузов не имела аналогов ни в практике Советского Союза (в том числе и во время Великой Отечественной войны), ни в практике других государств.

Операция "Анадырь" была уникальной не только по скрытности подготовки, оперативной маскировке, строгому соблюдению и сохранению военной тайны, переброске войск и их развертыванию на боевых позициях, но и по организации взаимодействия всех видов и родов войск между собой и с кубинскими Революционными Вооруженными Силами, по быстроте организации боевого дежурства и боевой службы. Операция "Анадырь" явилась проверкой всей системы военно-патриотического воспитания. Советский солдат продемонстрировал высочайшую сознательность, мужество, стойкость, физическую выносливость, профессионализм, дисциплинированность, верность своему долгу, патриотизм и интернационализм.

Военно-стратегическая операция "Анадырь" является образцом военного искусства. Она позволила внести существенные изменения в боевые уставы и наставления, а также коррективы в разработку, производство и эксплуатацию техники родов войск с учетом влажного тропического климата.

В ходе операции "Анадырь" Советскому Союзу не удалось достичь количественного паритета с США в стратегических ядерных средствах. Такой паритет был обеспечен лишь спустя 10 лет. В октябре 1962 года сформировался другой паритет – "паритет страха" , при котором ни одна из сторон не сочла себя вправе рассматривать победителем в возможной ракетно-ядерной войне.

Впервые в истории оказавшись в состоянии "равной опасности" с СССР, в США пришли к выводу, что огромный ракетно-ядерный потенциал не есть гарантией защиты своего народа. Отсюда следует, что ядерное оружие как в период Карибского кризиса, так и в последующие годы выполнило и продолжает выполнять роль ядерного сдерживания.

Прошли годы. С исторической арены ушел один из участников Карибских событий – Советский Союз.

Распад СССР и социалистического содружества кардинально изменил ход мирового социального развития. Торжественные клятвы вечной дружбы сменились отчуждением, разрывом договорных обязательств. Мир стал жить в другом измерении. Но добрая память о Кубе, о кубинском народе жила и живет в сердцах нашего народа и воинов-интернационалистов (кубинцев). Тяжелый и опасный, а порой и рискованный труд советских солдат во время выполнения задач военно-стратегической операции "Анадырь" – это настоящий подвиг. И он не может быть забытым и уйти в неизвестность.

Ігор Чичкань. Людмила Кошелєва.
Матеріал до друку підготував
Володимир Алєксєєв.

“Христос народився – Славімо його!”

Скоро одне із найбільших свят християн – Різдво Христове. Католицьке Різдво вже відсвяткували, а от православні християни відзначають його 7 січня. Святкує Різдво Христове цього дня і Україна.

Дві тисячі років тому перед новонародженою Дитиною з німим здивуванням схилилися юна Марія, сивоволосий Йосип і бідні пастухи. Вони побачили в Ньому світло Любові, схованої раніш від людей. Світло Любові опромінило початок нової ери.

Свято Різдва – найкрасивіше зимове свято. Православною Церквою воно відзначається 7 січня за новим стилем. Це свято приходить до людей морозної ночі в годину опівнічної храмової служби в сяйві свічок, у світлі зірок і гучному співі хору. Звуки дитячих голосів, що славословлять Бога, як ангельський глас, наповнюють торжеством Всесвіт. Небо і земля славлять Різдво Христове. На землі, хоча б ненадовго, запановує мир, а серця сповнюються доброю волею.

Цього дня сталася велика для всього християнського світу подія – народження Ісуса Христа у Вифлеємі (Ісус у перекладі з єврейської означає “спасіння”). Усі християни переконані, що Ісус Христос був посланий Богом на землю задля спокутування гріхів і спасіння людства. Старозавітні пророки провістили місце і час народження Спасителя світу – 5508 рік від створення світу. Отже, 7 січня – це день народження Сина Божого на землі. Від цього дня починається відлік часу. За переказами Євангелія, мати Ісуса Христа Марія та її чоловік Йосип жили в Назареті, а до Вифлеєма прийшли, виконуючи наказ правителя Августа з’явитися всьому населенню на перепис. Оскільки на перепис населення Римської імперії зібралося дуже багато людей, Марія та Йосип не змогли знайти місця для ночівлі, а тому їм довелося шукати прихистку в невеликій печері, де за поганої погоди зазвичай ховалися чабани. Там Марія і народила Сина Божого. Тоді янгол спустився з неба й повідомив чабанам, які в цей момент не спали, що Бог народився. Чабани перші прийшли вклонитися немовляті. На небі засяяла Вифлеємська зірка, орієнтуючись на неї, до печери з Марією та Ісусом Христом прийшли три мудреці й принесли Богу подарунки: золото, ладан і смирно. Золото символізувало царську владу, ладан – Божу волю, смирно – долю пророка. До речі, саме тих давніх часів сягає традиція виготовляти вифлеємську зірку та прикрашати нею новорічну ялинку.

Пославши свого Сина на землю, Бог-отець намагався показати людству важливість любові, добра, співчуття та взаєморозуміння між людьми. День народження Ісуса Христа – найбільш широко шанований день Зародження у світі. Люди різних соціальних верств, матеріального становища, переконань і поглядів не минають це свято своєю увагою.

Різдво – одне з найголовніших свят у році. В народі кажуть, що “на Різдво і сонце грає”. Також з Різдвом пов’язують багато прикмет. Наприклад: якщо іній на деревах у перші три дні Різдва – це до врожаю хліба; якщо сніги глибокі – будуть гарні трави та хліб; якщо в цей день тепло – весна буде холодною, вночі багато зірок – багато ягід буде.

Символом вічного світу, щастя і радості, що прийшли разом із Христом, є вічнозелена прикрашена ялинка. Верх її увінчаний прекрасною зіркою – у пам’ять про Віфлеємську зірку, що вказала волхвам шлях до Христа. Гілки прикрашені різнобарвними кулями, золотою мішурою, фігурками співаючих ангелів, пастухів з маленькими баранчиками, розсічені свічами та ліхтариками, начебто нагадуючи про вогні багаття й ліхтарів, що світили для Віфлеємських пастирів у святу ніч. І через дві тисячі років різдвяні вогні світять майже в кожнім будинку.

Серед зелених голок тихо передзвонюються, закликаючи свято, срібні дзвіночки, що подібні до тих, які палестинські пастухи отар надягали своїм вівцям. Щоб помножити радість свята, близькі люди кладуть під ялинку подарунки один одному, а для дітей вішають на гілки всілякі солодощі.

У старовину на Русі до Різдва підлогу в сільських хатах покривали свіжим сіном, а стіл – соломою, на яку потім стелили скатертину і ставили частування. Усе це нагадувало, що Спаситель народився не в царських чертогах, а в овечому хліву, і був покладений у ясла на солому.

Починаючи з вечора, усюди ходили христослави (колядники) з “віфлеємською зіркою”. На палці закріплювалася велика зірка з золоченого паперу, прикрашалася ліхтариком, паперовими гірляндами, іноді іконою Різдва, Спасителя чи Божої Матері, потім з цією зіркою співаючі різдвяні гімни обходили навколишні будинки. Такі відвідування називалися колядуванням.

Щодо колядування: колядують в Україні в різних місцях не в один і той же день. Де колядують вже на Святий Вечір, де – в перший день Різдва, а де – ранком другого дня свят. Колядували звичайно діти, дорослі парубки та дівчата. Діти збиралися ватагами в залежності від віку. Малі хлоп’ята співали під вікнами у сусідів. Старші діти, яким вже виповнилося років по дванадцять, обходили майже ціле село. Вони підходили до хати, ставали під вікнами та гукали всі разом, щоб господарі благословили їх колядування. Коли дозвіл одержували, починали співати колядку, призначену особисто господарю або господині, довідавшись заздалегідь, як кого звуть. Після закінчення співу, господарі виносили дітям дещо з солодощів або ж по копійці.

Колядувати ходили окремо дорослі хлопці, окремо – дівчата. Хлопці ходять із “звіздою” та дзвоником. “Звізда” прикрашається кольоровим папером, стрічками, у середині “звізди” – образок “Народження Христа” та свічка. Ватага колядників складалася з п’яти осіб: берези, звіздоноші, дзвонаря, міхоноші та запасного хлопця, який мав допомагати міхоноші. Зазвичай вони колядували у хаті перед образами, після чого хлопців добре наділяли, запрошували до столу як дорогих гостей, але вони довго не затримувалися, вклонялися всім, хто був у господі, і поспішали до іншої хати.

Дівчата ходили колядувати ввечері, тому мали при собі ліхтар у формі місяця або зірки. Його прив’язували до великого ціпка та тримали високо над головою, щоб здалеку було видно дівочу ватагу. Дівчата звичайно в хату не заходили, а співали на дворі під вікнами. Їх обдаровували цукерками, горіхами, солодощами та грошима. У Західній Україні колядували ще й чоловіки, що належали до церковного братства.

Цікаво колядували легіні – гуцульські парубки, ватага яких складалася аж із двадцяти осіб: “берези”, “виборця” – скарбника, “коня” – міхоноші, скрипника, трембітаря, кількох танцюристів. Всі інші, що не мали певної функції, супроводжували ватагу. Попереду йшли танцюристи з сокирами на плечах. До “братків” були прив’язані дзвоники, які дзвонили при кожному русі танцюристів, і їх було чути ще здалеку. Починалася колядка обходом навколо церкви та колядою в пантоця, а потім вже підходили до кожної оселі. Якщо господарі хотіли прийняти колядників, вони виходили з хати з калачем у руках та пасмом льону. До них підходив “виборець” і підносив дерев’яного хреста, щоб його поцілували. Господиня перев’язувала пасмом льону хрест, господар кидав гроші до скриньки та давав калача, після чого запрошували гостей до хати, частували їх, а колядники звеселяли родину піснями, танцями, веселими розповідями. Та попереду було ще справжнє колядування, присвячене кожному, хто був у хаті: господареві, господині, синові, дочці і навіть усьому неживому, що знаходилося тут. Після цього один з танцюристів, підстрибуючи то на одній нозі, то на другій, підходив до кожного та отримував від нього гріш. Наприкінці, тричі вклонившись усім у хаті, приспівуючи та пританцьовуючи, ватага виходила з цієї хати та йшла до іншої.

Давнім різдвяним звичаєм було і ходіння з вертепом. По-слов’янськи вертеп представляв із себе невеликий короб, що зображує печеру, де, за переказом, народився Христос. Цей короб був мініатюрним ляльковим театром, у якому народні умільці грали цілі вистави на тему Різдва. У XIX столітті в багатьох міських будинках увійшло в моду робити для дітей маленький домашній вертеп. Його ставили під ялинку. Ляльок мистецьки виготовляли з паперу, вати, воску, наряджали в парчеві і шовкові каптани. Тут були і східні волхви, і ангели, що славословлять, але центром композиції неминуче були Марія з Йосипом, які схилилися над яслами з Божественною Дитиною. У західних і південних областях України і Росії такий вертеп нерідко встановлювали в церкві. Останнім часом традиція спорудження вертепу під ялинкою стала відроджуватися, ляльки для нього можна придбати навіть у магазині.

Колядувати ходили і ряжені – вони в ролях розігрували різдвяне оповідання, а крім того й інші християнські сюжети, що користуються незмінним успіхом у народі. До них зазвичай входили Коза, Ірод, Пастухи, Царі, Жиди і навіть Смерть. Смерть – це взагалі екстравагантний персонаж. Вночі як побачиш, то можна перестрах дістати. Всі мають маски, і ніколи не впізнаєш, знайомі під ними, чи ні. А от із Жидами варто бути особливо акуратними, а то виманять у Вас всі гроші. Переходячи від хати до хати зі звісткою віфлеємських пастирів, ряжені прославляли пришестя у світ Спасителя, який показав єдиний шлях до справжнього щастя – через любов до своїх ближніх, отверз двері милосердя і співчуття.

Свято Різдва відзначається християнами насамперед справами доброчинності. У цей день щедро роздавали милостиню. У кожним будинку христославів чекали частування чи гроші. Не прийняти христославів вважалося великим гріхом. Люди заможні вважали своїм обов’язком надіслати милостиню жебракам, хворим, удовам і сиротам. Не забували навіть про тварин, адже, відповідно до переказу, у холодну ніч віл і осел зігрівали Богонемовля своїм подихом. У селах для птахів, що страждають від голоду і холоду, виставляли житній сніп. Для дітей улаштовувалися і зараз улаштовуються різдвяні ялинки, вистави, свята з роздачею подарунків.

Дуже давньою є українська традиція миритися в цей день, пробачати одне одному образи вільні й мимовільні, щоб на повну міру відчути радість життя.

Особливою традицією в надвечір’я Різдва є Свята Вечеря, до якої обов’язково входять 12 пісних страв. Як правило, до святкового столу в різних куточках України подають наступні страви:

Кутя – окраса столу. На Львівщині кутю готують густою, з пшениці, маку, родзинок, грецьких горіхів та засолоджують медом. На Харківщині готують кутю з рису, решта інгредієнтів – ті ж. На Закарпатті ще також готують рідку кутю: відвар з пшениці змішується з узваром, додається вода, в якій запарювався мак, мед, мелені горіхи та мелений мак. Поряд з кутею на столі є плетенка – булка, сплетена косою, посипана маком. Їдять її по закінченню Різдвяних свят. Запивають страви узваром – компотом із сушених фруктів.

Першою стравою на Львівщині є борщ з вушками, а на Вінниччині готують квасок – кисленький суп, коли готується змішуються грибовий відвар (самі гриби йдуть до вушок), відвар з кислої капусти та овочевий відвар, загущується суп пшоном, зажарюється моркву та цибулькою на олії. На Закарпатті першою стравою часто є грибова юшка з фасолькою.

Потім господиня подає голубці з начинкою з тертої картоплі, политі грибовою підливкою. На Хустщині голубці можуть наповнювати кукурудзяною кашею з грибами, поливають олією з часником.

Наступною стравою є вареники: з квашеною капустою, з картоплею + гриби, з маком (Вінничина) чи вишнями (на Харківщині). Дехто у кілька вареників (або ж в пампушки) заліплює по копійці. Хто знайде копійку – буде у наступному році багатим та щасливим. Опісля всі смакують тушеною квашеною капустою, на Закарпатті її готують, перемішуючи з товченим горохом.

Також обов’язково на столі є риба – або смажена у клярі, або запечена з овочами.

Далі вже йдуть закуски. Перша – мариновані грибочки, наступна – маринований оселедець.

Салат всюди зустрічається подібний: на Львівщині та на Вінниччині – з великої білої квасолі, засмаженої цибулькою та морквою, з товченим часником, а на Закарпатті квасолю поливають засмажкою з цибулі.

І наостанок, хто ще може їсти – смакує пампушки. Їх часто начиняють варенням з рожі, можуть також бути з вишнями чи з маком.

По кутках столу в багатьох українських сім’ях ставлять часник, посередині – обкладений сіном глиняний глечик з кутею, дідух, свячену сіль та свічку.

Вечеряти родина сідає, коли на небі сходить перша зірка. Вечеря починається з молитви, а першу ложку куті смакує господар дому.

Страви символізують 12 апостолів. В Україні є така традиція, що перед Святою вечерею всі родичі збираються разом. Бажано не запізнюватися до вечері (щоб потім цілий рік нікуди не спізнюватися – народна прикмета). Потім всі моляться і просять у Бога ласки і добра.

Перед тим, як накрити на стіл, під скатертину кладуть сіно, що символізує народження Ісуса. По краях стола – головки часнику. Це символ захисту від нечистої сили. Посередині ставлять свічку як символ пам’яті і миру. Першу страву, яку вживають люди за Святою вечерею, є кутя. Потім вже їдять інші.

Поївши, зі столу страви не забирають. Існує думка, що після вечері, коли всі заснуть, приходять мертві душі. Вони також хочуть повечеряти.

Зранку всі люди ідуть до церкви на Святкову Службу Божу. Протягом свят люди вітаються один до одного: “Христос народився – Славімо його”.

З Різдва до Водохреща продовжуються веселі зимові святки – святі дні. Вони наповнялися всілякими розвагами. У містах улаштовувалися бали і маскаради, відвідувалися театри. Кульмінацією святок була зустріч Старого Нового року (1 січня за ст. стилем, 14 січня – за новим).

Сторінку підготувала Оксана Уретій.

ЛЕГКА АТЛЕТИКА

Армійські легкоатлети – серед кращих спортсменів України за підсумками 2012 року

Днями Виконавчий комітет Федерації легкої атлетики України оприлюднив результати голосування щодо визначення десяти кращих легкоатлетів України 2012 року. Участь у голосуванні взяли усі бажаючі – експерти, представники ЗМІ та вболівальники. Приємно, що серед кращих спортсменів України названо і трьох армійських легкоатлетів.

Так, серед чоловіків переміг срібний призер Олімпійських ігор-2012 у метанні спису майстер спорту міжнародного класу працівник ЗС України Олександр П'ятниця.

До десятки кращих також увійшли представниці команди майстрів з легкої атлетики Центрального спортивного клубу Збройних Сил України працівниці ЗС України Олеся Повх (біг на 100 м, 4х100 м) та Марія Рємєнь (біг на 200 м, 4х100 м).

ФУТБОЛ

Ліга Європи. "Динамо" зіграє з "Бордо", "Металіст" – з "Ньюкаслом", "Дніпро" – з "Базелем"

20 грудня у Ньоні відбулося жеребкування 1/16 й 1/8 фіналу Ліги Європи, яке визначило майбутніх суперників українських "Динамо", "Дніпра" та "Металіста".

У підсумку у суперники "Дніпру" жереб обрав швейцарський "Базель", "Металісту" – англійський "Ньюкасл", а "Динамо" – французький "Бордо".

Ліга Європи-2012/13

Результати жеребкування 1/16 фіналу

БАТЕ – "Фенербахче"
"Інтер" – "Клуж"
"Леванте" – "Олімпіакос"
"Зеніт" – "Ліверпуль"
"Динамо" – "Бордо"
"Байєр" – "Бенфіка"
"Ньюкасл" – "Металіст"
"Штутгарт" – "Генк"
"Атлетико" – "Рубін"
"Аякс" – "Стяуа"
"Базель" – "Дніпро"
"Анжі" – "Ганновер"
"Спарта" – "Челсі"
"Боруссія" М – "Лаціо"
"Тоттенхем" – "Ліон"
"Наполі" – "Вікторія"

Несіяні команди проведуть перші матчі 1/16 фіналу вдома (14 лютого). В одну пару не могли потрапити клуби з однієї країни, а так само ті команди, які зустрічалися на груповому етапі. Матчі-відповідь заплановані на 21 лютого.

До Вашої уваги повний склад кошиків перед жеребкуванням:

Сіяні

"Дніпро" (Дніпропетровськ, Україна), "Металіст" (Харків, Україна), "Ліверпуль" (Англія), "Вікторія" (Пльзень, Чехія), "Фенербахче" (Стамбул, Туреччина), "Бордо" (Франція), "Стяуа" (Бухарест, Румунія), "Генк" (Бельгія), "Рубін" (Казань, Росія), "Ліон" (Франція), "Лаціо" (Рим, Італія), "Ганновер" (Німеччина), "Челсі" (Лондон, Англія), ЧФР (Клуж, Румунія), "Олімпіакос" (Пірей, Греція), "Бенфіка" (Лісабон, Португалія)

Несіяні

"Динамо" (Київ, Україна), "Анжі" (Махачкала, Росія), "Атлетико" (Мадрид, Іспанія), "Боруссія" (Менхенгладбах, Німеччина), "Ньюкасл" (Англія), "Штутгарт" (Німеччина), "Наполі" (Італія), "Базель" (Швейцарія), "Інтер" (Мілан, Італія), "Спарта" (Прага, Чехія), "Тоттенхем" (Лондон, Англія), "Байєр" (Леверкузен, Німеччина), "Леванте" (Валенсія, Іспанія), "Зеніт" (Санкт-Петербург, Росія), БАТЕ (Борисов, Білорусь), "Аякс" (Амстердам, Нідерланди)

Далі відбулося жеребкування 1/8 фіналу, де вже не було "сіяних" команд.

Ліга Європи-2012/13

Результати жеребкування 1/8 фіналу

"Наполі"/"Вікторія" – БАТЕ/"Фенербахче"
"Байєр"/"Бенфіка" – "Динамо"/"Бордо"
"Анжі"/"Ганновер" – "Ньюкасл"/"Металіст"
"Штутгарт"/"Генк" – "Боруссія" М/"Лаціо"
"Тоттенхем"/"Ліон" – "Інтер"/"Клуж"
"Леванте"/"Олімпіакос" – "Атлетико"/"Рубін"
"Базель"/"Дніпро" – "Зеніт"/"Ліверпуль"
"Аякс"/"Стяуа" – "Спарта"/"Челсі"

Ніяких обмежень для жеребкування 1/8 фіналу не було передбачено. Перші матчі відбудуться 7 березня, матчі-відповідь – 14 березня.

ДОСЯГНЕННЯ АРМІЙЦІВ

Упродовж 2012 року одеські армійці здобули 46 золотих, 34 срібні та 33 бронзові нагороди

В Одесі підбили підсумки виступів спортсменів 9-го спортивного клубу Управління спорту Міністерства оборони України в 2012 році. Він виявився доволі результативним для одеських армійців: в індивідуальному та командному заліку в них 46 золотих, 34 срібні та 33 бронзові нагороди. Спортивні "трофеї" були здобуті під час етапів Кубка світу, світових, континентальних першостей та під час проведення інших змагань міжнародного та національного рівнів.

Так, захищаючи честь країни та клубу на міжнародній арені, вагомих результатів досяг веслувальник майстер спорту солдат Едуард Шеметило. Армієць піднявся на другу сходинку п'єдесталу за підсумками чемпіонату світу з веслування на байдарках і каное. Разом зі своїм колишнім і нинішнім одноклубниками заслуженим майстром спорту молодшим лейтенантом Юрієм Чебаном та майстром спорту старшим солдатом Романом Повхом вони здобули переконливу перемогу під час Кубка світу, що відбувався в Польщі.

– Ми задоволені виступами й інших наших армійців. Зокрема, результатами майстрів спорту міжнародного класу старших солдатів Дениса Камерилова, Юрія Коваля, Віталія Ліщинського, Андрія Ягодки, працівника ЗС України Івана Футрика, а також майстрів спорту старшого солдата Миколи Савченка та працівника ЗС України Людмили Коваленко, які в запеклій боротьбі з іншими спортсменами континенту ставали переможцями та призерами чемпіонатів, кубка та першостей Європи з фехтування, легкої атлетики, греко-римської боротьби, веслування академічного та веслування на байдарках і каное, – підкреслив старший тренер 9-го спортивного клубу капітан Юрій Пронюк.

За його словами, не менш показовими були досягнення одеських армійців і під час змагань на національному рівні, за підсумками яких вони вибороли 41 золоту, 31 срібну та 28 бронзових медалей.

Заслуговує на увагу і той факт, що шестеро представників 9-го спортивного клубу брали участь в XXX літніх Олімпійських іграх в Лондоні. І хоча цього разу одеським армійцям так і не судилося піднятися на п'єдестал пошани, капітан Юрій Пронюк переконаний, що досвід, який вони отримали під час головних змагань планети, є неоціненним та стане в нагоді на шляху до підкорення нових, зокрема, й олімпійських спортивних висот.

– Звісно, що до здобуття нагороди олімпійського ґатунку має прагнути кожен спортсмен. Представники нашого клубу були серед тих, хто захищав кольори національної збірної на великих лондонських спортивних аренах, і це вже є великою честю та здобутком для них. А щодо перемог, то вони обов'язково приходять завдяки наполегливій праці та інтенсивним тренуванням, що своїм прикладом довів армієць та колишній наш одноклубник Юрій Чебан, який 2008-го поповнив загальну "скарбничку" 9-го спортивного клубу бронзовою олімпійською медаллю, та, виступаючи з цього року в складі 95-ї групи спортсменів Управління спорту Міністерства оборони України, став олімпійським чемпіоном у Лондоні, – підсумував капітан Юрій Пронюк.

БОКС

Кличко та Повєткін домовляються про бій

Українець Володимир Кличко та росіянин Олександр Повєткін повинні домовитися про спільний бій до 17 січня, повідомляє boxingscene.com.

Наприкінці жовтня віце-президент WBA Жильберто Мендоса на конгресі в Джакарті видав наказ, за яким переможець поєдинку Володимир Кличко – Маріуш Вах буде зобов'язаний провести обов'язковий захист проти Повєткіна до 27 лютого 2013 року, якщо російський спортсмен не дасть письмової згоди іншому боксеру на бій з українцем.

Кличко, перемігши Ваха, зберіг титул "суперчемпіона" за версією WBA, а також чемпіонські пояси за версіями WBO, IBF і IBO. Повєткін же є "регулярним" чемпіоном за версією WBA.

РІЧНИЦЯ

НОК України відзначає свій День народження!

22 грудня Національний олімпійський комітет України відсвяткував 22-у річницю з дня свого заснування.

Саме цього дня у 1990 році І Генеральна асамблея засновників НОК ухвалила історичне рішення – про створення олімпійського комітету України.

За ці роки реалізовано чимало проектів, більшість з яких стали традиційними й улюбленими, на них чекають, до них готуються. "Олімпійський день", Всеукраїнський олімпійський урок, "Стрибки на Майдані", "Олімпійське лелеченя", визначення найкращого спортсмена і тренера місяця, "Олімпійський куточок", "Олімпійська книга", урочиста церемонія нагородження "Герої спортивного року" тощо.

Успішна діяльність НОК України на чолі з Сергієм Бубкою неодноразово відзначалась і президентом Міжнародного олімпійського комітету Жаком Рогге та іншими міжнародними олімпійськими структурами.

Опікунська рада Премії креативного спорту Мохаммеда бін Рашида аль-Мактума визнала діяльність НОК України найкращою в світі.

Звісно, що всі перемоги та здобутки були б неможливими без розуміння та підтримки як з боку влади, державних установ, так і з боку федерацій, регіональних відділень НОК, фізкультурно-спортивних товариств, представників мас-медіа, спонсорів та партнерів й, звісно, прихильників спорту і здорового способу життя.

ТРАНСФЕРИ

Першими повноцінними новачками "Динамо" стали Андрій Цуріков і Сергій Сидорчук

Посилення від Блохіна – після позбавлення від Мілоша Нінковича, київське "Динамо" підписало відразу трьох футболістів. І якщо захисник Іашвілі, куплений у Оболоні на перспективу, і буде грати в молодіжній команді, то два півзахисники запорізького "Металурга" куплені під основу.

Контракти з київським "Динамо" на п'ять років підписали 20-річний Андрій Цуріков і 21-річний Сергій Сидорчук.

Сергій Сидорчук взяв участь в 11 матчах запорізької команди нинішнього сезону. Голів опорний півзахисник не забивав, але записав у свій пасив відразу 5 жовтих карток і 1 червону. За плечима 21-річного Сидорчука досвід виступів у юнацькій збірній України (U-19).

Його одноклубник, 20-річний Андрій Цуріков залучався під прапори юнацьких збірних (U-17 і U-19). У нинішньому сезоні Андрій взяв участь у 16-ти поєдинках, в яких забив гол (у ворота харківського "Металіста") і відзначився результативною передачею. Як правило, Цуріков діяв на лівому фланзі півзахисту.

Сторінку підготував Олександр Олехнович.

ЗАСНОВНИК: МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
Свідоцтво про державну реєстрацію видання: КВ 17301-6071ПР від 17.12.2010 р.
Передплатний індекс 22242.
Газета видається з 27.08.1999 р.
ВІДДРУКОВАНО У ТОВ "Прес Корпорейшн Лімітед".
м.Вінниця, вул. Чехова, 12 А, тел. (0432) 55-63-97

КОНТАКТИ:
21007 м. Вінниця, вул. Червоноармійська, 105
тел: 067-587-02-96, 0432-59-62-26,
факс: 0432-59-60-48
Електронна адреса:
krula_ukr@ps.mil.gov.ua
krula_ukr@ukr.net

Дизайн та верстка: С. Клименко, Н. Ярмілко.
Літературний редактор: О. Уретій.
Черговий по номеру: О. Олехнович.
Перший редактор Сергій Свенцицький.
Тир. 3400 (на місяць) Зам. № 122246.
ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР М. ПОПЛАВСЬКИЙ

Знезараження
Шаріатський суддя
Штат у США
Марка літака
Озеро у Гірському Алтаї, курорт
Морська хижа риба
Ріка в Росії
Східна боротьба
Марка автомобіля
Ствол вогнепальної зброї
Маленька ящірка
Райський сад
Постанова глави держави
Харчовий продукт
Запалення гортані
Європейська країна
Місто з падаючою вежею
Марка вертольота
Богиня правосуддя
Ганчірка у роті
Народ у Китаї
Ріка у Франції

Розмінна монета в Лаосі
Ріка в Росії
Холодна зимова погода
Ковзанка
Англійський письменник
Древня назва Феодосії
Дрібна монета у Франції
Норвезький співак
Набухання плодів від соків
Працівник міського транспорту
Тимчасовий правитель монарх. держави
Орган нюху
Знавець своєї справи
Японський національний одяг
Податок з кріпаків замість панщини
Велика рогата жуйна тварина
Прозорий склоподібний камінь
Супутник Юпітера
Робоча шлюпка
Крутий підйом
Велика закрита ємність
Примус
Наморозь
Акт (театральний)
Грошова одиниця Японії

Ненависть до іноземців
Жир у тілі тварини
Рослина родини бобових
Горицвіт
Старовинна французька міра довжини
Біла вогнетривка глина
Димохід
Язичницький божок
Дикий азійський осел
Ріка у Півд.Азії, притока Гангу
Русалка
Дитяча розвиваюча гра

ЦІКАВО

У Ялтинському зоопарку – поповнення!

Троє рідкісних білих левенят народилися у грудневі морози в Ялтинському зоопарку. Дві дівчинки та хлопчик. Від мами малечу забрали – не стали ризикувати рідкісними тваринами, яких у всьому світі лишень кілька сотень, повідомляє кореспондент “ТСН Особливе”.

А надто, що левиця виявилася недбалою матір’ю. Навіть відмовилася вилизувати кошенят. Замість неї це зробив батько і цим врятував малих від загибелі. Адже народилися вони вночі, коли надворі був мороз. Вигодовують левенят співробітники зоосаду. Кожні дві години їм дають спеціальну молочну суміш. Левів привезли сюди три роки тому з Південної Африки. Цього року від трьох левових пар народилися вже десятеро дитинчат. “Мені дуже приємно, що ми не тільки привезли і зберегли цих левів, але сьогодні вже йде дуже велике розмноження. Дивіться, які в них на вухах чорні такі мітки, а в іншому вони повністю білі”, – не нахвалиться директор ялтинського зоопарку Олег Зубков.

Нагадаємо, що восени в Ялтинському зоопарку “Казка” народився амурський леопард. Амурські або далекосхідні леопарди знаходяться на межі вимирання, у природі їх налічується не більше 30-35 екземплярів, а ті, що живуть в зоопарках і розплідниках, знаходяться в близькій спорідненості і тому їх потомство вироджується. Таким чином ялтинське маля стало великою подією.

Ялтинський зоопарк “Казка” – єдиний в Україні приватний зоопарк. Розташований неподалік від міста Ялта.

Історія Ялтинського зоопарку починається в 1990 році. Поряд з однією з визначних пам’яток Ялти – “Поляною казок” – за ініціативою ЦК комсомолу України був створений кооперативний зоокуточок. У ньому відвідувачі могли помилуватися на яка, павичів, ведмедів, білок і деяких інших тварин. У 1995 році зоокуточок викупив підприємець, у минулому офіцер-політпрацівник Олег Зубков і перетворив його на зоопарк. За 10 років крихітний зоокуточок перетворився на повноцінний зоопарк з усіма зручностями. Тут знаходяться деякі види тварин, яких більше немає ніде на Україні.

Ялтинський зоопарк “Казка” знаходиться в красивому і унікальному місці, звідки відкривається чудовий вид на Ялту і Кримські гори. Це перший і на сьогодні найбільший приватний зоопарк на території колишнього СРСР. З 1995 року його відвідало вже більше 1 мільйона чоловік. Зараз в “Казці” мешкає понад 120 видів тварин, привезених з усіх континентів земної кулі. У багатьох тварин є свої імена, написані на табличці.

Цей зоопарк відрізняється від інших тим, що тут можна годувати тварин і гладити всіх, окрім хижаків, а деякі тварини, такі як павичі, поні, карликові свині і пелікани, вільно переміщуються територією разом з відвідувачами.

АВТОДРОМ

Skoda показала нову Octavia

У Млада-Болеславі на закритому показі чехи продемонстрували нове покоління Skoda Octavia. Це перша модель Skoda, на базі нової фольксвагенівської платформи MQB, яку також використовують хетчбеки Voilkswagen Golf і Audi A3. У порівнянні з минулим поколінням, новинка стала довшою (4659 мм), ширшою (1841 мм) і, що найголовніше, – довшою (колісна база збільшилася на 10,8 сантиметрів – до 2686 мм). Адже попередні Октавії завжди страждали на брак місця у салоні авта, особливо для задніх пасажирів.

Окрім того, на 8 мм стало більше місця й над головою попереду, простір на рівні колін передніх пасажирів розширився на 39 мм, а задніх – на 26 мм. Згідно з офіційною заявою Шкоди, нова Октавія є лідером у класі за розміром салона (1782 мм) і багажника (590 літрів). Також новинка стала просторішою, вона виглядає набагато дорожчою як усередині, так і зовні.

Усередині – типовий інтер’єр для всіх моделей сімейства Volkswagen. У дорожчих комплектаціях буде встановлений великий дисплей інформаційно-розважальної системи й інші блага високих технологій: адаптивний круїз-контроль і система розпізнавання дорожніх знаків, як частина пакета опцій Traveller Assistant. Крім цього, власники новинки зможуть у дії випробувати систему Intelligent Light Assistant, яка автоматично перемикає фари з ближнього на дальній та навпаки, насолодитися панорамним дахом, а також функція обрання режиму їзди, яка змінює налаштування двигуна, коробки передач і рульового управління.

Покупці зможуть обирати із 8 турбірованих дизельних і бензинових моторів, серед яких 1,4 TSI на 122 к.с., 1,8 TSI на 180 к.с. і 1,6 TDI, який у версії Greenline здатен продукувати 110 к.с., витрачаючи при цьому 3,4 л/100 та викидуючи всього 89 г/км двоокиси вуглецю в атмосферу. На авто встановлюватимуть як механічні коробки передач, так і “роботи” DSG. Найпотужніша версія RS оснащуватиметься тим же 2,0-літровим турбомотором, що й Golf GTI. Вона, як і універсал, з’явиться в наступному році. Ну а офіційний публічний дебют нової Октавії відбудеться у березні на автошоу у Женеві.

Підготував Сергій Клименко.
“Крила України”.